

Pla d'acció cultural

Cerdanyola del Vallès

2022

Pla d'acció cultural

Cerdanyola del Vallès

2022

Sumari

1. Introducció i context.....	7
1.1 Marc institucional i antecedents	8
PART I: DIAGNOSI	10
2. Territori i població	10
2.1. Territori	10
2.1.1.Introducció	10
2.1.2.Situació	10
2.1.3.Estructura territorial.....	11
2.2. Població	14
2.2.1.Introducció	14
2.2.2.Evolució de la població	14
2.2.3.Estructura segons edats	16
2.2.4.Procedència i nacionalitat	17
2.2.5.Distribució de la població per barris	19
2.2.6.Nivell d'instrucció	19
2.2.7.Coneixement del català.....	20
2.3. Indicadors socioeconòmics	21
2.3.1.Estructura econòmica	21
2.3.2.Producte interior brut (PIB)	22
2.3.3.Composició social	23
2.3.4.Taxa d'atur.....	26
2.4. Síntesi	27
3. La cultura a Cerdanyola	28
3.1. Agents culturals	28
3.1.1. Ajuntament	28
3.1.1.1.Plans i projectes estratègics.....	28
3.1.1.2.Pressupost.....	33
3.1.1.3.Estructura de l'administració municipal	39
3.1.2. Teixit associatiu	43
3.1.3. Altres agents.....	51
3.1.3.1.La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	51
3.1.3.2.Iniciatives privades.....	53
3.2. Equipaments i espais culturals	54

3.2.1. Equipaments escènics i polivalents	57
3.2.1.1.L'Ateneu.....	57
3.2.1.2.Els centres cívics	59
3.2.1.3.Altres espais amb funcions polivalents.....	60
3.2.2. Equipaments patrimonials i museístics.....	60
3.2.2.1.El Museu d'Història	61
3.2.2.2.El Museu d'Art de Cerdanyola.....	63
3.2.2.3.La Torre Vermella i Can Llopis	65
3.2.2.4.L'Arxiu Municipal.....	65
3.2.3. Equipaments bibliotecaris	65
3.2.4. Equipaments d'arts visuals	68
3.2.5. Altres equipaments i espais	69
3.2.5.1.L'Escola Municipal de Música	69
3.2.5.2.El Casal de Joves	70
3.2.5.3.La Masia de Can Coll.....	71
3.2.5.4.Espais a l'aire lliure i altres equipaments i recintes d'interès	72
3.2.6. Valoracions.....	74
3.3. Activitat cultural	77
3.3.1. Cultura popular.....	77
3.3.2. Arts escèniques.....	78
3.3.3. Arts visuals.....	79
3.3.4. Música.....	80
3.3.5. Foment de la lectura.....	81
3.3.6. Patrimoni cultural.....	82
3.3.7. Valoracions finals.....	83
3.4. La perspectiva de les polítiques municipals	85
3.4.1. Principals àrees de transversalitat.....	85
3.4.1.1.Educació	85
3.4.1.2.Participació i Joventut	86
3.4.1.3.Igualtat, Benestar Social i Salut	86
3.4.1.4.Oficina de Planificació Estratègica	87
3.4.2. Governança de la cultura.....	87
3.4.3. Projectes de futur.....	89
3.4.3.1.El Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola.....	89
3.4.3.2.Eix Modernista / Eix del Coneixement.....	90
4. Conclusions de la diagnosi.....	92

PART II: ESTRATÈGIA I PROPOSTES	94
5. Introducció	94
6. Objectius	96
7. Eixos, línies de treball i accions	97
Eix 1: Dinamització cultural	97
Línia de treball 1.1: Enfortiment del teixit cultural en el context post-COVID	97
Línia de treball 1.2: Suport a iniciatives noves, emergents o en desenvolupament	99
Línia de treball 1.3: Innovació en els formats de l'oferta cultural	100
Línia de treball 1.4: Diversificació i desenvolupament de públics	101
Línia de treball 1.5: Adopció d'un rol més facilitador, i menys productor, per part del Servei de Cultura	103
Eix 2: Cultura i reptes de ciutat	105
Línia de treball 2.1: Desplegament del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola	106
Línia de treball 2.2: Incorporació dels aspectes culturals en el desplegament de la visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement	107
Línia de treball 2.3: Millora de les eines de protecció del patrimoni i de foment del seu valor públic	108
Línia de treball 2.4: Foment de la presència de la cultura en entorns poc habituals, amb perspectiva d'inclusió, salut i benestar	110
Línia de treball 2.5: Foment de la igualtat de gènere des de la vida cultural	112
Línia de treball 2.6: Integració dels aspectes culturals en la visió d'una Cerdanyola més sostenible ambientalment	113
Línia de treball 2.7: Foment de les col·laboracions i la projecció en l'entorn metropolità i a Catalunya	115
Línia de treball 2.8: Foment de la transversalitat i les col·laboracions amb altres serveis municipals	116
Eix 3: Millores en els equipaments i espais culturals	118
Línia de treball 3.1: Actualització i millora dels espais escènics	118
Línia de treball 3.2: Actualització i millora dels museus	120
Línia de treball 3.3: Actualització del servei bibliotecari	122
Línia de treball 3.4: Adequació dels espais per a les arts visuals	123
Línia de treball 3.5: Reforma dels espais d'educació i formació artística i cultural	124
Línia de treball 3.6: Reorganització dels espais polivalents i de proximitat	125
Línia de treball 3.7: Millor dotació d'espais de treball per a les entitats culturals	126
Línia de treball 3.8: Millora en la sostenibilitat ambiental dels equipaments i espais	127
Línia de treball 3.9: Foment de l'activitat cultural a l'espai públic	128

Eix 4: Marc de les polítiques culturals i governança de la cultura	130
Línia de treball 4.1: Increment dels recursos humans al Servei de Cultura	130
Línia de treball 4.2: Valoració d'opcions alternatives a l'organització administrativa	131
Línia de treball 4.3: Enfortiment de la governança participativa de la cultura, a través del relleuament del Consell de Cultura i altres mecanismes	132
Línia de treball 4.4: Foment de les col·laboracions entre entitats	134
Línia de treball 4.5: Millora de la recollida de dades i la integració del coneixement en els processos de reflexió, política i gestió cultural	135
Calendari-resum dels eixos, línies de treball i accions	138
8. Crèdits	144

1. Introducció i context

L'any 2021, l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès va sol·licitar al Centre d'Estudis i Recursos Culturals (en endavant CERC) de la Diputació de Barcelona un acompanyament i assessorament tècnic per al procés d'elaboració del Pla d'acció cultural de la ciutat, en el marc del Catàleg de Serveis de la Diputació.

Els plans d'acció cultural (PAC) són instruments per a la reflexió, debat i desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. Es tracta d'un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana, fomentant la corresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals. Durant tot el procés es treballen els eixos cap on han d'enfocar-se les actuacions futures en matèria d'acció cultural local.

Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat i el foment del treball en xarxa amb municipis propers. D'altra banda, també s'hi incorporen de manera transversal diverses aproximacions estratègiques que estan guanyant pes en la definició de les polítiques culturals, com ara l'equitat, la sostenibilitat ambiental, la digitalització, i els efectes de la crisi de la COVID-19 en l'àmbit cultural.

En aquest context, el *Pla d'acció cultural de Cerdanyola del Vallès* parteix de l'anàlisi del context cultural del municipi, les necessitats que s'hi detecten i les perspectives per als propers anys. També és coherent amb el *Pla estratègic Cerdanyola 2030*, aprovat la tardor de 2021.

El CERC, que mitjançant el seu Programa d'assessoraments gestiona el suport per a l'elaboració de plans i projectes culturals, va sol·licitar a ITD, consultora especialitzada en aquesta matèria, una proposta de treball per a la realització d'aquest assessorament. El procés de treball s'ha dut a terme entre la tardor de 2021 i la de 2022. Ha comportat una anàlisi de documentació institucional i independent (plans estratègics, memòries, pàgines web, informes, etc.), visites a equipaments i espais culturals o que s'utilitzen per a activitats culturals, entrevistes amb responsables i grups polítics locals, personal municipal, com també una trobada amb entitats culturals i entrevistes amb diverses persones representatives de la vida cultural de la ciutat. Els diversos elements recollits en aquest procés s'han analitzat de manera conjunta per a l'elaboració del present document.

El Pla que es presenta en aquest document inclou, en primer lloc, una diagnosi territorial, social i cultural de Cerdanyola, que fa especial èmfasi en els agents,

els espais i les activitats culturals, com també en les seves interaccions. En segon lloc, i a partir dels elements de la diagnosi, es presenten els objectius, les línies de treball i un conjunt de mesures i accions que haurien de permetre enriquir la vida cultural a Cerdanyola en els propers anys.

1.1 Marc institucional i antecedents

Com indica l'apartat anterior, aquest Pla s'ha elaborat poc després de l'aprovació del *Pla estratègic Cerdanyola 2030*, després d'un llarg procés d'anàlisi i consultes iniciat abans de la irrupció de la COVID-19 i que va prosseguir durant el període de la pandèmia. Com a pla estratègic de ciutat, la seva elaboració va abordar el conjunt de qüestions significatives a la vida de Cerdanyola i vol servir com a base per a les propostes sectorials que es plantegin en els propers anys; entre d'altres, es planteja la necessitat que Cerdanyola es doti d'un pla de desenvolupament cultural i, per tant, és la base i ofereix un marc general de referència per al desenvolupament d'aquest Pla.

Cal recordar així mateix que els plans d'acció cultural són reflexions i propostes al voltant de la vida cultural a la ciutat i serveixen alhora per remarcar els vincles entre la cultura i el conjunt de reptes locals. En aquest sentit, és important tenir en compte la visió de la ciutat que planteja el *Pla estratègic Cerdanyola 2030*, de "[prioritzar i millorar] el benestar de la ciutadania, apostant per una ciutat inclusiva, especialment per fer front a l'accelerat procés d'envelliment de la ciutat. Una ciutat que incorpori la mirada de la salut en la transformació urbana per afavorir entorns amables, inclusius i protectors. (...) Igualment, es planteja una ciutat que integri la perspectiva de gènere de forma transversal i interseccional en les accions, plans i projectes que s'impulsin; i que trenqui les barreres de gènere o d'origen per garantir el desenvolupament de la ciutadania a Cerdanyola del Vallès. En aquesta ciutat inclusiva, el desenvolupament social, cultural i esportiu de la ciutadania esdevenen aspectes fonamentals."¹ És interessant observar, d'aquesta manera, que el desenvolupament cultural es connecta amb aquesta visió d'una ciutat inclusiva.

En segon lloc, el *Pla estratègic Cerdanyola 2030* aposta també perquè la ciutat se situï com a pol de coneixement científic i tecnològic a nivell català, espanyol i europeu, tot mantenint una economia diversificada amb capacitat d'innovar. El document expressa la voluntat, així mateix, d'esdevenir un referent metropolità pel que fa a la sostenibilitat ambiental, la transició energètica, i la mitigació i adaptació al canvi climàtic. En resum, "la visió estratègica és una Cerdanyola més cohesionada internament, més justa i inclusiva socialment, que cuidi del seu patrimoni natural i cultural i que avanci en la transició ecològica. Una ciutat que

¹ Ajuntament de Cerdanyola del Vallès i IERMB (2021), *Pla Estratègic Cerdanyola 2030 (Versió 7)*. Cerdanyola: Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, pàg. 8-9.

trobi el seu lloc dins la metròpoli de Barcelona esdevenint un clúster científic i tecnològic de referència, orgullosa dels seus actius i amb una administració local avançada i col·laborativa que sigui el motor d'aquest canvi.”²

Entre els set reptes estratègics que planteja el *Pla estratègic Cerdanyola 2030* n'hi ha un de relatiu a facilitar el desenvolupament social, cultural i esportiu de la ciutadania, tot potenciant les infraestructures, organitzacions de base i esdeveniments de referència. En aquest marc, el document indica la necessitat d'impulsar un pla per al desenvolupament cultural local, que estimuli i reactivi la vida cultural de la ciutat.

Situar el Pla d'acció cultural en el marc dels objectius estratègics de la ciutat també serveix per remarcar que aquest instrument no orienta únicament l'acció del Servei de Cultura de l'Ajuntament, per bé que aquest sigui el principal agent responsable de les polítiques culturals municipals i per tant tingui un paper determinant en la implantació del Pla. Així, tant altres serveis municipals que intervenen en la vida cultural de la ciutat (Educació, Participació i Joventut, etc.) com el conjunt d'agents culturals de la ciutat (entitats, empreses, la universitat, etc.) i la ciutadania de Cerdanyola juguen també un rol clau en l'assoliment dels objectius d'aquest document.

A més del *Pla estratègic Cerdanyola 2030*, hi ha altres eines i iniciatives anteriors que també són importants a l'hora de definir els reptes de futur. En aquest sentit, és important assenyalar que el Pla d'acció cultural té entre els seus antecedents un Informe d'activitats culturals impulsat per diverses entitats de Cerdanyola l'any 2015, que recollia informació quantitativa i qualitativa i volia ser la base per a un pla d'acció cultural participatiu.³ Així mateix, des de l'administració municipal s'han elaborat diversos documents d'abast sectorial, com ara el Pla director de lectura de Cerdanyola (2014), i s'han encarregat altres diagnòstics, com ara un Pla d'equipaments fet entre 2018 i 2019.⁴ Aquest conjunt d'iniciatives anteriors també s'han tingut en compte a l'hora d'elaborar el present document.

² Ibídem, pàg. 9.

³ Autor desconegut (c. 2015), "Informe de les activitats culturals de l'any 2015. Cerdanyola del Vallès. Pla d'acció cultural participatiu".

⁴ QSL Serveis Culturals (2018-2019), *Pla d'equipaments de Cerdanyola del Vallès*. Barcelona i Cerdanyola: QSL / Ajuntament de Cerdanyola.

PART I: DIAGNOSI

2. Territori i població

2.1. Territori

2.1.1. Introducció

La ciutat de Cerdanyola del Vallès es descriu ella mateixa com “una ciutat universitària, acollidora, dinàmica i amb més de 1.000 anys d’història”⁵. Situada al sud-est de la comarca del Vallès Occidental, gaudeix d’una localització privilegiada: l’eix central de l’Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), amb unes molt bones i ràpides connexions amb la capital i amb un terç del seu territori a la serra de Collserola, el parc natural més gran de Barcelona.

A més, al seu territori hi conviuen la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), creada el 1968, i el Parc Tecnològic del Vallès (1987), un fet que ha impulsat la ciutat com a capdavantera pel que fa a la innovació i el coneixement i com a pol d’atracció d’empreses i infraestructures d’aquests sectors.⁶

Pel que fa a la connexió amb el territori, la ciutat es caracteritza per la confluència de nombroses xarxes d’infraestructures: línies de trens de rodalies, transport de mercaderies, autopistes, etc., la qual cosa facilita la bona i ràpida comunicació amb la capital metropolitana i amb molts altres indrets.

2.1.2. Situació

Cerdanyola del Vallès forma part de la comarca del Vallès Occidental, la segona més poblada de Catalunya, que l’any 2021 tenia 937.422 habitants⁷. La comarca té una capitalitat compartida per les ciutats de Terrassa i Sabadell, les més poblades del territori, amb més de 200.000 habitants cadascuna. Amb més de 57.000 habitants, Cerdanyola del Vallès és el cinquè municipi més poblat de la comarca, com mostra la taula 1. Cerdanyola limita al sud amb Barcelona, a l’est amb Montcada i Reixac i Ripollet, al nord amb Barberà del Vallès, Badia del Vallès i Sabadell, al nord-oest amb Sant Quirze del Vallès i a l'oest amb Sant Cugat del Vallès.

⁵ <https://www.cerdanyola.cat/la-ciutat/sobre-cerdanyola>

⁶ El Síncrotró Alba, un accelerador de partícules, és l’equipament estàndard de la nova àrea.

⁷ Idescat.

Per motius de feina, estudis o lleure, hi ha relacions intenses sobretot amb Ripollet, Montcada i Reixac, Barberà del Vallès, Badia del Vallès i Sant Cugat del Vallès, així com amb Barcelona. Les interaccions entre Ripollet i Cerdanyola han estat especialment intenses per la continuïtat urbana existent.⁸

Taula 1. Població i superfície dels principals municipis del Vallès Occidental
En volum d'habitants i extensió en km² (2020)

	Municipi	Habitants (2020)	Extensió terme municipal (km2)
1	Terrassa	223.627	70,2
2	Sabadell	216.520	37,89
3	Sant Cugat del Vallès	92.977	48,24
4	Rubí	78.591	32,3
5	Cerdanyola del Vallès	57.740	30,6
6	Ripollet	39.179	4,3
7	Montcada i Reixac	36.803	23,5
8	Barberà del Vallès	32.839	8,3
9	Santa Perpètua de Mogoda	25.705	15,8
10	Castellar del Vallès	24.488	44,9
11	Sant Quirze del Vallès	20.195	14,1
12	Palau-solità i Plegamans	14.892	14,9
13	Badia del Vallès	13.415	0,92

Font: Idescat

2.1.3. Estructura territorial

L'estructuració actual del municipi de Cerdanyola del Vallès té una complexitat que cal explicar i entendre en el seu conjunt. Tot i que la ciutat no compta formalment amb una divisió en barris o districtes, tant la realitat territorial del seu terme municipal com els hàbits i usos informals mostren que Cerdanyola compta, d'una banda, amb un nucli urbà de superfície relativament reduïda i una densitat de població relativament elevada; i, de l'altra, amb una sèrie de zones perifèriques o autònomes, de més superfície però amb una densitat de població molt menor.⁹ Aquests quatre àmbits territorials "autònoms" corresponen a realitats territorials específiques i, alhora, a organismes públics, consorcis o gerències públiques que cogestionen el territori corresponent amb l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès: es tracta de l'Entitat Municipal Descentralitzada (EMD) de Bellaterra, el Campus de la UAB, el Parc de l'Alba i la part del Parc Natural de Collserola que correspon al terme municipal de Cerdanyola. Per la seva banda, les quatre zones, barris o "districtes" informals del centre urbà són el districte de Dalt, corresponent als primers creixements centrals de la ciutat; el districte de Baix, vinculat al Riu Sec; la zona de Montflorit i Canaletes, que

⁸ Pla Estratègic Cerdanyola 2030.

⁹ L'estructuració de Cerdanyola en barris o "àmbits territorials" es va projectar fa uns 15 anys però no es va adoptar formalment. Malgrat això, s'ha utilitzat en alguns documents i pot facilitar l'anàlisi de la diversitat territorial de la ciutat, motiu pel qual algunes de les referències i taules que es presenten a les properes pàgines també hi fan referència.

connecta el continu urbà amb el Parc de Collserola; i Serraparera, que se situa al nord-oest del nucli urbà.

Aquest nucli urbà, tot i la seva transformació i creixement amb el pas del temps, és el municipi històric. La seva població al segle XIX i bona part del XX era tradicionalment agrícola, dedicada al conreu de cereals, vinya i farratge, i va passar després el protagonisme a la industrialització, fins a acabar sent una ciutat de serveis i d'economia del coneixement.

Pel que fa als quatre àmbits territorials autònoms, que corresponen a les zones allunyades del nucli urbà central de Cerdanyola, en donem més detalls:

- **EMD Bellaterra:** en contraposició al nucli urbà central, té els seus orígens en les funcions d'estiueig per a fabricants i industrials de Barcelona; es va configurar com una ciutat jardí des del 1930. L'any 1992, Bellaterra va demanar la seva reorganització com a municipi independent, que es va denegar per no complir els requisits. Des de l'any 2008, es configura com una EMD. Als darrers anys hi ha hagut algunes iniciatives per esdevenir un municipi independent o que s'annexioni a Sant Cugat del Vallès¹⁰.
- **Campus UAB – Can Fatjó:** amb una població registrada a les residències d'estudiants de poc més de 650 persones, però que concentra diàriament una comunitat d'unes 20.000 persones entre estudiants, investigadors, i altres professionals. Si bé fa unes dècades Cerdanyola era lloc de residència d'un gruix significatiu d'estudiants de la UAB, factors com la construcció de la Vila Universitària al Campus de la UAB, primer, i la desaparició dels busos gratuïts que connectaven ambdós nuclis, després, han fet que aquesta relació disminuís de forma significativa. Amb tot, hi ha algunes col·laboracions entre el municipi i la universitat perquè s'incrementin en els propers anys.
- **Plana del Castell – Parc de l'Alba:** es tracta d'una gran àrea de desenvolupament urbanístic de més de 400 hectàrees de superfície, que actualment es troba parcialment urbanitzat. És l'espai d'aquestes característiques més gran de l'AMB i és conegut com el "Centre Direccional". Està ubicat en un lloc estratègic, entre el nucli urbà de Cerdanyola, la UAB i el Parc Tecnològic, amb la vocació de vincular definitivament aquests espais per convertir Cerdanyola en la ciutat del coneixement i de la tecnologia que aspira a esdevenir.¹¹

¹⁰ Atès que l'EMD Bellaterra és una entitat descentralitzada i disposa de competències en matèria de cultura, aquest Pla d'acció cultural no farà referència a la realitat cultural de Bellaterra ni l'inclou en el desplegament de l'acció cultural municipal. Bellaterra s'hi ha inclòs únicament pel que fa a l'anàlisi territorial inicial.

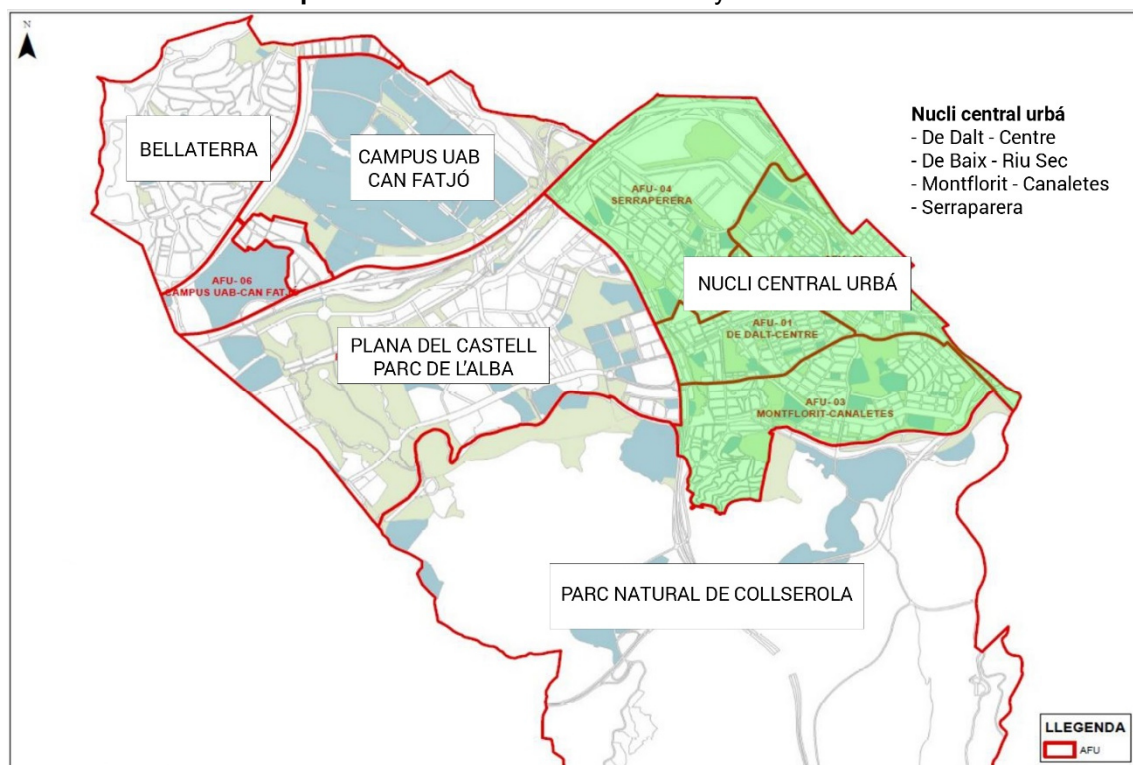
¹¹ Entre altres, l'ocupació del sòl al Centre Direccional és: 48% destinat a zones verdes, un 17% a espais d'activitat econòmica, un 7% a equipaments i un 5,5% a ús residencial.

https://www.parcdelalba.cat/biblioteca/arxius///panells_Expo.pdf

- **Parc Natural de Collserola:** amb una ocupació de gairebé la meitat del municipi de Cerdanyola, és un entorn natural únic a tocar de la ciutat. Tot i que és una serra poblada, es tracta d'un reclam turístic ple de propostes educatives i d'activitat. Cerdanyola és un dels nou municipis una part de la superfície dels quals conforma el Parc Natural; juntament amb Sant Cugat del Vallès i Barcelona, és un dels tres municipis amb més superfície del Parc.

En síntesi, Cerdanyola del Vallès és un municipi amb una població concentrada en un centre producte d'un creixement espontani i sense massa planificació, amb Bellaterra com un barri amb una dinàmica particular i constituït recentment com a EMD, i amb un gran centre d'atracció com és la UAB, en certa forma aïllat, però, de la vida de la ciutat¹². El mapa 1, que es presenta tot seguit, reflecteix l'estructura territorial de manera gràfica. La fragmentació urbana i territorial es tradueix també en la manca d'una identitat conjunta del que avui dia és administrativament Cerdanyola del Vallès, per bé que sí que existeixi una identitat compartida pel que fa als àmbits “urbans” del municipi.

Mapa 1. Ordenació urbana de Cerdanyola del Vallès

Font: Creació pròpia a partir de l'informe *Flaixos demogràfics per barris*

¹² Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2019). Pla Estratègic de Cerdanyola del Vallès: Diagnosi estratègica. Ajuntament de Cerdanyola i IERMB, pàg. 108.

2.2. Població

2.2.1. Introducció

El recent *Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030*, aprovat la tardor de 2021, recull una anàlisi i diagnosi extenses i amb plena vigència del municipi. Per aquest motiu, el fem servir com a base per a la descripció i l'anàlisi que es presenten a les properes pàgines.

Aquest document introdueix el concepte de “*subàmbit metropolità*”, que constitueix Cerdanyola del Vallès juntament amb Sant Cugat del Vallès, Ripollet, Montcada i Reixac, Barberà del Vallès i Badia del Vallès, municipis que destaquen pel seu grau d'interconnexió per motius de feina, estudis i lleure¹³.

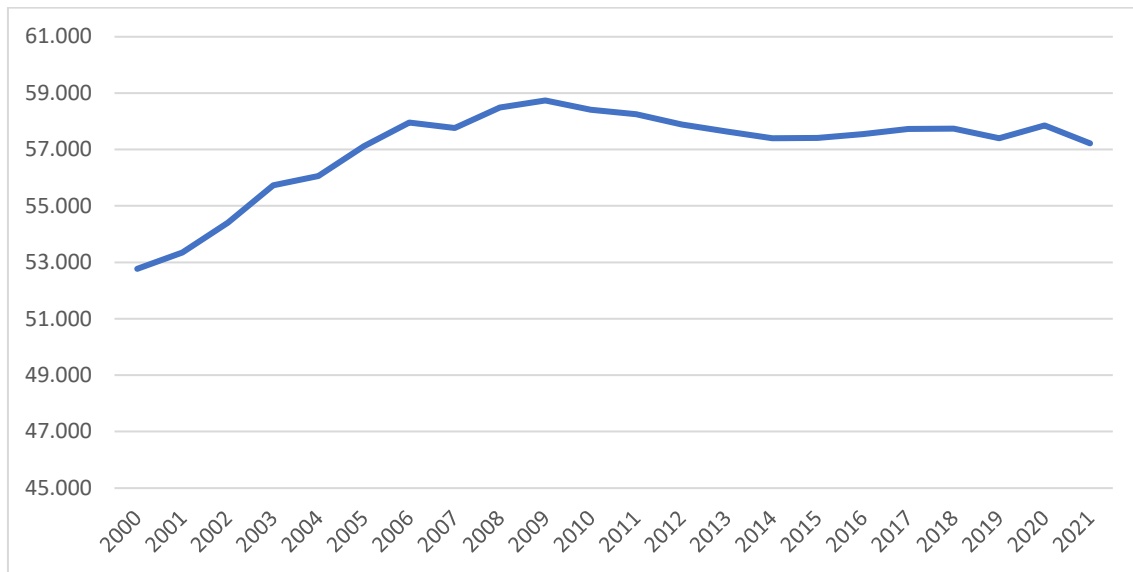
D'aquesta manera, a l'hora d'analitzar les tendències pel que fa a l'evolució demogràfica, les compararem amb aquest “subàmbit”, així com amb el conjunt de l'AMB. Així, podem observar els aspectes següents.

2.2.2. Evolució de la població

L'any 2021, Cerdanyola comptava amb 57.217 habitants. Històricament, i tot i que des dels anys noranta s'ha produït una disminució del ritme de creixement poblacional, aquest sempre ha estat positiu des de 1975 i fins a l'última dècada. Segons les dades de l'Idescat, veiem com, finalitzada la Guerra Civil, l'any 1940, la ciutat comptava amb 3.496 habitants. L'any 1981 havia multiplicat per 15 la seva població, i se situava en 51.173 persones censades, amb un creixement especialment marcat a partir de 1960. Superada la barrera dels 50.000 habitants, el creixement de la població ha estat força més lent des de la dècada del 1980. La figura 1 mostra l'evolució de la població des de l'any 2000.

¹³ *Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030*. Pàg.24.

Figura 1. Evolució de la població de Cerdanyola del Vallès (2000-2021)
En xifres absolutes

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Des de l'any 2000, l'evolució de la població de Cerdanyola del Vallès ha crescut a un ritme semblant al conjunt de l'AMB, tot i que lleugerament inferior que la mitjana. Concretament, i com mostra la taula 2, un 9,4%, respecte l'11,1% de l'AMB. Cal dir també que, entre 2009 i 2017, Cerdanyola ha perdut un 1,7% de la població, mentre el conjunt de l'AMB creixia gairebé un 1% en conjunt i també guanyaven població la majoria de les poblacions de l'entorn de Cerdanyola, excepte Badia del Vallès, que viu una pèrdua de població més accelerada des de fa anys. El municipi de la zona que creix a un ritme més destacat és Sant Cugat del Vallès, que ha augmentat la seva població en un 70% des de l'any 2000.

Taula 2. Creixement natural de la població (2000-2017)
En comparació amb el subàmbit metropolità i el conjunt de l'AMB.

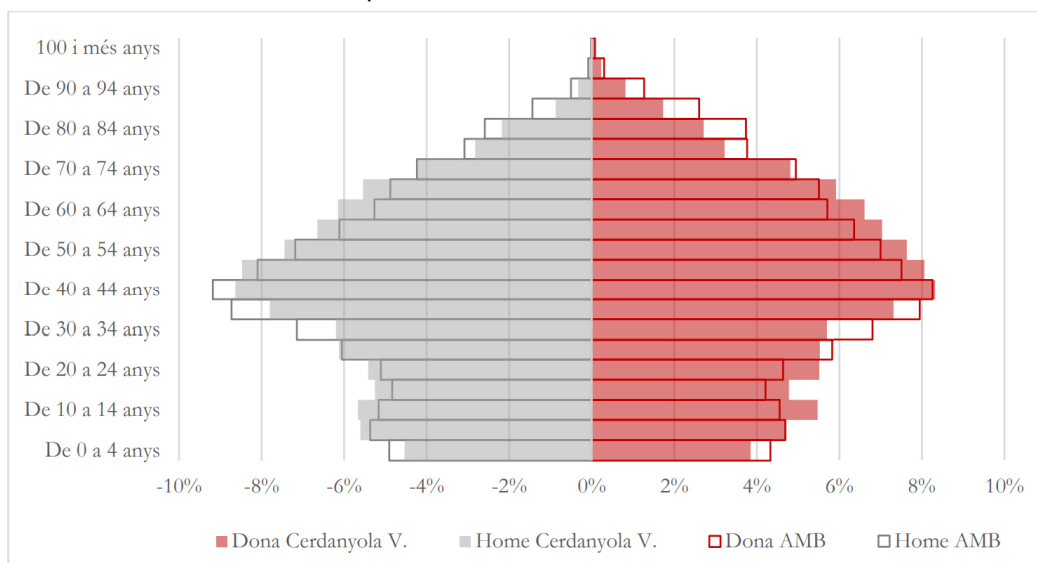
Creixement de població	Cerdanyola del Vallès	Ripollet	Montcada i Reixac	Sant Cugat del Vallès	Badia del Vallès	Barberà del Vallès	Rubí	AMB
2000-2017	9,4%	26,9%	25,4%	70,0%	-13,3%	23,2%	28,9%	11,1%
2000-2008	10,8%	21,3%	17,2%	44,9%	-11,0%	13,5%	22,6%	9,1%
2009-2017	-1,7%	2,2%	4,8%	12,9%	-1,6%	5,5%	3,5%	0,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

2.2.3. Estructura segons edats

Cerdanyola té una piràmide d'edats relativament envellida en comparació amb les mitjanes de l'AMB. D'acord amb les dades de la figura 2, per grups d'edat trobem que, proporcionalment el municipi té més població entre els 4 i 24 anys que el conjunt de l'AMB. Al mateix temps, també s'observen menys infants d'entre 0 i 4 anys que a l'AMB. Entre 25 i 45 anys, també presenta una població menor en número que no al conjunt de l'àmbit metropolità. Entre 40 i 70, en canvi, els habitants superen en nombre els dels municipis de l'AMB.

Figura 2. Piràmide d'edats de Cerdanyola del Vallès (2017)
Comparació amb les dades de l'AMB

Font: IERMB (2019)

Amb relació a la resta de municipis del subàmbit metropolità, trobem que Cerdanyola compta amb el segon percentatge més gran de població major de 65 anys de tot el subàmbit metropolità: un 19,76%, en comparació amb el 18,95% del conjunt de l'AMB i de xifres força inferiors, al voltant del 14-16%, a Sant Cugat del Vallès, Montcada i Ripollet.

Respecte els municipis de l'entorn, observem que en els últims 10 anys l'índex d'envelliment ha crescut a tots els municipis¹⁴. Tot i això, s'observa l'existència de dos grups generals: Cerdanyola del Vallès, Badia del Vallès i tota l'AMB, amb un índex superior als 100 punts, que indica que hi ha més gent gran que no jove. I un altre grup, que conformen la resta de municipis, i que se situa per sota dels 100 punts percentuals.

¹⁴ L'índex d'envelliment relaciona el volum de població de 65 anys i més amb el de població menor de 16 anys. Un índex superior a 100 indica que hi ha més població gran que no jove.

Segons barris, dins de Cerdanyola els barris més envellits són el de Centre (amb un índex d'envelliment de 215,38), Banús-Bonasort (174,44), Av. Catalunya (190,65) i Fontetes (195,64).

2.2.4. Procedència i nacionalitat

Una mica més del 86% de la població resident a Cerdanyola l'any 2021 era nascuda al conjunt de l'Estat: un 64,6% eren de Catalunya (inclosa Cerdanyola) i un 21,1% d'altres comunitats autònomes. La població nascuda en altres zones de l'Estat, especialment a les dècades del 1960 i 1970, i la seva descendència conforma una part molt significativa de la realitat de Cerdanyola i la seva vida cultural, igual com passa en altres municipis de l'AMB. Mentrestant, la població nascuda a l'estranger representava l'any 2021 el 13,8% de la població del municipi. Si observem l'evolució dels darrers anys (taula 3) s'hi adverteixen algunes tendències que, tot i que són subtils, convé indicar:

- Un descens dels habitants procedents d'una altra comarca (el 32,3% el 2016 respecte el 31,9% del 2020) i un augment dels que procedeixen de la mateixa comarca, que el 2020 representaven un 32,2%, respecte el 31,6% del 2016.
- El percentatge de persones procedents de l'estranger ha augmentat, del 12,2% de 2016 al 13,8% del 2020. En termes absoluts, això representa un augment de poc més de mil persones en quatre anys, de les 6.996 a les 8.005. Malgrat aquest augment, cal dir que la proporció de població nascuda a l'estranger és força inferior a la mitjana metropolitana, que era d'un 20,8% l'any 2020.

Taula 3. Lloc de procedència dels habitants de Cerdanyola del Vallès (2016-2021)
Dades absolutes i percentatge sobre el conjunt de la població, segons diversos territoris de l'Estat i de l'estranger

	Catalunya		Mateixa comarca		Altra comarca		Resta de l'Estat		Estranger		Total
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre
2021	36.948	64,6	18.679	32,6	18.269	31,9	12.390	21,7	7.879	13,8	57.217
2020	37.072	64,1	18.618	32,2	18.454	31,9	12.778	22,1	8.005	13,8	57.855
2019	36.955	64,4	18.504	32,2	18.451	32,1	12.997	22,6	7.451	13	57.403
2018	37.115	64,3	18.566	32,2	18.549	32,1	13.307	23	7.318	12,7	57.740
2017	36.947	64	18.396	31,9	18.551	32,1	13.521	23,4	7.255	12,6	57.723
2016	36.796	63,9	18.193	31,6	18.603	32,3	13.751	23,9	6.996	12,2	57.543

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

L'anàlisi feta en el marc del Pla Estratègic *Cerdanyola del Vallès 2030* mostra que l'evolució és relativament similar a la dels altres municipis del subàmbit metropolità, per bé que en magnituds variables (IERMB, 2019). Per procedències, és rellevant destacar que en tot el període analitzat, des de 2005 i fins a 2017, les emigracions de Cerdanyola cap a altres municipis de la resta de Catalunya han superat les arribades provinents dels altres municipis catalans

(IERMB, 2019). D'aquesta manera, si hi ha creixement és sobretot per l'arribada de persones provinents de fora de l'Estat.

Posant el focus en la nacionalitat, entre aquelles persones que no tenen nacionalitat espanyola trobem un percentatge més alt de persones d'altres països d'Europa (2,8%), dels quals un 2,2% corresponen a estats membres de la UE. Després d'aquests, segueixen les persones de països d'Amèrica del Sud (2,7%), d'Àsia i Oceania (2%) i, en menor percentatge, d'Àfrica, amb un 1,2% de la població de Cerdanyola. Respecte a la distribució per gènere, la tendència és l'habitual, amb un percentatge de dones lleugerament superior al d'homes, tant pel que fa a la població amb nacionalitat espanyola com estrangera. Així sí, amb una excepció, la població amb nacionalitats de països africans, on els homes són el 0,7% respecte al 0,5% de dones. La taula 4 ofereix aquestes dades amb més detall.

Taula 4. Nacionalitat, segons continent, dels habitants de Cerdanyola del Vallès (2020)
Dades absolutes i percentatge sobre el conjunt de la població, segons gènere

	Espanyola		Resta de la UE		Resta d'Europa		Àfrica		Amèrica del Nord i Central		Amèrica del Sud		Àsia i Oceania		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Homes	25.633	44	633	1,1	161	0,28	417	0,7	217	0,4	701	1,2	522	0,9	28.284	48,9
Dones	26.554	46	653	1,1	199	0,34	283	0,5	369	0,6	868	1,5	645	1,1	29.571	51,1
Total	52.187	90	1.286	2,2	360	0,62	700	1,2	586	1,0	1.569	2,7	1.167	2,0	57.855	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En relació amb els barris de la ciutat i el seu percentatge d'habitants d'origen estranger, destaca sobretot Can Planas, Maiols i Campoamor, amb el 52,84% de la seva població estrangera. Deixant de banda aquest cas, però, en general no hi ha barris amb percentatges de població estrangera gaire significativa. Els següents a la llista, per exemple, se situen a la franja del 10%: són els barris de Parcercs (10,46%) i Banús-Bonasort (10,78%), Riviera i la Sínia (10,35%), Av. Catalunya (10,25%) i Cerdanyola 2000 (10,24%). D'altra banda, destaca la poca presència de persones d'origen estranger a la zona de Montflorit i Canaletes, amb barris com Canaletes (2,48%) i Xops, Parc Tecnològic i Guiera (2,84%). Així mateix, també destaca el barri d'Uralita i Farigola, amb un 2,99% de població estrangera¹⁵.

¹⁵ Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, Informe sociodemogràfic de Cerdanyola del Vallès en 2017. Document del 2019.

2.2.5. Distribució de la població per barris

Com ja hem indicat, la densitat de població és molt variable entre les diverses zones que conformen Cerdanyola. Cal tenir en compte que el municipi presenta una configuració territorial especial i que alguns d'aquest barris estan dedicats principalment a activitats econòmiques o de serveis, com ja s'ha esmentat (la Bòbila, la UAB, el Parc Tecnològic, Can Mitjans o el Centre Direccional), i que per tant el seu volum de població és molt baix. D'aquesta manera, el gruix principal de la població es concentra en el nucli urbà central.¹⁶

Amb aquesta configuració, la distribució poblacional resulta en el fet que el 90% de la població del municipi es concentra en el nucli urbà central, que representa el 21% de la superfície del municipi.

Pel que fa als barris, entre els que destaquen com a més poblats hi ha Banús-Bonasort (12,97% de la població total) i Fontetes (9,34%). Tots dos tenen una densitat neta pràcticament tres cops més alta que els següents més poblats: 958,4 i 979,4 habitants per hectàrea respectivament. En canvi, i per ordre descendent de població en trobem els barris de: Serraparera, amb un 8,35% de població i una densitat neta de 191,4 habitants per hectàrea; Sant Ramon, amb el 6,97% de població i una densitat neta de 288,6; Cerdanyola 2000, amb el 6,17% de la població; i el barri de Canaletes, amb el 6,17% de població i una densitat neta de 309,2.

2.2.6. Nivell d'instrucció

Pel que fa al nivell d'instrucció, observem que l'educació secundària i superior a Cerdanyola del Vallès es situa lleugerament per sobre dels nivells mitjans de l'àmbit metropolità, amb uns percentatges majors de població amb educació superior (un 46,6%, respecte el 44,6% de l'AMB), així com de persones amb almenys la segona etapa de l'educació secundària (70,3% respecte un 68,7%). Així mateix, la població amb només educació primària o inferior a Cerdanyola (5%) és inferior a la mitjana de l'àmbit metropolità (7,3%).

Aquesta tendència també es confirma pel que fa al subàmbit metropolità analitzat, ja que, quan comparem les dades de Cerdanyola amb la resta de municipis de l'entorn, només Sant Cugat, que té uns percentatges molt superiors a la mitjana metropolitana, queda per sobre de Cerdanyola, de manera també significativa. La taula 5 recull aquestes dades.

¹⁶ El nucli urbà central el componen els "barris" de: Banús-Bonasort, Centre, Parcercs, Sant Ramon, Santa Rosa, Sant Ramon Gorgs, Av.Catalunya, Cordelles, Can Xarau, Ctra. Barcelona, Fontetes, Riviera i La Sinia, Uralita i la Farigola, Canaletes, Guiera, Montflorit i Can Cerdà, Turonet i AltimiraXops, Guiera, Cerdanyola 2000, la Clota i Serraparera

Taula 5. Nivells d'estudi en comparació territorial (2019)

Respecte el percentatge de la població a cada municipi del subàmbit territorial i a l'AMB

	Població de 25 a 64 anys amb només educació primària o inferior (%)	Població de 25 a 64 anys amb almenys segona etapa d'educació secundària (%)	Població de 25 a 64 anys amb educació superior (%)
Cerdanyola del Vallès	5,0	70,3	46,6
Ripollet	8,5	55,4	31,7
Montcada i Reixac	9,0	58,3	33,7
Sant Cugat del Vallès	2,4	90,0	73,5
Badia del Vallès	8,6	41,1	18,9
Barberà del Vallès	5,4	66,0	39,4
Rubí	7,3	60,0	35,5
AMB	7,3	68,7	44,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

L'elevada proporció de població amb estudis superiors és, així, un element distintiu de la realitat socioeconòmica de Cerdanyola, un fet que molt probablement té relació amb la presència a la ciutat de la UAB. Aquest fet té una influència òbvia en la configuració de la població, fent que hi hagi presència d'estudiants, professorat, investigadors i havent facilitat l'accés a l'educació superior per a algunes capes socials de la població local.

2.2.7. Coneixement del català

Pel que fa al nivell de coneixement del català, i de manera similar al que passava en el cas anterior, quan comparem els indicadors respecte la resta de ciutats properes, només Sant Cugat del Vallès presenta uns percentatges més alts que no Cerdanyola (dades de 2011). Un 98,22% de la població de Sant Cugat entén el català, respecte el 95,90% de la població de Cerdanyola. Aquesta xifra és lleugerament superior a la del conjunt de l'AMB, que és del 94,78%. Passa el mateix quan analitzem les dades relatives al volum de població que sap parlar, llegir i escriure en català. Tot i que aquestes dades són les últimes publicades desagregades per municipis, convé matisar que han passat 11 anys, temps suficient perquè el nivell de coneixement del català hagi canviat de manera significativa.

2.3. Indicadors socioeconòmics

A continuació s'exposen i analitzen diferents indicadors socioeconòmics referits a Cerdanyola del Vallès i el seu context. En aquest sentit, es recullen dades en relació amb l'activitat econòmica de la població i les diferents estructures socials que la componen.

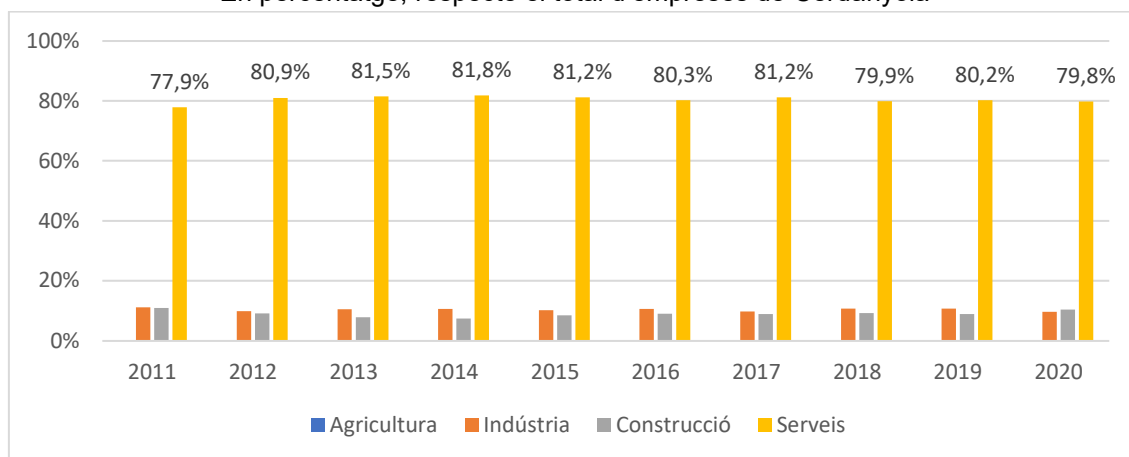
2.3.1. Estructura econòmica

L'anàlisi de l'estructura econòmica del municipi mostra diferències significatives entre la Cerdanyola del Vallès històrica i la ciutat actual. Progressivament, Cerdanyola s'ha reorientat des d'una ciutat de pagesos primer, i de treballadors industrials després, cap a una ciutat que basa la seva economia en els serveis i el coneixement. Com és lògic, en aquest procés hi tenen molt a veure la UAB, el Centre Direccional, i el Parc Tecnològic del Vallès, així com l'expansió del Parc de la Recerca de la UAB.

Així, avui dia Cerdanyola del Vallès és una ciutat eminentment de serveis, sector en el qual es concentra el 80% de les empreses locals; en termes absoluts, l'any 2020 hi havia 1.129 empreses en aquest sector, respecte un total de 1.414. El 20% restant són del sector industrial i de la construcció, amb un pes similar (10,5% i 9,6% respectivament). L'any 2020 només una empresa de Cerdanyola estava registrada al sector agrícola. Com evidencia la figura 3, al llarg de l'última dècada no hi ha hagut canvis significatius.

Figura 3: Empreses segons sectors econòmics (2011-2020)

En percentatge, respecte el total d'empreses de Cerdanyola

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del programa Hermes de la Diputació de Barcelona

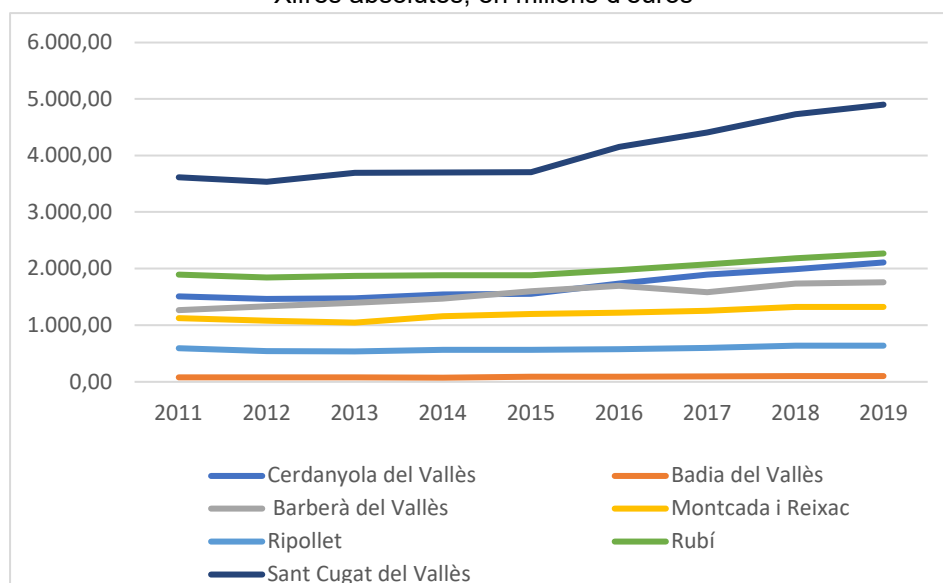
Aquesta centralitat dels serveis en el cas de Cerdanyola s'entén millor si la comparem amb localitats properes on, a excepció de Sant Cugat del Vallès, el percentatge pel que fa a la indústria dobla, o gairebé, el que s'observa a Cerdanyola, segons dades del programa Hermes de la Diputació de Barcelona:

si a Cerdanyola aquest percentatge se situa en el 10,5% de les empreses, tant a Barberà com a Badia del Vallès la proporció es troba als voltants del 25%, i a Montcada i Reixac també se situa per sobre del 20%.

2.3.2. Producte interior brut (PIB)

Cerdanyola del Vallès tenia l'any 2019 un PIB de 2.111 milions d'euros. Es tracta de la tercera economia local més gran entre els municipis analitzats, només superada per Sant Cugat (4.901 milions) i Rubí (2.267 milions), com mostra la figura 4, tot i que cal tenir en compte que ambdós municipis tenen un volum de població superior a Cerdanyola. Tot i així, Cerdanyola és, amb Badia i Barbera del Vallès, un dels municipis on més va créixer el PIB percentualment entre 2011 i 2019: Cerdanyola amb un 39,86%, Sant Cugat amb un 35,74%, i Barberà amb un 37,5%. Badia va experimentar un creixement lleugerament inferior (29,7%), mentre que Montcada i Reixac (17,8%), Rubí (19,16%) i Ripollet (8,32%) queden a força distància.

Figura 4. Evolució del PIB als municipis del subàmbit metropolità (2011-2019)
Xifres absolutes, en milions d'euros

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del programa Hermes de la Diputació de Barcelona

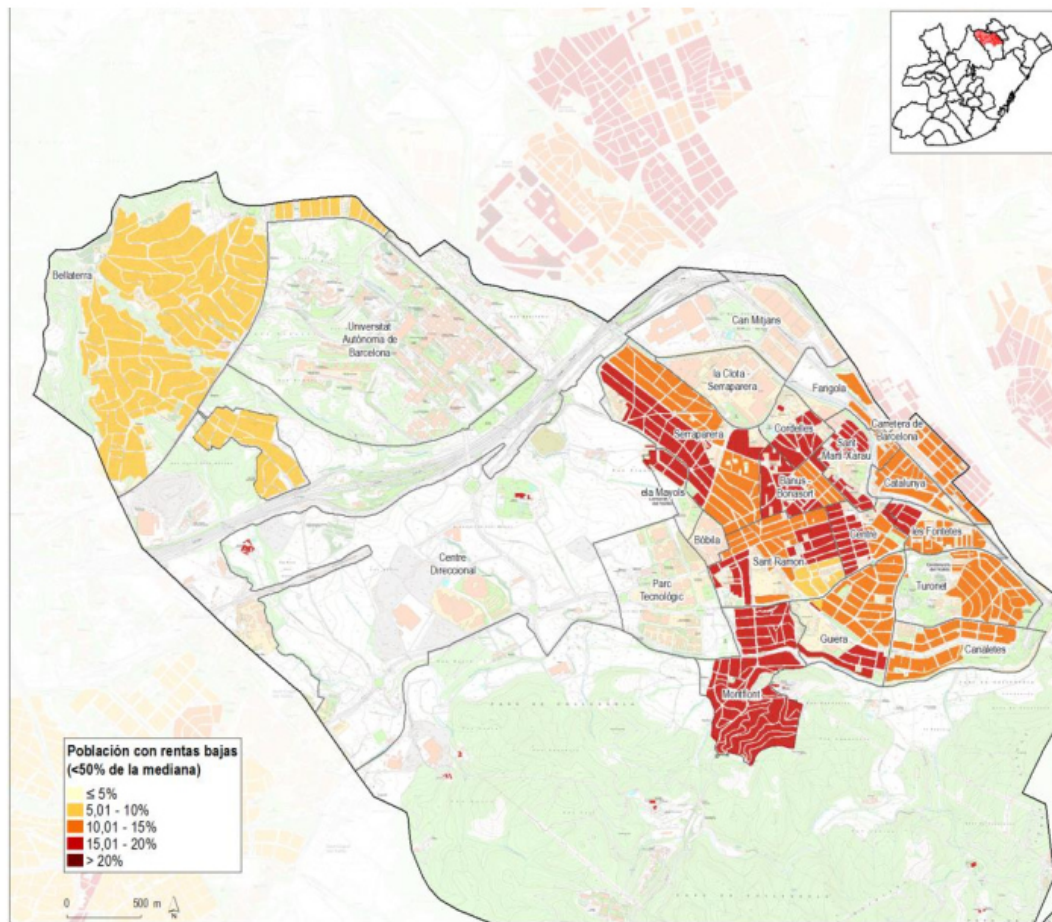
Pel que fa al PIB per capita, Cerdanyola es manté en una banda mitja respecte els municipis de l'entorn, amb uns 34.300€ l'any 2019, similar a la mitjana metropolitana (35.400), i superat per Sant Cugat (53.400), però també per Montcada i Reixac (36.400) i Barberà del Vallès (53.100).

2.3.3. Composició social

La diagnosi del Pla Estratègic *Cerdanyola del Vallès 2030* destaca la diversitat de grups socials que conviuen al municipi. En concret, el Pla remarca els grups següents:

- Grups vulnerables de cert predomini històric: pel que fa al nivell de renda, l'any 2011 més del 10% de la població del municipi tenia rendes baixes; a més, i com mostra el mapa 2, als barris de Montflorit, i les àrees de Banús-Bonasort, Cordelles, Centre, Sant Martí-Xarau o Serraperera entre el 15 i el 20% de la població es trobava en aquesta situació.
- Alumnes i professionals amb vinculació al campus de la UAB i que resideixen a Cerdanyola, almenys durant el curs acadèmic.
- Població procedent de la primera corona metropolitana que s'ha instal·lat a Cerdanyola degut a la situació privilegiada del municipi: la seva localització propera a Barcelona i la proximitat a la serra de Collserola.
- L'envelliment de la població com a factor definidor de Cerdanyola, amb un índex d'envelliment que, com ja hem indicat, ha crescut al llarg dels darrers anys fins al 145,2 l'any 2020.

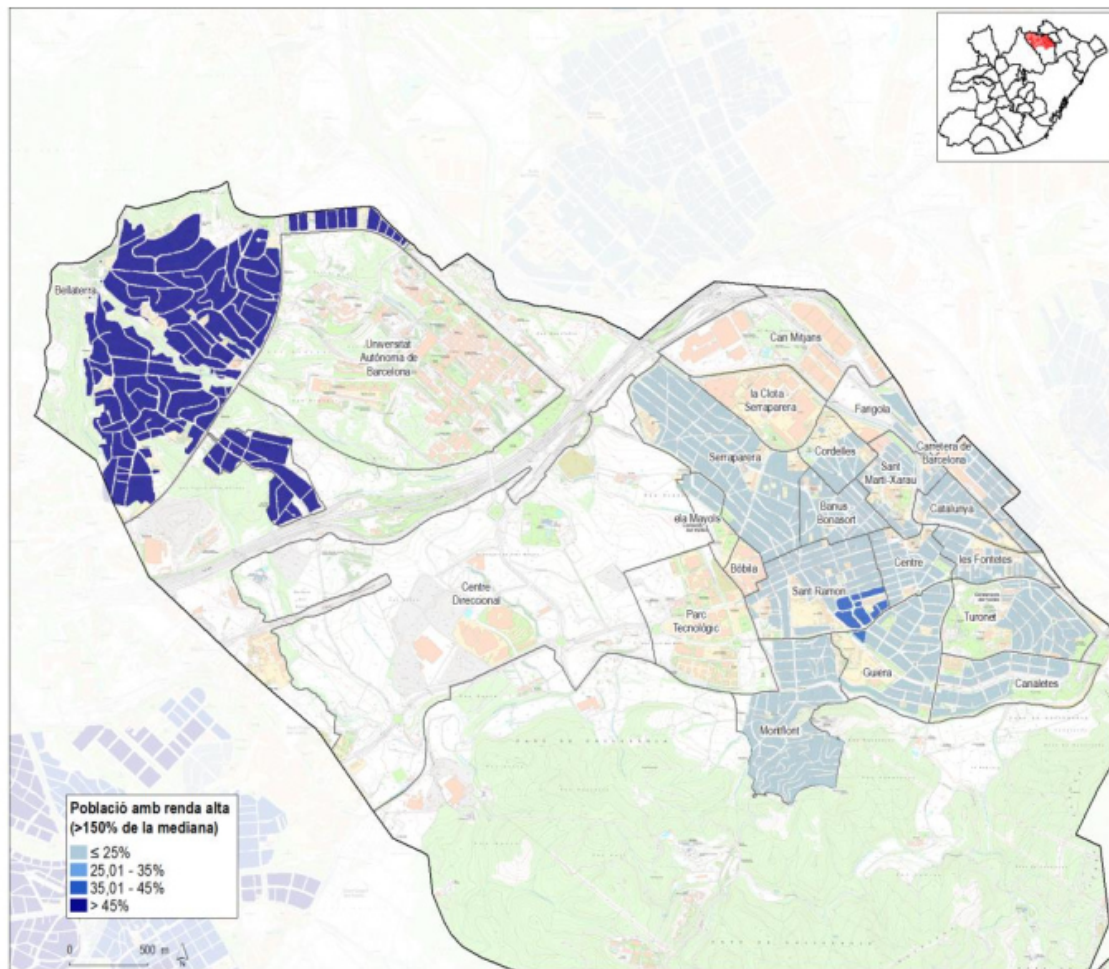
Mapa 2. Distribució de la població amb rendes baixes (2011)
En percentatge respecte el total de la població de cada secció censal

Font: IERMB (2019)

A l'hora d'analitzar els nivells de renda i la incidència de la pobresa a Cerdanyola es fa molt evident la distinció entre els dos nuclis urbans ja esmentats, l'EMD de Bellaterra i el nucli de Cerdanyola. Així, pel que fa a les rendes, més del 45% de la població de l'EMD Bellaterra té una renda alta. Aquest percentatge se situa, a la resta del municipi, per sota del 25%, a excepció dels barris de Sant Ramon i Guiera, en els quals les rendes altes representen entre el 25% i el 35% dels residents. El mapa 3 mostra aquesta distribució.

Mapa 3. Distribució de la població amb rendes altes (2011)
En percentatge respecte el total de la població de cada secció censal

Font: IERMB (2019)

Cal apuntar també que, en conjunt, i amb dades de 2012, l'índex de desigualtat individual de renda a Cerdanyola del Vallès (47,6 sobre 100) es situava per sota de la mitjana catalana (49,2) i de la de la comarca del Vallès Occidental (48,6). És a dir, que a Cerdanyola hi havia menys desigualtat que no al conjunt dels municipis de la comarca, si bé és cert que només Matadepera, Sant Cugat i Sant Quirze se situaven per sobre de la mitjana comarcal¹⁷.

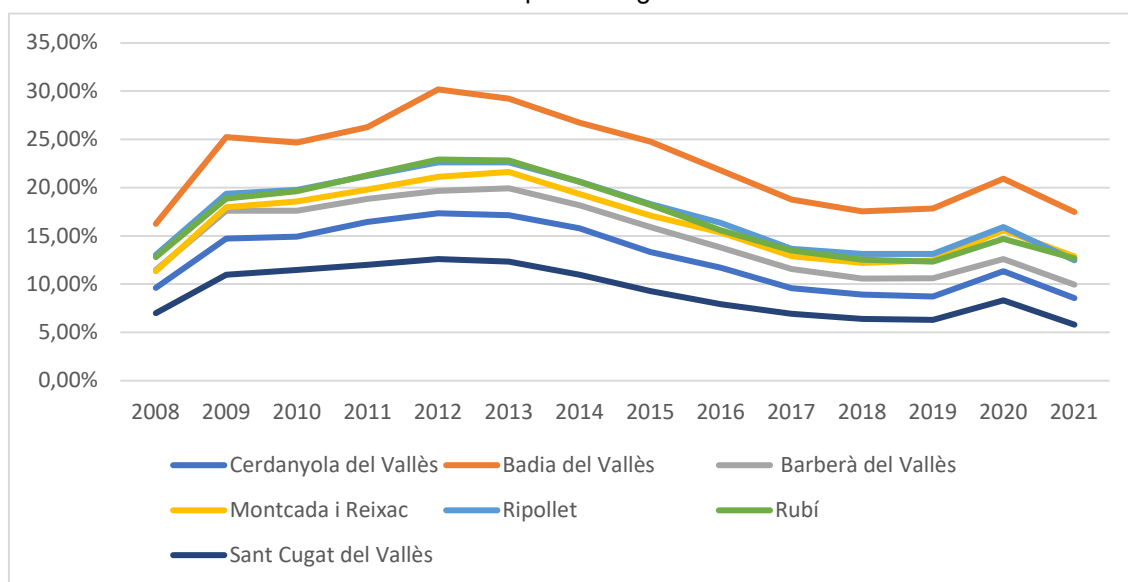
¹⁷ Per a més informació vegeu Mestre, O. i Tardó, M. (coords.) (2017). *Desigualtat i pobresa al Vallès Occidental. Una aproximació a la situació actual i a les principals mesures locals*. Terrassa: Consell Comarcal del Vallès occidental. Pàg. 27. Disponible a: <http://www.ccvoc.cat/fitxer/2825/1.2-Desigualtat-i-Pobresa-al-Vall%C3%A8s-Occidental.pdf>

2.3.4. Taxa d'atur

Com al conjunt de Catalunya, de l'Estat, i als municipis del seu entorn, Cerdanyola del Vallès va registrar des de l'any 2008 un increment significatiu i continu de la taxa d'atur: d'un 9,61% a l'any 2008 a un 17,37% el 2012, la més alta de la dècada al municipi. Des de llavors l'atur ha disminuït progressivament.

Així, en l'actualitat Cerdanyola és, després de Sant Cugat, el municipi que registra unes taxes d'atur més baixes respecte la resta de municipis del seu subàmbit metropolità: 8,56% i 5,82% respectivament l'any 2021.¹⁸ A l'altre extrem es troba Badia del Vallès, amb una taxa d'atur del 17,48% de la població activa, seguida de Montcada i Reixac, Ripollet i Rubí, on al voltant del 13% de la població activa es trobava l'any 2021 en situació d'atur. La figura 5 ofereix aquesta evolució de manera gràfica.

Figura 5. Taxa d'atur als municipis del subàmbit metropolità (2008-2021)
En percentatge

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya

Tot i així, el Pla Estratègic *Cerdanyola del Vallès 2030* també destaca que l'atur de majors de 45 anys és molt superior al d'altres grups d'edat, i que cada cop tendeix a consolidar-se i prolongar-se més en el temps. Així mateix, cada vegada més persones desocupades no compten amb cap tipus de prestació d'atur. L'any 2016, el 47,5% de les persones aturades no rebien cap tipus de prestació o subsidi, prop del doble que no l'any 2010.

¹⁸ Dades de desembre de 2021.

Finalment, i atenent a les diferències segons gènere en les dades de l'atur, trobem el següent. A excepció del període entre els anys 2009 i 2012, en què el percentatge d'aturats era el mateix per a homes que per a dones, les dones han patit més atur que no pas els homes. L'any 2011 les dones presentaven únicament un 0,2% més d'atur que no els homes. En canvi, any rere any, aquesta diferència va anar creixent fins a arribar a l'any 2017, en què el percentatge era d'un 17,7% més de dones a l'atur. Tot i que aquesta diferència es va escurçar els últims anys, sent en 2020 de 7,9% més de dones a l'atur, les dades de 2021 reflecteixen de nou una distància més gran: les dones pateixen un 10,4% més d'atur que no pas els homes.

2.4. Síntesi

De la informació presentada al llarg d'aquest capítol en podem destacar els aspectes següents:

- Cerdanyola del Vallès compta amb una estructura territorial complexa, on conviuen un nucli urbà amb una densitat de població elevada amb diverses unitats territorials de caràcter rural o funcional que són extenses però tenen poca població resident, com ara el Campus de la UAB, la Plana del Castell – Parc de l'Alba i el Parc Natural de Collserola, a més de l'EMD de Bellaterra. Aquesta diversitat territorial coincideix també en alguns casos amb dades força diferents en alguns indicadors, com ara la renda, que mostra diferències marcades entre Bellaterra i la major part del nucli urbà de Cerdanyola.
- Cerdanyola va viure un creixement demogràfic molt marcat durant la segona meitat del segle XX, i especialment entre 1960 i 1980, quan va assolir els 50.000 habitants. Des de llavors, el creixement ha estat força més lent, fins a arribar als aproximadament 58.000 habitants de l'actualitat.
- Si la comparem amb els municipis del seu entorn o “subàmbit metropolità”, Cerdanyola mostra dades demogràfiques i socials que sovint se situen molt a prop de la mitjana de l'AMB, més que no de municipis com Sant Cugat, Rubí o Ripollet. És el cas, per exemple, de les dades relatives al creixement del volum de població, els nivells d'instrucció o el coneixement de català.
- Mentrestant, Cerdanyola també destaca per tenir un índex d'envelliment força elevat, i que ha crescut de manera accelerada durant l'última dècada, i un percentatge de població nascuda a l'estranger inferior a la mitjana d'altres municipis.
- Quant als indicadors econòmics, cal esmentar el pes del sector serveis, que s'apropa a la mitjana metropolitana i es diferencia de la major part de municipis de l'entorn, i el significatiu creixement del PIB en els darrers anys.

3. La cultura a Cerdanyola

Aquest capítol descriu i analitza, de manera successiva, els principals agents culturals de Cerdanyola, els equipaments i espais culturals, les activitats i la realitat en diversos sectors, i les polítiques municipals; així com altres aspectes que permeten conèixer la realitat cultural de la ciutat. S'ha realitzat a partir de l'anàlisi de la documentació existent, les visites i les entrevistes mantingudes en el transcurs de l'elaboració del Pla d'acció cultural.

3.1. Agents culturals

Per tal de fer una anàlisi que cobreixi l'abast de la realitat cultural de Cerdanyola del Vallès hem d'analitzar-ne els diferents agents culturals: és a dir, aquells organismes, institucions i professionals que d'una o altra manera vehiculen i contribueixen a conformar la vida cultural del municipi. D'entrada, podem identificar-hi els agents següents:

- L'Ajuntament, que gestiona equipaments, desenvolupa polítiques i dona resposta o vehicula les demandes i els interessos de la ciutadania.
- El teixit associatiu, és a dir, la ciutadania que, agrupada en diferents entitats i associacions, desenvolupa activitats que contribueixen a la qualitat i oferta cultural a la ciutat, en els seus diversos àmbits.
- Altres agents: la resta de persones, institucions o organismes que també fan la seva aportació a la vida cultural.

3.1.1. Ajuntament

3.1.1.1. Plans i projectes estratègics

El Pla estratègic Cerdanyola del Vallès 2030

Com hem explicat, l'any 2021 l'Ajuntament va aprovar el Pla estratègic *Cerdanyola del Vallès 2030*, que ofereix pautes per al desenvolupament de la ciutat al llarg de la dècada actual. Com a pla estratègic de ciutat, va abordar el conjunt de qüestions significatives a la vida de Cerdanyola i vol servir com a base per a les propostes sectorials que es plantegin en els propers anys, inclòs aquest Pla d'acció cultural.

Cerdanyola 2030 descriu, com a visió de la ciutat, la voluntat de "[prioritzar i millorar] el benestar de la ciutadania, apostant per una ciutat inclusiva, especialment per fer front a l'accelerat procés d'envelliment de la ciutat. Una ciutat que incorpori la mirada de la salut en la transformació urbana per afavorir entorns amables, inclusivament i protectors. (...) Igualment, es planteja una ciutat que

integri la perspectiva de gènere de forma transversal i interseccional en les accions, plans i projectes que s'impulsin; i que trenqui les barreres de gènere o d'origen per garantir el desenvolupament de la ciutadania a Cerdanyola del Vallès. En aquesta ciutat inclusiva, el desenvolupament social, cultural i esportiu de la ciutadania esdevenen aspectes fonamentals.”¹⁹ És interessant observar, d'aquesta manera, que el desenvolupament cultural es connecta amb aquesta visió d'una ciutat inclusiva.

En segon lloc, el document aposta també perquè Cerdanyola se situï com a pol de coneixement científic i tecnològic a nivell català, espanyol i europeu, tot mantenint una economia diversificada amb capacitat d'innovar. El Pla expressa la voluntat, així mateix, d'esdevenir un referent metropolità pel que fa a la sostenibilitat ambiental, la transició energètica, i la mitigació i adaptació al canvi climàtic. En resum, “la visió estratègica és una Cerdanyola més cohesionada internament, més justa i inclusiva socialment, que cuidi del seu patrimoni natural i cultural i que avanci en la transició ecològica. Una ciutat que trobi el seu lloc dins la metròpoli de Barcelona esdevenint un clúster científic i tecnològic de referència, orgullosa dels seus actius i amb una administració local avançada i col·laborativa que sigui el motor d'aquest canvi.”²⁰

La construcció d'una ciutat inclusiva, en múltiples dimensions, i l'aposta per l'economia del coneixement i la sostenibilitat ambiental són, per tant, els tres elements definidors de Cerdanyola 2030, amb aspectes que caldrà tenir en compte a l'hora de concretar el Pla d'acció cultural. Cal afegir-hi la voluntat que l'Ajuntament esdevingui “un govern local modern, àgil, obert i col·laboratiu”,²¹ tant a nivell municipal com en el context metropolità i català. D'aquesta manera, s'ha previst revisar l'estructura de l'administració municipal per orientar-la millor a la resolució dels set grans reptes que planteja Cerdanyola 2030, que són els següents:

Repte 1: Cerdanyola del Vallès ha de garantir i millorar el benestar de la ciutadania, mantenir la seva població jove i atraure'n de nova assegurant una bona convivència i suport intergeneracional. Entre els objectius estratègics inclosos en aquest repte i que poden afectar l'acció cultural n'hi ha de relatius a la participació i inclusió de les persones grans, l'ampliació d'oportunitats per a la gent jove, l'enfortiment del Projecte Educatiu de Ciutat, i el foment de la transversalitat de la perspectiva feminista en el disseny i desplegament de les polítiques municipals.

¹⁹ Ajuntament de Cerdanyola del Vallès i IERMB (2021), *Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 (Versió 7)*. Cerdanyola: Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, pàg. 8-9.

²⁰ *Ibidem*, pàg. 9.

²¹ *Ibidem*, pàg. 9.

Repte 2: Convertir Cerdanyola del Vallès en un dels principals pols científic, tecnològic i de coneixement de Catalunya. Entre els objectius estratègics que poden ser més rellevants des de la perspectiva de l'acció cultural hi ha els relatius a la cooperació supralocal per a innovar en el desenvolupament econòmic, el vincle entre les activitats científiques i tecnològiques i les polítiques educatives, culturals i de sostenibilitat ambiental de la ciutat, i la millora de l'oferta de formació professional.

Repte 3: Cerdanyola del Vallès ha de mantenir una diversificació econòmica tot innovant, consolidant i readaptant la seva economia industrial i de serveis als reptes i canvis ambientals, socials i tecnològics. Entre els objectius estratègics que poden afectar l'acció cultural hi ha els que plantegen potenciar les polítiques locals en àmbits com l'emprenedoria, la innovació o la formació, així com consolidar el comerç de proximitat, un àmbit en el qual es planteja involucrar les entitats culturals i socials.

Repte 4: L'ajuntament de Cerdanyola del Vallès ha d'avançar cap a una gestió interna més àgil, eficient i eficaç; millorant la prestació de serveis públics posant la ciutadania al centre i desplegant una governança col·laborativa i participativa. Els objectius estratègics inclosos en aquest repte, que aborden respectivament la governança participativa i la reforma de l'administració municipal per fer-la més àgil, eficient i eficaç, són rellevants des de la perspectiva de l'acció cultural.

Repte 5: Cerdanyola del Vallès en el context metropolità: superar la fragmentació territorial i urbana, avançant cap a una major cohesió, connexió i integració de tot el terme municipal i el seu entorn. Entre els objectius estratègics que poden ser més rellevants des de la perspectiva de l'acció cultural hi ha aquells relatius al reforç de la implicació de Cerdanyola en la visió estratègica i el lideratge a nivell metropolità i regional, la urbanització del Centre Direccional per millorar la situació de Cerdanyola en àmbits com el comerç de proximitat, equipaments i habitatge, i la millora de la qualitat ambiental dels espais naturals i la connectivitat ecològica i social del municipi.

Repte 6: Cerdanyola del Vallès s'ha de convertir en un referent metropolità en polítiques de sostenibilitat ambiental, transició energètica i de lluita contra el canvi climàtic. Entre els objectius estratègics inclosos en aquest repte i que poden ser més rellevants des de la perspectiva de l'acció cultural hi ha els que tenen a veure amb aplicar criteris d'urbanisme sostenible i de gènere a tota la ciutat, definir una estratègia de transició energètica, avançar cap a una estratègia de Residu Zero, i garantir la restauració ambiental o la descontaminació dels sòls degradats i dels abocadors.

Repte 7: Cerdanyola del Vallès ha de facilitar el desenvolupament social, cultural i esportiu de la ciutadania, tot potenciant les infraestructures, organitzacions de base i esdeveniments de referència. Aquest és el repte que aborda de manera més directa l'àmbit cultural. La diagnosi que acompanya la formulació d'objectius indica que, malgrat el potencial de la ciutat en termes socioculturals i esportius, "la manca de planificació i l'estat actual de la xarxa d'equipaments municipals (...) limiten les possibilitats de fer créixer aquests àmbits."²² El Pla Cerdanyola del Vallès 2030 aporta dades segons les quals Cerdanyola és el penúltim municipi del seu subàmbit metropolità segons la dotació d'equipaments socioculturals (en metres quadrats) per habitant, un fet que és especialment significatiu des de la perspectiva de l'acció cultural. A més, el document indica que "és rellevant impulsar un pla per al desenvolupament cultural local que estimuli i reactivi la vida cultural i d'oci de la ciutat, ja que des de fa anys no s'han desenvolupat plans en aquest àmbit. Cal impulsar estratègies per a reactivar el patrimoni municipal, tant humà, natural com arquitectònic i, alhora, que serveixin com a elements atractius (...). Finalment, és necessari impulsar i consolidar esdeveniments de referència (ja sigui en l'àmbit social, cultural o esportiu), impulsats des de l'ajuntament o des de les organitzacions locals, com a estratègia per impulsar noves dinàmiques socials i econòmiques a la ciutat." Així, d'alguna manera aquest repte de ciutat esdevé una de les bases per desenvolupar aquest Pla d'acció cultural. Els tres objectius estratègics identificats en aquest àmbit són rellevants des de la perspectiva de l'acció cultural:

- **OE 7.1:** Garantir el manteniment i la millora dels equipaments municipals de la ciutat i dotar-ne de nous, fent-los espais segurs i lliures de sexisme. Entre les accions contemplades en aquest objectiu hi ha l'elaboració d'un Pla d'equipaments, que, segons el mateix document, hauria d'incloure una xarxa d'equipaments cívics, socioculturals de dinamització comunitària, així com una segona biblioteca.
- **OE 7.2:** Fomentar el suport i treball en xarxa entre les organitzacions socials, culturals i esportives i la creació d'esdeveniments esportius i culturals d'abast supramunicipal. Entre les accions previstes en aquest objectiu hi ha l'elaboració d'un Pla per al desenvolupament cultural local (que seria aquest Pla d'acció cultural) i l'elaboració d'un programa d'activació dels locals buits que faciliti la implantació d'activitats comercials, culturals o associatives.
- **OE 7.3:** Protegir i posar en valor tot el patrimoni de la ciutat. Entre les accions previstes en aquest objectiu hi ha l'actualització del Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic i arqueològic de la ciutat (que ha de servir per posar en valor el patrimoni cultural i natural i establir les directrius per

²² Ibídem, pàg. 30.

conservar-lo, protegir-lo i difondre'l en benefici del desenvolupament sociocultural de la ciutat) i l'elaboració d'un nou catàleg de patrimoni.

El Pla Cerdanyola del Vallès 2030 remarca també els vincles entre els reptes i objectius plantejats i l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides. En particular, hi ha nombrosos vincles entre les propostes formulades i els ODS 3 (salut i benestar), 8 (treball decent i creixement econòmic), 9 (indústria, infraestructures i innovació), 10 (reducció de les desigualtats) i 11 (ciutats i comunitat sostenibles), així com algunes connexions amb la resta d'objectius excepte el número 14 (vida submarina).

Des de la perspectiva del PAC, a més d'assenyalar que la visió municipal per a 2030 contempla la realització d'un pla d'aquesta naturalesa i un replantejament de la xarxa d'equipaments, cal destacar les interseccions establertes de manera més o menys explícita amb qüestions relacionades amb la cohesió social (sobretot pel que fa a col·lectius com els joves, però que es podrien fer extensibles al conjunt de la població), l'urbanisme (millora dels eixos comercials, aprofitament de locals buits, integració territorial), el coneixement (activitats que connectin ciència, tecnologia i cultura) i l'atracció de la ciutat (integració dels elements culturals i patrimonials en les estratègies de desenvolupament). A més, hi ha aspectes que, pel seu caràcter transversal, també s'han de tenir en compte en el conjunt de les actuacions municipals, inclosa la cultura: per exemple, la perspectiva de gènere, l'aproximació interseccional, el compromís amb la governança participativa i un model d'administració més àgil, i la sostenibilitat ambiental.

Programes i projectes estratègics de futur

A més del *Pla estratègic Cerdanyola del Vallès 2030*, el present document ha de tenir en compte altres iniciatives municipals que incideixen en la visió de ciutat i són significatius per a la vida cultural actual i futura. En especial, cal esmentar els elements següents:

- L'adopció, el 2021, de "Cerdanyola, Ciutat del coneixement" com a nova marca de ciutat de Cerdanyola, derivada de la gran concentració d'instal·lacions de recerca de gran envergadura (UAB, Parc Tecnològic del Vallès, Sincrotró ALBA), així com d'empreses del coneixement, i la voluntat de fomentar la interacció efectiva entre universitat, administració, societat, empresa i context mediambiental, caminant cap a l'economia del coneixement.²³ En sentit ampli, caldria entendre que la noció de coneixement, a més dels aspectes relacionats amb la ciència i la tecnologia, incorpora també els àmbits artístics i humanístics.

²³ Vegeu <https://ciutatdelconeixement.cerdanyola.cat/ca>

- L'adaptació de la masia de Ca n'Altimira, un edifici de gust neoclàssic, construït a finals del segle XIX i que entre la dècada de 1980 i 2015 va ser la seu de biblioteca municipal, per esdevenir un *Cívica Lab*. Entre 2016 i 2017 l'Ajuntament, a través del Servei de Participació Ciutadana, va impulsar un procés participatiu per tal de definir-ne els usos futurs, que va servir per definir la nova Ca n'Altimira com "un pol de producció social, artesanal i tecnològica", que hauria de combinar un espai d'activitat i producció artística, un d'activitat i producció tecnològica i un d'activitat i producció social.²⁴ L'edifici, conceptualitzat després com a *Cívica Lab* i el projecte de desenvolupament del qual ha estat seleccionat en el marc del projecte RIS3CAT del Programa Operatiu FEDER 2014-2020 de la UE, està pendent de reformes i s'hauria de posar en marxa probablement l'any 2023. El projecte final comporta integrar les tres dimensions del projecte definit el 2017, de manera que l'edifici hauria d'estar obert a propostes de caire artístic i cultural i fer-les dialogar amb aspectes d'innovació social i tecnològic. Pel que fa al seu marc institucional, el projecte és gestionat des de la Secció de Participació Ciutadana, Centres Cívics i Joventut de l'Ajuntament.

3.1.1.2. Pressupost

L'any 2020, l'Ajuntament de Cerdanyola va destinar uns 3,4 milions d'euros a l'acció cultural. Aquesta xifra es desglossa en 1,6 milions (47,7% del total) destinats al capítol I, que correspon a les remuneracions de personal; 1,3 milions (39%) al capítol II, que fa referència a les despeses de béns corrents i de serveis; 0,27 milions (8%) al capítol VI, que recull les inversions reals; i 0,18 milions (5,3%) al capítol IV, de transferències corrents. Si ho agreguem, i tal com mostra la taula 6, aquell any el 92% del pressupost municipal en cultura es va destinar a despesa corrent i el 8% a despesa de capital. En comparació amb la resta del pressupost municipal, l'àmbit cultural destaca per destinar partides superiors que la mitjana a les remuneracions del personal i a les despeses de béns corrent i de serveis, i inferiors en transferències corrents i inversions reals. Aquesta singularitat es deu al fet que, per raons històriques, bona part del professorat de l'Escola d'Arts de l'Ateneu forma part de la plantilla municipal (i per tant s'integra en les remuneracions de personal, dins el capítol I), en comptes de, com és habitual en altres municipis, ser subcontractat.

²⁴ Ajuntament de Cerdanyola del Vallès (2017), *Procés participatiu de Ca n'Altimira, Cerdanyola del Vallès: Comissió de seguiment, 11 de desembre de 2017*. Cerdanyola: Ajuntament de Cerdanyola. Disponible a http://www.cerdanyola.cat/sites/default/files/fitxers/presentacio_final_cds.pdf

Taula 6. Pressupostos municipals de Cerdanyola del Vallès, desglossats per capítols (2020)
Despesa en Cultura i global de l'Ajuntament, en euros i en percentatge del total

Capítols	2020			
	Cultura		Global Ajuntament	
	Total	% sobre total	Total	% sobre total
Capítol I	1.642.977,9€	47,7%	23.493.793,9€	37,5%
Capítol II	1.342.790,9€	39,0%	22.408.954,1€	35,8%
Capítol III		0,0%	47.043,3€	0,1%
Capítol IV	184.202,6€	5,3%	7.519.347,8€	12,0%
Capítol VI	273.771,3€	7,9%	5.511.398,6€	8,8%
Capítol VII		0,0%	78.322€	0,1%
Capítol VIII		0,0%	6.000€	0,0%
Capítol IX		0,0%	3.544.148,2€	5,7%
Total capítols	3.443.742,8€	100,0%	62.609.007,8€	100,0%
Desp. corrent (Cap. .I, II, IV)	3.169.971,5€	92,1%	53.422.095,8€	85,4%
Desp.de capital (Cap.VI, VII)	273.771,3€	7,9%	5.589.720,6€	8,9%
Desp. Financera (Cap. VIII, IX)		0,0%	3.550.148,2 €	5,7%
Total capítols	3.443.742,8 €	100,0%	62.561.964,5 €	100,0%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades del Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM)

Si comparem les dades de Cerdanyola amb les de la resta de municipis de la demarcació de Barcelona que tenen més de 50.000 habitants podem observar que la despesa en cultura per habitant i el percentatge del pressupost municipal que es destina a cultura a Cerdanyola és molt similar a la de la mitjana dels altres ajuntaments analitzats, com mostra la taula 7. Tot i la diferència de mida entre la mostra analitzada (de mitjana, els municipis tenen més de 107.000 habitants, és a dir gairebé el doble que Cerdanyola), l'any 2020 Cerdanyola va destinar a cultura el 5,5% del pressupost municipal, una xifra lleugerament inferior al 5,7% de la mitjana, i 59,5 euros per habitant, també molt poc per sota dels 59,6 euros del conjunt dels ajuntaments d'aquest tram de població. D'aquesta manera, Cerdanyola se situa prop de la mitjana dels municipis de característiques similars, per bé que podria caldre un esforç pressupostari lleugerament superior per igualar la resta de municipis.

Taula 7. Comparació dels pressupostos municipals en Cultura a Cerdanyola del Vallès i els municipis del seu tram de població (2020)

En euros, percentatge de la despesa municipal i nombre d'habitants

	2020				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	%cultura/aj.	Despesa Cult/hab.	Hab.
Cerdanyola del Vallès	3.443.742,8€	62.609.007,8€	5,5%	59,5€	57.855
Mitjana municipis de la província amb població superior a 50.000 hab.	6.388.859,7€	112.750.347,2€	5,7%	59,6€	107.267

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel SIEM
 Nota: dels 18 municipis, Badalona és l'únic municipi que no facilita dades SIEM (2020)

D'altra banda, la comparació amb la mitjana dels municipis de més de 50.000 habitants (taula 8), també mostra que Cerdanyola va destinar, l'any 2020, un percentatge superior que no la mitjana d'aquest tram de municipis a les remuneracions del personal (47,7% i 38,0% respectivament) i a les despeses de béns corrents i de serveis (39% i 32,7%), i en canvi percentatges inferiors en transferències corrents (5,3% i 15%) i en inversions reals (7,9% i 13,4%). L'existència d'un percentatge més alt pel que fa a les remuneracions de personal es deu principalment al fet que, a Cerdanyola, bona part dels talleristes de l'Escola de les Arts de l'Ateneu són personal municipal. En altres municipis, en canvi, el més habitual és que aquestes despeses es classifiquin com a despeses corrents (quan es contracten empreses externes) o com a transferències corrents (si se subvencionen entitats que fan cursos i tallers), i que el personal que les faci no sigui empleat per l'Ajuntament. En qualsevol cas, les dades globals també fan pensar que un eventual increment dels recursos pressupostaris de l'Ajuntament en matèria de cultura s'hauria de destinar sobretot a capítols com les inversions.

Taula 8. Mitjana dels capítols de la despesa en Cultura sobre el total del pressupost municipal, a Cerdanyola del Vallès i als municipis del seu tram de població de la demarcació (2020)
En percentatge sobre el total de la despesa en cultura i del pressupost municipal total

Capítols	Cerdanyola del Vallès		Municipis de població superior a 50.000 hab.	
	Cultura	Total Ajuntament	Cultura	Total aj. tram
Capítol I	47,7%	37,5%	38,0%	37,7%
Capítol II	39,0%	35,8%	32,7%	32,3%
Capítol III	0,0%	0,1%	0,0%	0,4%
Capítol IV	5,3%	12,0%	15,0%	14,0%
Capítol VI	7,9%	8,8%	13,4%	7,4%
Capítol VII	0,0%	0,1%	0,8%	1,4%
Capítol VIII	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
Capítol IX	0,0%	5,7%	0,0%	5,9%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Desp. corrent (Cap. .I, II, IV)	92,05%	85,39%	85,73%	84,35%
Desp.de capital (Cap.VI, VII)	7,95%	8,93%	14,27%	8,78%
Desp. financera (Cap. VIII, IX)	0,00%	5,67%	0,00%	6,86%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel SIEM
Nota: dels 18 municipis, Badalona és l'únic municipi que no facilita dades SIEM (2020)

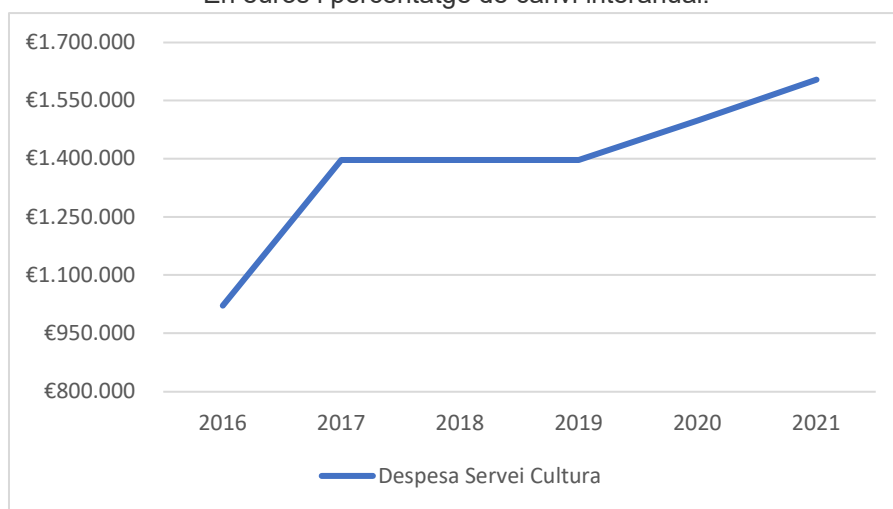
Estructura interna del pressupost

L'Ajuntament de Cerdanyola ha facilitat per a la realització d'aquest Pla informació relacionada amb la despesa del Servei de Cultura municipal en el transcurs de l'últim sexenni. A diferència de les dades que hem presentat a les pàgines anteriors, derivades del Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona, i que responen a una classificació en capítols econòmics, les dades que presentem tot seguit responen a una classificació funcional o per programes, relacionada amb la finalitat de la despesa. Cal dir també que no s'hi inclouen les despeses de personal, fet que explica que les xifres totals no coincideixin amb les anteriors.

Així, l'any 2021 la despesa d'activitats del Servei de Cultura de l'Ajuntament de Cerdanyola va ascendir fins a 1.604.356€. Aquesta xifra és un 57% superior que la de l'any 2016, que superava per poc el milió d'euros: 1.021.589€. Al llarg d'aquests sis anys, s'observa un increment considerable l'any 2017, quan el pressupost va créixer un 36,70% respecte l'any anterior. Els pressupostos es van prorrogar durant els anys 2018 i 2019. En el bienni següent, es va incrementar

un 7% cada any, amb el resultat acumulat d'un 57% d'augment en 5 anys, com mostra la figura 6.

Figura 6. Evolució del pressupost d'activitat del Servei de Cultura (2016-2021)
En euros i percentatge de canvi interanual.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Cerdanyola

Si mirem en detall l'estructura dels pressupostos del Servei de Cultura, hi trobem els següents programes:

- **Cultura:** en aquest apartat hi trobem despeses generals del Servei de Cultura i, des de 2017, també el Consorci de Normalització Lingüística, així com partides de premis literaris, els programes de lletres i els dedicats a ArtPegi i cicles de música.
- **Món associatiu:** com el seu nom indica, aquest apartat recull totes les subvencions i convenis amb entitats, així com les concessions directes a festivals i programes.
- **Foment de les arts:** amb tres principals partides, el manteniment de l'Ateneu i altres; la formació artística i cultural; i la programació estable.
- **Biblioteca:** inclou el conjunt de programes i activitats.
- **Festes populars:** Cavalcada de Reis, Sant Antoni i Carnaval, les festa de Sant Jordi, i la festa del Roser de Maig i l'Aplec de Sant Iscle.
- **Patrimoni Artístic:** la sala d'exposicions municipal i el Museu d'Art de Cerdanyola.
- **Museu d'Història i Poblament Ibèric de ca n'Oliver.**

Com es pot observar a la taula 9, els programes que protagonitzen l'augment de pressupost són clarament dos: les despeses generals en matèria de cultura (350% respecte el 2016), un increment que es pot deure al fet que ara s'hi incloquin aspectes que abans no en formaven part, i el programa de "Món associatiu" (410% respecte el 2016). La resta de programes, per bé que majoritàriament també creixen de manera significativa (excepte "Patrimoni

artístic”, que perd un 8%, i “Foment de les arts”, que només creix un 11%), se situen tots per sota del creixement mitjà del Servei de Cultura.

Taula 9. Evolució de la despesa del Servei de Cultura, segons programes (2016-2021)
En euros i percentatge de canvi interanual

	2016 (€ i %)	2017 (€)	2018 (€)	2019 (€ i %)	2020 (€ i %)	2021 (€ i %)	Diferència 2016-2021 (%)
Cultura (general)	23.574,49€ 2,31%	84.196€	84.196,00€	84.196€ 6,03%	103.931€ 6,94%	106.099€ 6,61%	350
Món associatiu	74.958,06€ 7,34%	287.080,29€	287.080,29€	287.080,29€ 20,56%	381.847€ 25,49%	382.356€ 23,83%	410
Foment de les arts	86.852,05€ 28,08%	298.188,99€	298.188,99€	298.188,99€ 21,35%	302.191€ 20,17%	317.982€ 19,82%	11
Biblioteca	238.363,22€ 23,33%	329.950€	329.950€	329.950€ 23,63%	299.301€ 19,98%	297.012€ 18,51%	25
Festes populars	166.876,25€ 16,33%	181.847,16€	181.847,16€	181.847,16€	176.841€ 11,81%	249.341€ 15,54%	49
Patrimoni artístic	113.854,68€ 11,14%	84.408€	84.408€	84.408€ 6,04%	92.453€ 6,17%	104.310€ 6,50%	-8
Museu d'Història	30.627,31€ 3%	39.134,60€	39.134,60€	39.134,60€ 2,80%	42.755€ 2,85%	37.851€ 2,36%	24
Poblat Ibèric de Ca n'Oliver	86.483,80€ 8,47%	91.757€	91.757€	91.757€ 6,57%	98.681€ 6,59%	109.405€ 6,82%	27
Total	1.021.589,86€	1.396.562,13€	1.396.562,13€	1.396.562,13€	1.498.000€	1.604.356€	57%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Cerdanyola

Les dades de la taula 10 ens permeten observar de manera més detallada l'evolució de la despesa dels dos programes que han viscut un creixement més significatiu en els darrers anys. D'entrada, pel que fa al programa anomenat “Cultura”, l'increment correspon principalment a l'apartat de despeses generals, on s'inclou l'aportació al Consorci de Normalització Lingüística, que el 2016 no s'inclouïa en aquest programa. Fora d'això, hi ha un increment entre 2016 i 2017 de l'aportació al cicle ArtPegi i als altres cicles de música, que després s'ha consolidat, però que és més significatiu en termes percentuals que no reals (3.000€), i una evolució similar en els premis literaris (que han crescut en 2.000€).

Taula 10. Evolució de la despesa del programa “Cultura” (2016-2021)
En euros i percentatge de canvi interanual

Partida	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Diferència
CULTURA	3.964,49€	84.196,09€	84.196,09€	84.196,09€	79.521€	81.489€	1955%
PREMIS LITERARIS	5.500€	5.500€	5.500€	5.500€	7.300€	7.500€	36%
PROGRAMES DE LLETRES	9.100€	9.100€	9.100€	9.100€	9.100€	9.100€	0%
ARTPEGI I CICLES MÚSICA	5.010€	8.010€	8.010€	8.010€	8.010€	8.010€	60%
CULTURA	23.574,49€	106.806,09€	106.806,09€	106.806,09€	103.931€	106.099€	350%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Cerdanyola

Les altres despeses que s'han incrementat de manera significativa són les del del programa del món associatiu: en concret, ha augmentat en un 410% comparant el pressupost de 2021 amb el de 2016. Si ho mirem en detall observem que aquest augment es deu a les subvencions i els convenis amb entitats. Aquesta partida, que només comptava amb 13.000€ el 2016, en l'actualitat té 238.229€, fet que significa un increment del 1733% en cinc anys. La resta de partides tenen evolucions més modestes o negatives en alguns casos, fet que es podria deure en part a la tendència a agrupar dins les subvencions a entitats i convenis algunes despeses que anteriorment es computaven de manera separada, com ara "Suport associatiu" o la "Programació de cinema XISC". Les Festes de Sant Martí també han rebut un suport més gran en aquest període (amb un increment del 280% en el conjunt del període), igual com el Festival Internacional de Blues.

3.1.1.3. Estructura de l'administració municipal

Organització política

En l'actualitat, l'organització política de l'Ajuntament de Cerdanyola queda detallada al cartipàs municipal per al mandat 2019-2023, revisat per darrera vegada el juny de 2021.²⁵ Aquest nou cartipàs estructura l'administració municipal en quatre àrees, fet que suposa un canvi respecte l'anterior, que formaven dues úniques grans àrees. En concret, en l'actualitat les quatre àrees de treball són les següents:

- **Alcaldia i Presidència**, que, entre d'altres, inclou les competències en àmbits com moviments socials i entitats ciutadanes; bon govern i qualitat democràtica; feminisme; gent gran; joventut, planificació estratègica; projecció de ciutat; universitat i ciutat del coneixement; Agenda 2030; i relacions amb l'EMD de Bellaterra.
- **Economia i Serveis Generals** que, entre d'altres, comprèn finances i serveis econòmics; organització; recursos humans; convivència i civisme; mobilitat i ciutat accessible; i promoció econòmica, empresa, comerç i ocupació.
- **Cohesió Social i Ciutadania** és l'àrea que inclou les competències en matèria de cultura, així com memòria, patrimoni i arxius històrics; benestar social; cooperació i solidaritat; educació; esports; habitatge; promoció de la salut; i salut pública. En l'actualitat, el regidor delegat de cultura ho és també d'esports i de memòria, patrimoni i arxiu històrics.
- **Territori i Sostenibilitat**, que inclou les competències en espai públic, serveis urbans i manteniment de proximitat; planificació urbanística, activitats i obres públiques; i sostenibilitat i transició energètica.

²⁵ <https://www.seu-e.cat/es/web/cerdanyoladelvalles/govern-obert-i-transparencia/informacio-institucional-i-organitzativa/organitzacio-politica-i-retribucions/cartipas-organitzacio-politica>

Organització tècnica

L'organigrama tècnic-administratiu de l'Ajuntament respon a la mateixa estructura en àrees que hem vist pel que fa al cartipàs polític. Entre l'equip de govern i el personal tècnic se situen una figura de coordinació general de l'Ajuntament i un comitè de direcció tècnica. A partir d'aquí, hi ha els diversos serveis municipals, amb el Servei de Cultura inclòs dins de l'Àrea de Cohesió Social i Ciutadania, on també hi ha els serveis d'Educació o d'Esports, entre d'altres.

Pel que fa al seu organigrama funcional, el Servei de Cultura consta de l'estructura següent:

Cap del Servei de Cultura, que en l'actualitat compta també amb una figura addicional, en comissió de serveis per al període 2020-2022, per a l'elaboració del Pla d'acció cultural i altres tasques.

Secció Administrativa, que consta d'una Cap de Secció, tres figures d'administració i una d'auxiliar d'administració. El personal adscrit a aquesta Secció ha viscut una rotació molt freqüent des de fa anys, un fet que en part és semblant al d'altres serveis però que ahora es podria deure al volum de feina específic del de Cultura, derivat de la gestió de contractes, convenis i altres expedients. Aquesta situació obliga a fer formació i seguiment constant de nou personal, per tal de familiaritzar-se amb la gestió de convenis i expedients. En la proposta organitzativa del Servei de Cultura feta pel Cap del Servei de Cultura el gener de 2020 (no implantada) es proposava afegir a la Secció Administrativa un càrrec intermedi, entre la Cap de Secció i el personal administratiu, i establir també una nova plaça de personal administratiu.²⁶

Secció Tècnica, que consta de tres àrees, relatives a àmbits programàtics de l'acció cultural:

- **Promoció i programes culturals**, que inclou festes i esdeveniments culturals, programes culturals en àmbits com la literatura, la música o la cultura popular, l'atenció als sectors culturals, i la innovació cultural. Aquest àmbit consta en l'actualitat de tres tècnics i un auxiliar, i la proposta formulada el gener de 2020 proposava passar d'una plantilla de quatre a set persones, amb un increment d'un tècnic i dos auxiliars.
- **Cultura de proximitat**, que inclou biblioteques, la formació artística i creativa, el suport a la cultura popular i els centres i equipaments artístics i culturals; d'aquest àmbit depèn, per exemple, l'Ateneu de Cerdanyola, un dels principals equipaments culturals de la ciutat. Aquest àmbit consta en

²⁶ Servei de Cultura de l'Ajuntament de Cerdanyola (2020), *Proposta organitzativa del Servei de Cultura*. Cerdanyola: Servei de Cultura, intern.

l'actualitat de 29 persones, de les quals 11 són a la Biblioteca Central de Cerdanyola (9 auxiliars/bibliotecaris i 2 conserges) i els 18 restants en diverses funcions vinculades a l'Ateneu; entre aquests, hi destaquen 11 membres del professorat de l'Escola d'Arts de l'Ateneu, amb contractes a temps parcial. Cerdanyola destaca, així, per contractar directament, i no a través d'organismes autònoms o d'empreses subcontractades, el personal que realitza tasques d'educació artística; de la mateixa manera, el Servei d'Educació contracta el professorat de l'Escola Municipal de Música. A l'Ateneu cal esmentar també l'existència d'un tècnic en arts escèniques, un auxiliar i un cap de sala (aquest, però, contractat només per 4h a la setmana), així com tres conserges. La proposta formulada el gener de 2020 proposava afegir un tècnic de manteniment i un regidor de sala a l'organigrama.

- **Patrimoni i memòria històrica i artística**, que inclou el Museu d'Història (en les seves seus de Ca n'Oliver i Ca n'Ortadó, aquesta actualment tancada) i el Poblat Ibèric de Ca n'Oliver, la gestió d'espais del patrimoni històric per part del Museu d'Història (com l'ermita de Santa Maria de les Feixes i l'església de Sant Iscle), el Museu d'Art de Cerdanyola (MAC) i altres tasques relacionades amb el patrimoni documental i artístic. Pel que fa al personal, en l'actualitat hi ha tres persones adscrites al Museu d'Història (en tasques de direcció, dinamització de patrimoni i auxiliar administratiu respectivament, per bé que aquesta última realitza tasques d'administració per al conjunt del Servei de Cultura) i tres al MAC (direcció, tècnic de difusió i conserge; s'externalitzen alguns serveis de suport). La proposta formulada el 2020 plantejava afegir tres figures al Museu d'Història (dinamització de la memòria històrica i d'educació, a més d'una plaça de consergeria) i dues al MAC (per a dinamització educativa i tasques auxiliars).

D'altra banda, la proposta organitzativa feta el 2020 plantejava la creació d'una quarta àrea dins la Secció Tècnica, centrada en la imatge i comunicació cultural, que inclouria tasques d'informació i difusió cultural, imatge corporativa i xarxes socials. Fins ara, una part de les tasques de comunicació es gestionen des dels diversos equipaments i el personal tècnic del Servei de Cultura, en coordinació amb l'àmbit de Comunicació Institucional de l'Ajuntament, que també hi dedica recursos humans.

D'aquesta manera, la Secció Tècnica comprèn la major part del personal adscrit al Servei de Cultura. No hi ha una figura que coordini aquest àmbit (a diferència de la Secció Administrativa, que té una Cap), de manera que les tasques de coordinació recauen en el Cap del Servei i, de manera provisional, en la figura en comissió de serveis que actualment s'encarrega del Pla d'acció cultural i altres tasques. La proposta de reorganització feta el 2020 proposava crear la figura de Cap de Secció Tècnica del Servei de Cultura.

En conjunt, l'actual Relació de llocs de treball (RLT) del Servei de Cultura contempla 45 persones, de les quals 18 són funcionàries i 27 laborals. No disposem d'informació relativa a la distribució de la plantilla segons gènere ni altres variables sociodemogràfiques, una qüestió que podria permetre comparar el cas de Cerdanyola amb la realitat en altres municipis.²⁷ La proposta formulada el 2020 plantejava incrementar la plantilla en 14 places, fins a un equip de 59 persones.

Pel que fa a l'estructura interna i el personal, el conjunt d'entrevistes i visites realitzades per a l'elaboració d'aquest Pla han apuntat els següents aspectes importants:

- El Servei de Cultura disposa, en general, d'un personal ben format en els seus àmbits de competència, i que duu a terme les seves tasques amb un bon nivell de qualitat, coneixement i motivació. Aquest fet és destacat tant des de dins del Servei com des de la major part de la resta d'interlocutors amb qui hem parlat.
- L'estructura actual del Servei de Cultura és més funcional i relacionada amb la producció i gestió de programes que no estratègica, i afavoreix poc la transversalitat. Aquests aspectes expliquen, entre d'altres coses, l'interès a desenvolupar el Pla d'acció cultural, que ha de servir per repensar l'acció cultural municipal.
- Com evidencia la proposta de reestructuració feta el gener de 2020, hi ha la percepció generalitzada que el Servei de Cultura requeriria més personal per poder fer front en condicions a les funcions que té encomanades. En particular, el personal tècnic ha de fer funcions de tipus administratiu (tramitació d'expedients, suport a les entitats en la gestió dels convenis, etc.), atesa la manca de prou personal de suport i administració. Aquesta situació és generalitzada, i es fa especialment visible en alguns equipaments (sobretot el Museu d'Història, a les diferents seus, i el MAC, així com l'Ateneu).
- La manca de personal és un dels factors que comporta que el Servei de Cultura tendeixi a subcontractar diverses tasques a l'exterior (organització de festes, etc.), un fet que, amb tot, també comporta processos administratius molt llargs que alenteixen la gestió d'altres activitats i que sobrecarreguen la Secció Administrativa.

²⁷ En relació amb això, vegeu Carreño, T.; i Villarroja, A. (2020), *L'ocupació cultural en l'àmbit públic: Perfil i condicions laborals dels professionals de la cultura als ajuntaments*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

- En diversos moments al llarg de la diagnosi realitzada s'ha fet al·lusió també a problemes generats en la tramitació d'expedients a la intervenció municipal i la secretaria general, que sovint requereixen diverses revisions i comporten molta lentitud en els procediments. Tot i que aquesta realitat derivi en part de l'aplicació de la normativa vigent en matèria de contractació pública, hi ha la percepció que a Cerdanyola se'n fa una interpretació especialment restrictiva. Aquesta situació és compartida amb altres serveis municipals, però s'hi afegeixen algunes especificitats pel que fa al Servei de Cultura, com ara el fet que es posin en dubte les eleccions fetes en base al criteri artístic (la contractació de determinats artistes per a un festival, una xerrada o un curs, per exemple) i aquestes siguin tractades com qualsevol altre procediment de contractació pública.
- El conjunt de qüestions administratives assenyalades (manca de personal i lentitud dels procediments interns) expliquen que el grau d'execució del pressupost municipal sigui millorable; sovint no s'arriba a executar tot allò que s'ha pressupostat, una qüestió que també afecta altres serveis municipals. També hi ha dificultats per aprofitar els romanents d'anys anteriors.
- Un altre efecte de la situació administrativa és la percepció per part de les entitats culturals que, per bé que en general es fa una bona valoració del tracte rebut per part del personal municipal, sovint es retarden les respostes a les demandes plantejades.
- Tant al Servei de Cultura com al conjunt de l'administració municipal es detecta un nivell de coordinació interna millorable. A Cultura, l'absència de càrrecs responsables de la Secció Tècnica i el fet que el personal tècnic i administratiu estigui sobrecarregat en el seu dia a dia dificulten un major treball en equip. En el conjunt de l'administració municipal, l'organigrama no afavoreix especialment la coordinació, i hi ha també problemes generats per l'excés de feina. Amb tot, hi ha exemples de col·laboració entre serveis, com explicarem més endavant, que en general depenen de la bona voluntat de les persones implicades i el coneixement mutu.

3.1.2. Teixit associatiu

El teixit associatiu té un paper molt important en la vida cultural de la ciutat, especialment en àmbits com la continuïtat de la cultura popular i tradicional en les seves diverses expressions, el foment de l'accés i la participació en la cultura per a tothom i la representació dels professionals i agents culturals.

Fa anys que no s'ha realitzat cap anàlisi exhaustiva de la situació de l'associacionisme cultural a Cerdanyola, un fet que dificulta tenir una valoració precisa del nombre d'entitats actives ara mateix.²⁸ Segons el Registre d'entitats de Catalunya, actualment consten a Cerdanyola un total de 672 associacions i entitats. Entre aquestes, 296 (és a dir, el 44% del total) corresponen a la categoria de cultura, i n'hi ha d'altres amb finalitats que són a la vegada culturals i d'altres tipus (assistencial i cultural; cultural i fins científics; etc.). Sigui com sigui, i si adoptem un criteri inclusiu, hi hauria un total de 310 entitats (46% del total) que es podrien identificar en l'àmbit de la "cultura i altres".

És probable, en tot cas, que moltes de les entitats incloses en aquest Registre hagin deixat d'estar actives. Mentrestant, el registre intern de l'Ajuntament, tot i que tampoc no es troba actualitzat, ens dona unes dades més concretes i fiables pel que fa al nombre d'entitats culturals. En aquest registre hi consten un total de 76 entitats culturals. D'aquestes, i com mostra la taula 11, el 34% van ser fundades al segle XX, la gran majoria als anys 90 (32% del total de les entitats actuals). Ja en el segle XXI destaca que un 38% del total van ser creades entre el 2010 i el 2020.

Taula 11. Entitats culturals de Cerdanyola del Vallès (2021)
Segons dècada de creació, en xifres absolutes i percentatge

Dècada	N. d'entitats	%
<1990	3	4%
<2000	24	32%
<2010	17	22%
<2020	29	38%
>2020	3	4%
Total culturals	76	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del registre d'entitats de l'Ajuntament

A continuació, la taula 12 descriu breument les entitats més presents en el dia a dia de la vida cultural de la localitat, abordant-ne des de la raó de ser fins a les principals activitats que organitzen durant l'any.

²⁸ L'any 2003 es va elaborar l'informe *Les associacions de Cerdanyola del Vallès*, coordinat per Fernando Pindado, que incloïa dades relatives a les entitats culturals: en aquell moment n'hi havia 50, és a dir un 21% de les 236 incloses al fitxer municipal. Amb tot, atès que han passat gairebé 20 anys des de llavors, aquestes dades semblen poc significatives.

Taula 12. Descripció de les principals entitats culturals de Cerdanyola

Nom entitat	Descripció
Castellers de Cerdanyola	La colla castellera es va crear el mes de juny de 1998. Cal destacar, que en poc temps, ha assolit una àmplia gamma de castells de 7 i 7 i mig, en una zona geogràfica sense gaire tradició castellera. Després d'uns anys d'alts i baixos, actualment, la colla es troba totalment recuperada i creixent cada dia més com a fruit del treball realitzat.
Comissió de Festes de Sant Martí	La Comissió és una entitat sense ànim de lucre, organitzadora de la Festa de Tardor, dita de Sant Martí. La proposta festiva aplega activitats adreçades a tots els públics.
Associació d'Arriers de Sant Antoni Abat	Entitat encarregada de l'organització dels Tres Tombs, una festa lligada a l'activitat agrícola i ramadera. Actualment, ja no està composta exclusivament per pagesos i traguers, sinó també per persones amb trajectòries professionals molt diverses amb la voluntat de mantenir viva una de les festes més emblemàtiques dels Països Catalans. Alhora, les arriures i els arriers participen activament en altres activitats culturals.
Esbart Dansaire Sant Marçal	El ball de Gitanes és una forma d'expressió pròpia del Vallès, amb més de 100 anys d'història. Uns joves balladors van crear la Colla de Gitanes de Cerdanyola i, a partir de 1960, van enriquir el repertori afegint danses populars per fer conèixer les tradicions de Catalunya. Finalment, l'any 1979 es va fer la presentació oficial amb el nom de l'Esbart Dansaire Sant Marçal, Ballet de Cerdanyola. És, per tant, una de les entitats culturals amb més anys d'història a la ciutat, i organitza anualment la Mostra Internacional de Dansa Popular.
Joves Diables de Cerdanyola	La colla de diables de Cerdanyola va sorgir l'any 1983, tot i que fins l'any 1992-1993 no es va consolidar com a associació. Promou la cultura i tradició catalana amb la participació a cercaviles i correfocs de festes majors, tant de Cerdanyola com de fora. Compten amb la colla de diables petits (les fures), colla adulta i bèsties de foc.
Agrupació Cultural Sardanista	L'entitat té com a objectiu col·laborar amb altres entitats i associacions per a la divulgació de la cultura popular i tradicional catalana a Cerdanyola. Promou l'Aplec de la Sardana, així com diverses ballades de sardanes i cursets gratuïts durant tot l'any.
Colla Gegantera de Cerdanyola	Existeix des de 1982 i es va constituir com a colla l'any 1997. En l'actualitat compta amb sis gegants.
Casa de Andalusia	Amb seu al centre de la localitat, es tracta d'una entitat històrica al municipi, vinculada a l'important percentatge de la població de Cerdanyola nascuda a Andalusia o que hi té orígens familiars. L'associació organitza les Jornades Culturals Flamenques de Cerdanyola i el Festival Flamenc Roser de Maig - Noche Cante Jondo, així com altres activitats durant l'any.
Casa de Aragón	La Casa de Aragón va ser fundada l'any 1999 per un grup d'aragonesos que tenien la dèria de trobar-se i compartir les seves vivències de la terra on van néixer. La finalitat de l'entitat és difondre la cultura aragonesa, per tal de promoure la convivència mitjançant el coneixement mutu.
Agrupació Musical la Banda de Cerdanyola	Fundada l'any 1999, l'entitat té l'objectiu de practicar i divulgar la música simfònica i coral, sempre amb una vocació de fomentar la formació, educació i convivència entre els seus membres. Realitza una programació musical estable a Cerdanyola i és responsable, entre d'altres, dels Concerts al Castell de Sant Marçal.

Associació Jove Orquestra de Cerdanyola	L'Associació Jove Orquestra de Cerdanyola va ser creada com a tal el desembre de 2011 per a donar entitat jurídica a la Jove Orquestra de Cerdanyola. Es tracta d'una entitat oberta a músics i a aficionats. És una orquestra amateur capaç d'oferir música de qualitat.
Orquestra de Cambra de Cerdanyola del Vallès.	L'associació d'amics de l'Orquestra de Cambra de Cerdanyola (OCC) va néixer a les darreries de l'any 2006, impulsada per un grup d'aficionats a la música. L'escenari habitual dels concerts de l'OCC és el teatre de l'Ateneu. Actualment, l'associació programa tres concerts a l'any – primavera, tardor i hivern-, i treballa per col·laborar amb altres formacions musicals de la ciutat. També organitza un concert anual gratuït, l'OCC a les escoles, obert a tots els nens de les escoles de Cerdanyola
Agrupació Foto-Cine Cerdanyola-Ripollet (AFOCER)	Associació cultural dedicada a l'ensenyament, conservació, promoció i difusió de la fotografia, que va ser fundada l'any 1969 a Cerdanyola del Vallès. Al cap de 10 anys de la seva fundació, el 1979, el seu àmbit s'amplia fins a la veïna població de Ripollet, organitzant des de llavors les activitats entre les dues localitats.
Cineclub Xiscnèfils - XISC	La XISC va néixer l'any 1992 amb la voluntat de ser un punt de trobada de persones amb inquietuds socials i culturals. Des del primer moment va impulsar preferentment dos eixos principals d'actuació: l'organització de cicles de cinema de qualitat, en moltes ocasions vinculats amb esdeveniments de reflexió a la ciutat com el Dia de la Dona o els Drets Humans i amb celebració de fòrums de debat, i la celebració de sopars-xerrada sobre temes d'interès.
Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola	Entitat sense ànim de lucre, amb la voluntat d'agrupar totes aquelles persones, professionals o no, relacionades amb els diferents aspectes de les arts plàstiques i visuals. Durant l'any organitza diferents activitats: exposicions mensuals al B'art de l'Ateneu, l'exposició col·lectiva amb la temàtica del Blues coordinada amb el Festival Internacional de Blues de Cerdanyola i altres fires i exhibicions.
Grup Bambalina	Bambalina és una entitat formada per persones voluntàries motivades pel teatre i la cultura, que treballa en l'àmbit del teatre infantil i familiar de la ciutat de Cerdanyola del Vallès. El grup es va crear a principi dels anys 80 del segle passat i forma part de la Fundació Xarxa d'Espectacle Infantil i Juvenil de Catalunya.
Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (CRAC)	Entitat sense ànim de lucre que va néixer el 1987 arran de les excavacions arqueològiques al jaciment de Ca n'Oliver. Està formada per estudiants i llicenciats en història, arqueologia, història de l'art i altres disciplines relacionades amb les ciències humanes. Els seus objectius són la recerca, la protecció i la difusió del patrimoni històric de Cerdanyola.
Radio-Club del Vallès	El 1981 una sèrie de radioaficionats arribats a Cerdanyola i pobles limítrofs, que tenien contacte per ràdio, van començar a reunir-se. Les activitats de l'entitat són les de formar radioaficionats, la participació en concursos i la realització de fires com Merca-Ràdio i Merca-HAM.
La Constància Factoria Cultural	L'associació programa activitats per promoure la difusió de la cultura i el consum cultural amb caràcter integrador a la ciutat i allunyat d'una proposta comercial. Es tracta d'un projecte sociocultural on tenen cabuda els diverses expressions culturals i grups socials i generacionals. Principalment organitzen activitats culturals, recreatives, cíviques i festives de tota mena, adreçades tant a les persones associades com a tota la ciutadania.
Els Amics del MAC	L'Associació promou, estudia i divulga el coneixement del patrimoni artístic i arquitectònic de Cerdanyola i fomenta la relació i col·laboració amb altres

	entitats i ciutadania. L'entitat compta amb un programa d'exposicions que dialoguen amb les pròpies exposicions del museu i es relacionen amb institucions i entitats del municipi o altres centres. També treballen en la línia de connectar l'art i la salut, a través del programa Art i Benestar. Col·labora en la difusió i la participació de les activitats del mateix museu.
--	--

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del web de l'Ajuntament de Cerdanyola i els de les diferents entitats

Finalment, i per disposar d'una xifra més relacionada amb el volum d'activitats, el nombre d'entitats culturals que acostumen a participar en activitats impulsades des de l'Ajuntament, com les reunions del Consell de Cultura, o que hi tenen relacions freqüents (convenis, ajuts, reserva d'espais, etc.) se situa al voltant de les 40. L'any 2022 el Servei de Cultura ha previst signar convenis amb 23 entitats.

Les entitats i l'Ajuntament

La relació del món associatiu amb l'Ajuntament s'observa a diversos nivells, des de la cessió d'espais per a activitats puntuals o habituals fins a l'atorgament d'ajuts públics, passant per les consultes, el diàleg o la participació en espais com el Consell de Cultura.

Pel que fa a la cessió d'espais, l'Ateneu de Cerdanyola és el principal espai que fa aquestes funcions, i de fet consta com a seu social de moltes entitats, culturals i d'altres tipus, tant si hi tenen un espai de treball físic com si no. De fet, al 2012 hi havia registrades 72 entitats.²⁹ N'hi ha que hi fan activitats de manera regular (assajos, en el cas de les entitats escèniques i musicals; reunions; etc.) i altres puntualment. Les cessions d'espais a les entitats són en general pluriennals o anuals, segons el cas, així com per a activitats puntuals.

Cal esmentar també que algunes entitats de l'àmbit del patrimoni, com el Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (CRAC), tenen la seu al Museu d'Història, mentre que l'Associació d'Amics del MAC té aquest equipament com a espai de referència. Per últim, hi ha entitats que disposen d'espais cedits específicament per a fer les seves activitats, com l'Esbart Dansaire o Ràdio-Club del Vallès (ambdós a l'Ateneu) o els Castellars. Per la seva banda, la Casa de Andalusia disposa d'un edifici propi, sufragat per la mateixa entitat, en un solar de titularitat municipal.

La concentració de la cessió d'espais a l'Ateneu i l'absència d'espais equiparables en altres llocs de la ciutat fa que des de fa temps s'hagi considerat la conveniència de disposar d'un hotel d'entitats o espai equiparable, per tal d'acollir tant entitats culturals com d'altres tipus, una qüestió que genera consens tant entre la majoria d'entitats com als serveis municipals. Aquesta proposta, que afecta no només el Servei de Cultura sinó altres àmbits de l'acció municipal, va

²⁹ Pla director de l'Ateneu de Cerdanyola del Vallès.

ser inclosa per l'Ajuntament al Pla d'actuació municipal vigent (PAM 2019-2023) i es va sol·licitar una subvenció als fons europeus *Next Generation* per construir un edifici d'aquest tipus a l'espai conegut com "les Casetes dels mestres", però no hi ha confirmació que es pugui concretar.

D'altra banda, i pel que fa a les aportacions econòmiques, com ja hem indicat els recursos destinats al foment del món associatiu dins el pressupost municipal ha augmentat en els darrers anys. De fet, cal destacar altres canvis en el tipus de suport que ofereix l'Ajuntament: d'una banda, la reducció de l'ús de les subvencions, en benefici dels convenis anuals específics amb cada entitat beneficiària; de l'altra, el fet que, durant la crisi de la COVID-19, s'han inclòs en els convenis amb les entitats recursos per a la contractació per part de les entitats d'alguns serveis de suport (equips tècnics, seguretat, etc.), per reduir el volum de contractacions que l'Ajuntament havia de licitar.

Les dades de la taula 13 mostren aquesta realitat. Per tipus d'ajut, en els últims cinc anys és clara la preferència per la concessió directa, respecte de la subvenció: en tots aquest anys les quantitats repartides per mitjà del mecanisme de la concessió van suposar més del 90%. De fet, en general, l'Ajuntament ha procedit a substituir les subvencions per convenis. L'any 2021 no hi va haver convocatòria de subvencions per concurrència, i els convenis van representar el 100% de les aportacions municipals a les entitats. Aquesta fórmula permet adaptar el tipus de suport, tant pel que fa a la quantitat dels ajuts com pel que fa a la seva finalitat, als projectes específics de cada entitat, i facilita la tramitació per part de l'Ajuntament. Per bé que en general és percebuda positivament pel Servei de Cultura, des de dins l'administració municipal també hi ha qui fa notar que hauria de ser un recurs excepcional més que no la norma. Des de la perspectiva de les entitats, en general també és ben valorada, encara que algunes veus també suggereixen que caldria poder tenir accés a alguna convocatòria de subvencions extraordinària per a despeses no previstes en un primer moment o que es produeixin de manera ocasional.

Taula 13. Aportacions municipals a les entitats culturals de Cerdanyola (2017-2021)
En euros i percentatge del total concedit, segons tipus d'ajut, per any

Tipus	2017	2018	2019	2020	2021
Concessió directa	149.340,02€ 95,11%	195.398,40€ 91,04%	1.216.675,33€ 97,24%	101.675,04€ 96,77%	243.072,86€ 100%
Subvenció	7.673,40 € 4,89%	19.225,64 € 8,96%	34.481,19€ 2,76%	3.397,60€ 3,23%	
Total	157.013,42€	214.624,04€	1.251.156,52€	105.072,64€	243.072,86€

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del registre d'entitats de l'Ajuntament

D'aquesta manera, la major part de les entitats que han rebut suport de l'Ajuntament ho fan en l'actualitat per la "realització de programes anuals", que és la terminologia que s'utilitza en els convenis: aquesta xifra agrupava un 56% de les entitats el any 2017 i pràcticament un 91,3% en l'exercici 2021, com mostra la taula 14.

Taula 14. Aportacions municipals a les entitats culturals de Cerdanyola (2017-2021)

En percentatge de les entitats beneficiàries, segons finalitat de l'ajuda, per any

Finalitat de l'ajuda	2017	2018	2019	2020	2021
Activitat	2,6%	2,7%	3%	4,3%	8,7%
Programa anual	56,4%	54,1%	69,7%	69,6%	91,3%
Projecte concret	10,3%	21,6%	24,2%	0%	0%
Projecte concret: Carnaval	5,1%	2,7%	3%	0%	0%
Projecte concret: Cavalcada de Reis i Carnaval	0%	0%	0%	26,1%	0%
Projecte concret: Cavalcada de Reis	25,6%	18,9%	0%	0%	0%
Total general	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del registre d'entitats de l'Ajuntament

En el conjunt dels darrers cinc anys, hi ha 18 entitats que han rebut ajuts per valor global superior a 10.000€, amb un rang molt divers: quatre entitats (Castellers de Cerdanyola, Comissió de Festes de Sant Martí, Agrupació Musical la Banda i Grup Bambalina) han rebut ajuts per sobre dels 100.000€ en el conjunt d'aquest període, mentre la resta se situen majoritàriament entre els 30.000 i 70.000€; també hi ha quatre entitats que han rebut ajuts inferiors als 16.000€ en total (Orquestra de Cambra, Radio-Club del Vallès, CRAC i Associació d'Artistes Plàstics). Si les agrupem per sectors, les 18 entitats esmentades es poden repartir en els àmbits següents:

- **Cultura popular i tradicional:** Castellers de Cerdanyola, Comissió de Festes de Sant Martí, Arriers de Sant Antoni Abat, Esbart Dansaire Sant Marçal, Joves Diables de Cerdanyola, Agrupació Cultural Sardanista, Colla Gegantera de Cerdanyola, Casa de Andalusia, i Casa de Aragón.
- **Música:** Agrupació Musical la Banda de Cerdanyola, Associació Jove Orquestra de Cerdanyola, i Orquestra de Cambra de Cerdanyola del Vallès.
- **Arts visuals i cinema:** Agrupació Foto-Cine Cerdanyola-Ripollet (AFOCER), XISC, i Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola.
- **Arts escèniques:** Grup Bambalina.
- **Patrimoni cultural:** Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (CRAC).
- **Altres:** Radio-Club del Vallès.

El personal tècnic del Servei de Cultura té assignades funcions de persona referent per a cadascuna de les entitats que reben suport de l'Ajuntament. L'assignació de cada entitat a un tècnic o un altre té a veure amb els seus àmbits respectius de competència (música, patrimoni, etc.). D'altra banda, el Servei de Cultura també manté relació amb les associacions de veïns pel que fa a l'organització de les festes majors dels barris; mentrestant, aquestes associacions es relacionen amb altres serveis municipals, com ara Participació Ciutadana, per a altres tipus d'activitats.

Les entitats culturals poden participar en les reunions del Consell de Cultura, que es reuneix semestralment, i del qual parlarem més endavant.

Situació general del teixit associatiu

Les entrevistes i trobades mantingudes en el transcurs de l'elaboració d'aquest Pla han aportat diverses valoracions pel que fa a les característiques del teixit associatiu de Cerdanyola, que resumim tot seguit:

- Les entitats culturals són un agent fonamental de la vida cultural de Cerdanyola, amb una especial incidència en àmbits com les activitats del cicle festiu (Cavalcada de Reis, els Tres Tombs, Carnaval, Festes del Roser de Maig, Festes de Sant Martí, etc.) així com en l'oferta cultural i el foment de l'accés a la cultura.
- Les entitats també han estat reivindicatives pel que fa a les polítiques culturals de la ciutat; de fet, cal destacar, com a precedent d'aquest Pla, que l'any 2015 diverses entitats culturals van elaborar una memòria d'activitats conjunta que volia ser un primer pas cap a l'elaboració d'un pla d'acció cultural.
- El ventall d'entitats culturals existent mostra, al costat d'algunes fortaleeses en àmbits com la cultura popular, un grau millorable de diversitat i renovació. Aquest fet té a veure en part amb el fet que altres serveis municipals, com ara Joventut, hagin estat tradicionalment el punt d'accés a l'administració per a entitats i col·lectius (entitats juvenils, per exemple) que no encaixen en la definició més estricta de l'acció cultural municipal, però a llarg termini limita la renovació de l'acció cultural. La innovació en les propostes, o com a mínim en algunes d'elles, hauria de ser una qüestió important en els propers anys.
- La pandèmia de la COVID-19 i les restriccions que ha comportat han tingut un efecte significatiu en les entitats, tant a curt termini (impedint la realització de les seves activitats habituals) com un cop s'han aixecat les restriccions, atès que diverses entitats han detectat una pèrdua de membres, menys voluntat d'implicar-se activament d'algunes persones, pèrdua de la cohesió a nivell de grup, reducció dels ingressos, canvis en els llocs de trobada o assaig, etc. Algunes entitats han aprofitat la crisi, amb tot, per potenciar la seva presència a les xarxes socials. Des de la perspectiva de les polítiques públiques, en aquest marc pot ser necessari revisar el tipus de suport que

s'ofereix a les entitats, fent-ne un acompanyament més personalitzat i mesures adaptades a la situació específica de cada entitat.

- Aquesta situació també fa més evidents certes dificultats ja detectades anteriorment, com les dificultats de relleu generacional, que afecten especialment a algunes entitats en àmbits com la cultura popular, o la multiplicitat d'entitats petites o mitjanes en un mateix àmbit. D'aquesta manera, en els propers anys caldrà prendre mesures per garantir la sostenibilitat d'algunes d'aquestes entitats.
- Tot i que hi ha excepcions, en general el grau de col·laboració entre entitats és millorable. Entre els casos positius hi hauria el sorgiment de la Taula de Patrimoni, que agrupa diverses entitats d'aquest àmbit (CRAC, Grup de Recerques i Estudis de Cerdanyola (GREC), AFOCER, Associació d'Amics del MAC, Associació d'Artistes Plàstics i La Constància Factoria Cultural), així com la col·laboració de diverses entitats en el marc del campament medieval organitzat durant la Festa de Sant Martí. En qualsevol cas, seria desitjable que les col·laboracions d'aquest tipus fossin més sistemàtiques.
- En general, tant les entitats com el Servei de Cultura fan una bona valoració de l'ús de convenis en comptes de subvencions, perquè faciliten la gestió i comporten un major compromís mutu entre administració i entitats. Amb tot, algunes entitats creuen que els imports dels convenis en alguns casos s'estableixen de manera arbitrària i deixen poc marge de negociació. També suggereixen que caldria més flexibilitat a l'hora de justificar les despeses.
- A més de l'existència d'un hotel d'entitats, que reduiria la saturació actual de l'Ateneu i podria permetre més interacció entre les entitats, una altra petició de les entitats té a veure amb l'existència d'una oficina o "finestreta" que centralitzés les relacions de l'Ajuntament amb les entitats i permetés resoldre dubtes de manera més àgil que no en l'actualitat.

3.1.3. Altres agents

3.1.3.1. La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

A més de l'administració municipal i del teixit associatiu, l'anàlisi de la vida cultural de Cerdanyola ha de fer també referència al paper d'altres agents, com ara la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), que, com ja hem indicat, compta amb el seu campus dins el terme municipal. La universitat és un agent cultural de primer ordre, tant pel seu paper d'institució que genera i divulga coneixement com pels equipaments de què disposa (biblioteques, arxius, teatres, cinemes, etc.) i el fet que aculli activitats culturals i artístiques de manera constant.

Malgrat això, la relació entre Cerdanyola i la UAB en general, i entre l'Ajuntament i la universitat en particular, no és gaire fàcil, un fet que es pot explicar per les diferències de naturalesa i d'objectius d'ambdues institucions, així com per qüestions d'ordre més pragmàtic i operatiu: si fa dècades una part significativa de l'alumnat universitari residia a Cerdanyola, ara això és menys freqüent; a més, des de l'Ajuntament sovint existeix la sensació que la universitat parla amb moltes veus i que costa tenir-hi una interlocució clara.

Amb tot, també és cert que les relacions entre ambdues institucions són constants, i que la universitat és un actiu únic en la realitat municipal. El fet que l'Ajuntament hagi optat, des de 2021, pel lema "Ciutat del Coneixement" com a marca de ciutat n'és una bona mostra, justificada perquè "Cerdanyola del Vallès compta en el seu terme municipal amb la primera gran concentració d'instal·lacions de recerca de gran envergadura del sud d'Europa", conformada per la UAB, el Sincrotró Alba i empreses vinculades al coneixement.³⁰ Així mateix, l'actual PAM 2019-2023 planteja altres col·laboracions amb la UAB, per exemple pel que fa a la planificació conjunta i l'optimització dels equipaments compartibles o la col·laboració en programes d'emprenedoria.

Pel que fa a l'àmbit cultural, cal esmentar el fet que alumnes de la UAB realitzin estades en pràctiques als museus de la ciutat, així com la col·laboració amb el nou Festival de Literatura i Ciència que Cerdanyola impulsarà anualment a partir de novembre de 2022, coincidint amb la Setmana de la Ciència. Aquest Festival, que també comportarà col·laboracions amb el Sincrotró Alba i el Parc Tecnològic del Vallès, és vist com un dels elements que es podria incloure en un nou conveni de col·laboració entre la Regidoria de Cultura i la UAB.

Entre els altres projectes municipals en desenvolupament que comportaran la participació de la universitat hi ha també el "Civic Lab" que s'instal·larà a l'edifici de Ca n'Altimira, que fins a 2015 havia acollit la biblioteca pública i que, després d'uns anys sense usos definits, s'està reconvertint en un equipament que vol combinar participació ciutadana, recerca i creació artística. Des de l'administració municipal, aquest procés es coordina des de la Secció de Processos Participatius, Relacions Veïnals, Centres Cívics, Joventut i Infància.

³⁰ Vegeu <https://ciutatdelconeixement.cerdanyola.cat/ca/cerdanyola-ciutat-del-coneixement/que-cerdanyola-ciutat-del-coneixement>

3.1.3.2. Iniciatives privades

A més de la universitat, cal fer notar l'existència d'alguns agents privats significatius en l'àmbit de la cultura. En l'àmbit de l'educació artística, hi ha el centre privat El Musical, que imparteix el Grau Professional de música, amb reconeixement del Departament d'Educació de la Generalitat; així com l'Escola de dansa Roger's, el Qóreo Dance Studio (que ofereix educació en dansa, teatre i acrobàcies) i l'escola de dansa del Gimnàs Multi-Sport. D'altra banda, Cerdanyola compta amb cinc llibreries: L'Aranya, Èfora, La Llibreria, Casanovas, i Lilliput Llibreria infantil.

3.2. Equipaments i espais culturals

La vida cultural a Cerdanyola es desenvolupa de manera molt important en equipaments i espais públics o privats. Entre aquests n'hi ha de titularitat municipal i gestionats directament pel Servei de Cultura de l'Ajuntament (l'Ateneu, els museus municipals, o la Biblioteca Central), també n'hi ha gestionats per altres serveis municipals (l'Escola de Música o el Casal de Joves, per exemple) o per altres administracions (com ara la Masia de Can Coll, propietat de l'Ajuntament però gestionada pel Parc de Collserola, que depèn de la Diputació de Barcelona, mitjançant un conveni), i d'altres de titularitat privada. Així mateix, hi ha espais públics (parcs, places, etc.), que de manera puntual acullen activitats culturals. Aquest ventall divers d'espais i equipaments queda resumit a la taula 15.

Taula 15. Equipaments i espais culturals a Cerdanyola (2022)
Segons titularitat i característiques

Equipaments adscrits al Servei de Cultura
• Ateneu de Cerdanyola • Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Olivé • Museu d'Art de Cerdanyola (MAC): • Museu de Ca n'Ortadó • Biblioteca Central de Cerdanyola
Equipaments adscrits a altres unitats municipals o a altres administracions
Secció de Participació, Centres Cívics i Joventut (Ajuntament): • Centres Cívics (Banús; Fontetes; Montflorit; Sant Ramon; Serraparera; Turonet de Fontetes) • Local Municipal Francesc Layret • Casal de Joves "Altimira" Mancomunitat Cerdanyola-Ripollet: • Centre Cívic Mancomunitat Servei d'Educació (Ajuntament): • Escola Municipal de Música "Aulos" Programa de Dones i Polítiques d'Igualtat (Ajuntament): • Centre d'Informació, Assessorament i Recursos per a Dones "La Caseta" Programa de Promoció Econòmica i Servei Municipal d'Ocupació (Ajuntament): • Masia Can Serraparera Consorci del Parc de la Serra de Collserola: Masia de Can Coll
Equipaments privats d'ús puntual per part del Servei de Cultura
Consorci del Parc Tecnològic del Vallès: • Masia de Can Fatjó del Molí • Carpa del Parc Tecnològic Altres: • Església de Sant Iscle i Santa Victòria de les Feixes (titularitat parroquial) • Església de Santa Maria de les Feixes (titularitat d'una empresa immobiliària)
Espais públics d'ús puntual per a activitats culturals
• Església Vella de Sant Martí • Espai del Parc del Turonet • Espai de Can Xarau • Plaça Abat Oliba

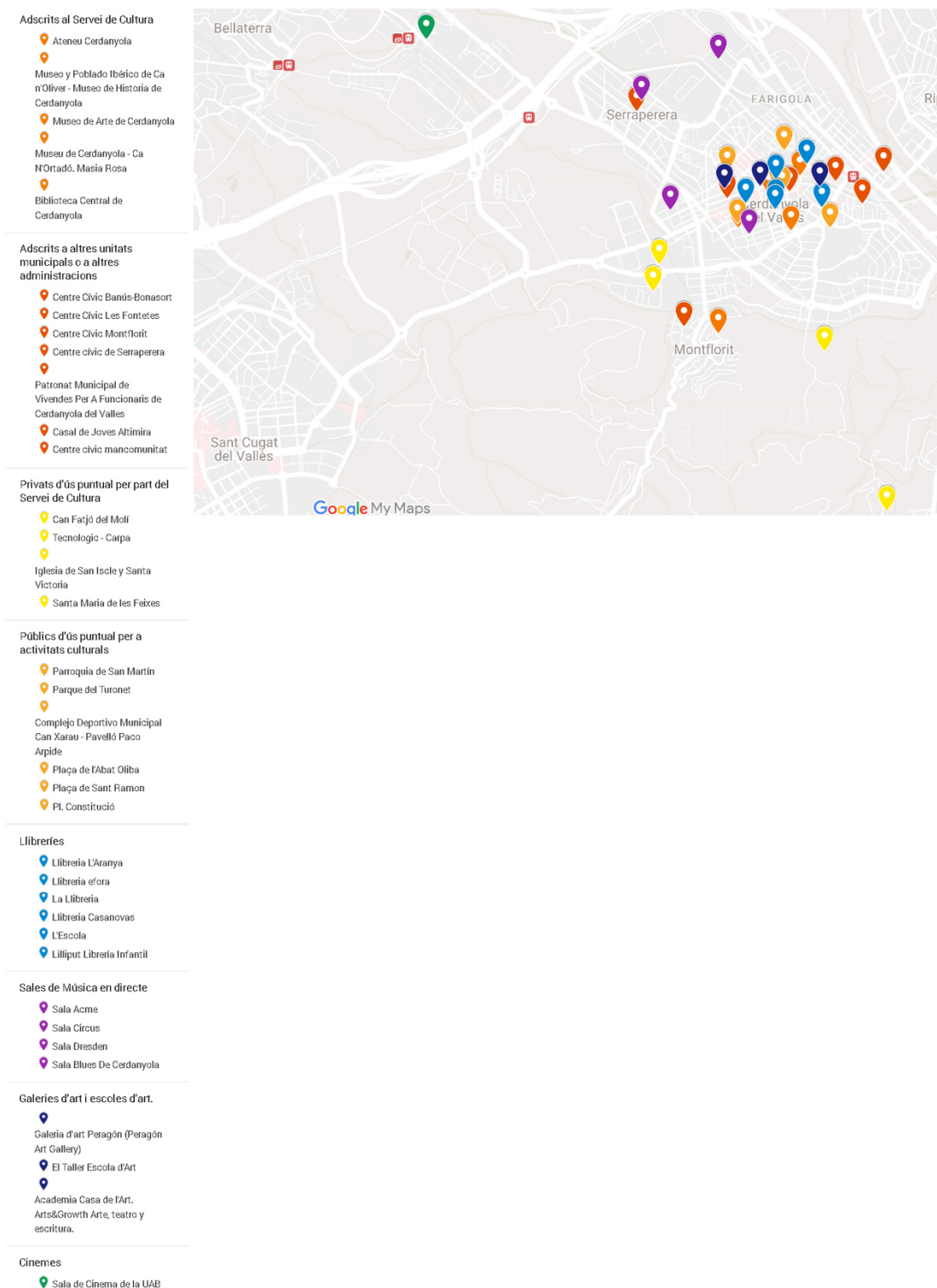
• Plaça de Sant Ramon • Plaça de la Constitució
Llibreries
• Llibreria L'Aranya • Llibreria Éfora • La Llibreria • Llibreria Casanovas • L'Escola • Lilliput Llibreria Infantil
Sales de concerts³¹
• Sala Acme • Sala Circus • Sala Dresden • Sala Blues de Cerdanyola (Parcialment tancada)
Cinemes
• Sala cinema UAB No hi ha cap sala privada
Galeries d'art i escoles d'art.
• Galeria d'art Peragón • El taller Escola d'Art • Casa de l'Art – Arts & Growth

Font: elaboració pròpia

D'altra banda, la distribució territorial dels equipaments i espais (mapa 4) mostra una relativa concentració dels principals equipaments culturals públics als barris centrals del municipi: l'Ateneu, la Biblioteca, el MAC, el Museu de Ca n'Ortadó i l'Escola de Música se situen en zones relativament pròximes, i únicament el Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver, situat a la franja de Collserola, se n'allunya. Tot i que en diversos barris hi ha centres cívics, aquests contribueixen poc a la vida cultural de la ciutat, tal com explicarem després.

³¹ Actualment no hi ha a Cerdanyola cap sala de concerts adscrita a l'Associació de Sales de Concerts de Catalunya.

Mapa 4. Localització dels diferents equipaments culturals en el mapa del municipi

A les properes pàgines es descriuen i s'analitzen els principals equipaments culturals de la ciutat, estructurats en funció del seu àmbit d'incidència. S'hi han inclòs tant aquells que gestiona el Servei de Cultura com altres equipaments, esmentats a la taula 15, que són especialment significatius des de la perspectiva de la vida cultural a la ciutat i de les polítiques culturals actuals i futures.

3.2.1. Equipaments escènics i polivalents

3.2.1.1. L'Ateneu

L'Ateneu de Cerdanyola és el principal equipament cultural de la ciutat en l'àmbit escènic i polivalent i, de fet, combina múltiples funcions. En concret, aquest edifici, construït l'any 1983 en resposta a la demanda popular perquè Cerdanyola disposés d'un espai per a activitats culturals i cíviques, acull tres funcions bàsiques:

- **Teatre**, amb aforament per a 434 persones, que ofereix una programació professional sobretot de teatre, inclòs l'adreçat a grups escolars, així com una programació de cinema d'autor, i moltes activitats organitzades per escoles i entitats. El fet que a la ciutat no hi hagi cap recinte tancat de format mitjà (150-300 persones) comporta que moltes activitats associatives es duguin a terme al teatre de l'Ateneu i comporta una sobresaturació de l'espai. Cal apuntar que s'hi detecten mancances significatives (limitacions dels camerinos i la caixa escènica, per exemple), degudes al fet que es va dissenyar més com a sala d'actes que no com a teatre, a més del seu envelliment i el fet que no s'hi hagi fet cap reforma estructural.
- **Escola de les Arts**, que ofereix activitats formatives en arts plàstiques, arts escèniques, tècniques de consciència corporal, etc. per a diversos nivells i grups d'edat, amb una oferta dissenyada per l'Ajuntament que actualment acull uns 40 grups i uns 400 participants en total. D'alguna manera, fa una funció similar a la dels centres cívics en altres municipis, però opera a nivell de ciutat més que no de barri, ja que es tracta de l'únic equipament municipal amb una oferta d'aquesta naturalesa.
- **Aules i sales** que estan a disposició d'entitats i col·lectius per tal de dur-hi a terme activitats de manera regular o puntual. L'Ateneu consta com a seu social de moltes entitats, culturals i d'altres tipus, tant si hi tenen un espai de treball fix com si no. L'any 2022 s'ha previst reformar el sistema de ventilació del soterrani, que acull diverses de les aules d'ús habitual de les entitats, perquè, entre d'altres coses, es pugui reprendre activitats suspeses a causa de la COVID-19 (la sala d'exposicions, per exemple, ara no es pot fer servir perquè no hi ha ventilació). La reforma del sistema de ventilació hauria de poder permetre resoldre un dels dèficits del teatre, que és l'adequació de la sortida d'emergència. També hi ha mancances pel que fa a la mida de les sales, ja que les corals que assagen a l'Ateneu necessiten espais més grans que no els que hi ha disponibles.

A més, l'edifici de l'Ateneu és també la seu del Servei de Cultura de l'Ajuntament. És l'equipament que aglutina bona part de l'activitat cultural de la ciutat, i és l'únic espai escènic fix de Cerdanyola, motiu pel qual s'ha convertit en el centre de l'activitat escènica, però també d'activitats de naturalesa molt diversa. És un espai molt valorat per tothom, però que, justament per aquesta centralitat, fa paleses les seves mancances.

Segons les dades recollides a la 4a edició del Cercle de comparació intermunicipal de serveis culturals de la Diputació de Barcelona, corresponents a 2017 (el darrer any en què Cerdanyola va participar-hi), Cerdanyola destaca en positiu per l'elevat nombre de dies anuals d'ús de l'Ateneu (216, mentre la mitjana en 16 municipis amb volum de població similar és de 150), el nombre de dies anuals amb funcions professionals d'iniciativa municipal (51, en comparació amb 30), el nombre d'actes realitzats mitjançant cessió gratuïta (87, en comparació amb 36) i el percentatge d'entrades venudes amb descompte (el 61%, en comparació amb el 43%).

En canvi, es detectaven oportunitats de millora en àmbits com el nombre de butaques per cada 1.000 habitants (en té 7,6, mentre la mitjana és de 17), el nombre de places ofertes (que té en compte l'aforament i el nombre de funcions per cada 1.000 habitants, on la xifra a Cerdanyola és de 454, mentre la mitjana és de 636), la concentració de la programació en el teatre (s'hi dedica el 86% de la programació, mentre la mitjana és del 50%; en canvi, la programació de música és baixa i la de dansa és nul·la) i el volum d'assistència als equipaments escènics municipals per cada 1.000 habitants (245, en comparació amb 384).

Tenint en compte les mancances detectades a l'equipament, l'any 2006 es va fer un avantprojecte d'ampliació de l'Ateneu, que va quedar aparcant quan poc després es va plantejar la construcció d'un nou auditori i escola de música, que finalment no es va fer. D'aquesta manera, hi ha constància de la necessitat de reformar l'espai i comptar amb espais més amplis, però fins ara no s'han concretat. El Pla d'equipaments encarregat per l'Ajuntament de Cerdanyola a QSL Serveis Culturals l'any 2019 plantejava la necessitat, a curt termini, de fer una reforma completa de l'Ateneu per tal de comptar amb un centre cultural de gran qualitat, així com de poder disposar d'una escola d'art nova, en condicions i de qualitat. També suggeria que, a mitjà termini, caldria un "gran teatre" amb funcions d'auditori. A més de les instal·lacions, algunes entitats i persones usuàries detecten altres debilitats, pel que fa per exemple a la manca d'una priorització clara en relació a la programació, que fa que hi hagin de conviure activitats molt diverses i pot impedir-ne alguns usos (assajos, etc.), un fet que pot ser tant una derivada de la manca de més espais com d'altres factors (manca de recursos humans, etc.).

Davant d'aquesta situació, l'any 2021 l'Ajuntament de Cerdanyola va plantejar la possibilitat d'instal·lar una estructura modular prefabricada, amb funcions d'auditori, en una finca de propietat municipal del barri de la Farigola. D'entrada, l'espai podria acollir unes 350 persones assegudes, o unes 800 dretes, i es podria ampliar posteriorment, ja que es tractaria d'una instal·lació modular, proporcionada per una empresa especialitzada en aquest àmbit. L'ús d'un edifici d'aquesta naturalesa també hauria de permetre accelerar el procés d'instal·lació i posada en marxa. El projecte ofereix avantatges pel que fa a l'agilitat inicial, el cost (la instal·lació seria inicialment en règim de lloguer, amb possibilitat de compra) i la polivalència, ja que podria servir tant per a activitats escèniques o musicals de petit i mitjà format (assajos, espectacles, etc.), fet que permetria resoldre en part la saturació de l'Ateneu, com per a altres tipus d'esdeveniments, per exemple activitats de la festa major que s'han de suspendre per pluja. També podria permetre seguir fent activitats escèniques mentre es procedís a una eventual reforma del teatre de l'Ateneu

Cal dir, amb tot, que fins ara no s'ha definit el pla d'usos de l'espai i que no resoldria algunes necessitats: atès que aquest tipus d'equipaments no permet disposar d'una gran caixa escènica, per exemple, no resoldria algunes mancances del teatre de l'Ateneu, de manera que tampoc no seria suficient per resoldre el dèficit d'equipaments escènics a la ciutat. En aquest sentit, algunes de les persones entrevistades en el transcurs d'aquest Pla han suggerit que caldria fer un plantejament més ambiciós, per tal de poder disposar d'un equipament similar al Teatre-Auditori de Sant Cugat. A nivell més modest, també es podria optar per fer una reforma de l'Ateneu que contribuís a millorar-ne les prestacions per a l'activitat escènica, i alhora traslladar a altres espais, ja existents o adaptats, les activitats que no siguin pròpiament escèniques o que no requereixin un espai d'aquestes dimensions. Aquesta opció s'adequaria més al fet que les dades d'ocupació fins ara no sobresurten si es comparen amb altres municipis, i evitaria duplicar espais, i assumir-ne la gestió i el manteniment, fins que no es constati un creixement significatiu de la demanda.

3.2.1.2. Els centres cívics

Si l'Ateneu a compleix una funció similar a la d'un "centre cívic" o equipament cultural polivalent a nivell de ciutat, els centres cívics de Cerdanyola tenen un rol que se n'allunya parcialment. Els sis centres cívics municipals existents fins ara (Banús; Fontetes; Montflorit; Sant Ramon, Serraparera; i Turonet de Fontetes), als quals se n'afegirà un properament al barri de Canaletes, són principalment espais de treball de les associacions de veïns (AV) d'aquests barris. No disposen, en general, d'espais adequats per a fer-hi activitat cultural, més enllà d'algunes aules on les AV ofereixen tallers, i no hi ha personal municipal, ni capacitat de programar-hi activitats. La relació amb l'Ajuntament es vehicula, des

de fa anys, mitjançant la secció de Participació, Centres Cívics i Joventut, després que en algun període haguessin estat vinculats al Servei de Cultura.

En la pràctica, aquest fet comporta que alguns àmbits de la vida cultural de la ciutat, com ara l'oferta de tallers i la participació ciutadana en activitats socioculturals, quedi molt centralitzada a l'Ateneu. Durant l'elaboració d'aquesta diagnosi s'ha detectat un cert consens que caldria revisar el model existent de centres cívics, per tal de poder disposar d'equipaments més versàtils a nivell de barri, que poguessin acollir tant les activitats de les AV com iniciatives municipals o activitats d'altres entitats.

Diverses de les propostes incloses al Pla d'equipaments de Cerdanyola fet el 2019 anaven en la mateixa direcció: plantejaven la necessitat, a mitjà termini, de dotar els centres cívics i vincular-los a la dinamització sociocultural del territori; assegurar que aquests equipaments eren gestionats per equips professionals; i diferenciar entre els locals de les AV i els centres cívics. Sembla convenient, així mateix, plantejar de quina manera es pot combinar el paper dels centres cívics en les polítiques de participació ciutadana amb el seu significat cultural i, a mitjà termini, procedir a una millora de les instal·lacions i a una dotació de recursos humans que permeti que aquests espais (o altres, si es considerés que no reuneixen les condicions per adaptar-s'hi) puguin acollir activitats culturals diverses. Això no hauria d'anar en detriment que les AV poguessin seguir-ne fent ús.

3.2.1.3. Altres espais amb funcions polivalents

Cal dir, finalment, que diversos equipaments de la ciutat, com el MAC o la Biblioteca Central, compten amb sales d'actes que permeten fer conferències i debats, així com activitats culturals de petit format (el MAC pot acollir fins a 100 persones a la sala d'actes). Així, tot i que aquesta no sigui la seva finalitat principal, també a compleixen una funció pròpia dels centres polivalents.

3.2.2. Equipaments patrimonials i museístics

El Museu d'Història de Cerdanyola (que agrupa el Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver i el Museu de Ca n'Ortadó) i el Museu d'Art de Cerdanyola (MAC) són els equipaments museístics municipals de la ciutat. Permeten conèixer la història de Cerdanyola des del període ibèric fins a la societat contemporània. La ciutat compta també amb diversos edificis d'interès històric, així com amb un Arxiu Municipal que també fa funcions d'arxiu històric.

Cal dir, amb tot, que Cerdanyola no compta amb un Mapa de Patrimoni Cultural Local, una eina impulsada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona que recull tots els elements del patrimoni immoble, moble, documental, immaterial i natural. Una eina d'aquest tipus permetria a l'Ajuntament disposar de més recursos per al coneixement i la gestió del patrimoni, tot afavorint la definició i implementació de mesures de recerca, protecció, conservació i rendibilització social del patrimoni.

En les properes pàgines s'analitzen de manera més detallada els principals espais d'aquest àmbit i les seves prestacions.

3.2.2.1. El Museu d'Història

El Museu d'Història compta amb dues seus principals, una de les quals, el Museu de Ca n'Ortadó, està tancada en l'actualitat per reformes. Mentrestant, el Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver se centra sobretot en les èpoques ibèrica, grega i romana. És pot considerar un dels dos principals museus dedicats a la cultura ibèrica a Catalunya, juntament amb la ciutat ibèrica d'Ullastret, integrada al Museu d'Arqueologia de Catalunya. El desenvolupament del Museu va lligat al jaciment ibèric de la zona. En més de 70 excavacions arqueològiques fetes des de 1986 s'han trobat nombroses peces, tant a la zona de Ca n'Oliver com en altres jaciments propers, alguns dels quals al campus de la UAB i al parc direccional. Això ha permès construir una col·lecció molt significativa. L'any 1999 s'obre el jaciment al públic, amb un ajut europeu, i es comença a executar el Pla director del Museu. De les preguntes fetes pel públic en aquella etapa se'n deriva l'exposició permanent, que fa èmfasi en la vida quotidiana dels ibers i vol remarcar-ne les semblances amb la vida contemporània.

El Museu té una exposició permanent i disposa de diverses sales i espais interiors on fer activitats o instal·lar exposicions temporals. Actualment exposa uns 550 objectes, i en té molts més a les seves col·leccions. Adjacent al Museu es troba l'excavació del Poblat Ibèric de Ca n'Oliver, a l'aire lliure, en el qual es programen activitats.

El projecte ha crescut gràcies a la voluntat i la insistència dels seus tècnics i de persones concretes, moltes vinculades al Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (en endavant, CRAC), entitat creada el 1987 arran de les excavacions arqueològiques a Ca n'Oliver i que contribueix a tasques de recerca, difusió i dinamització de l'espai. La implicació del Museu i d'entitats com el CRAC en activitats de recerca és, de fet, un dels elements distintius d'aquest Museu. Progressivament també s'ha denotat una confiança creixent en el museu per part de la població local, que ha permès rebre diverses col·leccions etnogràfiques en donació per part de particulars o entitats; així, actualment el Museu disposa de més de 1.000 objectes etnogràfics.

El Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver també destaca per la seva vessant educativa i d'activitats, que l'equip responsable de l'espai considera una part central de la seva tasca. De fet, el Museu genera molt interès en les escoles, tant de Cerdanyola com de fora: les escoles de Cerdanyola poden visitar el Museu gratuïtament, mentre que les visites d'escoles de fora, són de pagament, i generaven abans de la COVID-19 entre 10.000 i 11.000€ cada any. En aquest sentit, també cal destacar la bona col·laboració amb el Servei d'Educació de l'Ajuntament. Cal destacar també el vincle del Museu amb altres activitats, com el Cap de Setmana Ibèric, que se celebra a Cerdanyola cada mes d'octubre, i l'acollida d'activitats de diverses entitats culturals i veïnals de la ciutat. Així mateix, el Museu destaca per la seva col·laboració amb altres museus locals de la comarca i en iniciatives supramunicipals com el programa "Coincidències insòlites" de la Xarxa de Museus Locals (en endavant, XML) de la Diputació de Barcelona, que ofereix exposicions itinerants de petit format.

Per la seva banda, Ca n'Ortadó és una antiga torre d'estiueig d'estil noucentista dissenyada per l'arquitecte Joaquim Llobet cap a 1929. L'edifici s'inspira en la masia catalana i hi incorpora elements arquitectònics de caràcter popular. Està envoltada d'un jardí romàntic que durant anys ha acollit activitats educatives i culturals i, en algunes èpoques, ha estat obert al públic amb la voluntat que esdevingui un espai de passeig i d'estada. Des de fa uns anys, l'edifici està tancat al públic, pendent de reformes, i s'utilitza únicament per a fer-hi classes del Consorci de Normalització Lingüística. Està previst que en un futur sigui l'espai de presentació de la història recent de Cerdanyola, des de l'edat mitjana fins al segle XXI, fent èmfasi entre d'altres a la història vinculada a la Guerra Civil, la dictadura i la transició, i podent explicar aspectes com la deportació de persones de Cerdanyola als camps nazis, la indústria i la immigració de la segona meitat del segle XX.

El Museu d'Història també disposa d'alguns edificis d'interès històric que s'obren periòdicament al públic, com l'església romànica de Sant Iscle i Santa Victòria de les Feixes. El Museu forma part de diverses xarxes i iniciatives de col·laboració representatives dels àmbits en els quals incideix, com ara la Ruta dels Ibers, la XML, l'ArqueoXarxa (coordinada pel Museu d'Arqueologia de Catalunya i que agrupa museus d'arqueologia, equipaments i jaciments museïtzats de Catalunya), o la Xarxa de Memòria i Prevenció del Feixisme "Mai Més", un projecte de l'Amical de Mauthausen.

Pel que fa a les necessitats, a més de l'escassetat de personal per gestionar els diversos espais, col·leccions i activitats i de la necessitat de completar la reforma de Ca n'Ortadó per tal de poder-lo recuperar com a espai museístic, convindria ampliar els espais de magatzem. Així mateix, hi ha elements de manteniment dels edificis pendents de resoldre (l'ascensor del Museu de Ca n'Oliver no funciona des de fa temps, per exemple). D'altra banda, el Museu és el principal

impulsor del projecte del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola, que connectaria diversos elements del patrimoni cultural i natural de la ciutat i la serra de Collserola, del qual parlarem més endavant.

3.2.2.2. El Museu d'Art de Cerdanyola

Per la seva banda, el Museu d'Art de Cerdanyola (en endavant, MAC) és un museu ubicat en un edifici modernista de l'arquitecte Gaietà Buïgas que va ser seu del primer Teatre-Casino per als estiuejants de Cerdanyola, i posteriorment reformat pel seu nebot i també arquitecte Eduard M. Balcells amb l'objectiu de reconvertir-lo en casa d'estiueig (1905-1912). Reformat de nou, durant unes dècades va acollir els laboratoris farmacèutics Domènech, fins que el 1999 va passar a mans de l'Ajuntament.

El Museu es troba en aquest emplaçament des de 2009. És un equipament destinat a la conservació, recerca i difusió del patrimoni artístic de la ciutat, centrat especialment en l'època modernista, noucentista i art déco, però també vol ser un espai on es mostri la producció actual. Compta amb un fons variat dedicat als artistes vinculats a la ciutat, com ara Ismael Smith, Josep Llimona, Josep de Togores, Eduard Maria Balcells i Francesc Juventeny. Però sobretot hi destaca el conjunt dels vitralls de les Dames de Cerdanyola, atribuïdes al vitraller alsacià Ludwig Dietrich von Bearn i que es consideren el punt culminant del vitrall modernista català, els quals han estat recuperats i reubicats al seu lloc original i mostrats a l'exposició permanent "Del modernisme a l'art déco", juntament amb el fons del Museu. Aquesta exposició permanent busca connectar l'art local amb l'internacional, recorrent la història de l'art des de finals del segle XIX fins a mitjans del XX.

Un dels aspectes destacables del MAC és la seva marcada vocació social. El treball amb joves, gent gran, amb perspectiva de gènere, persones amb diversitat funcional, etc. són puntals del Museu. Han esdevingut referents pel que fa a qüestions de gènere i diversitat sexual, gràcies a iniciatives com el treball al voltant de la figura d'Ismael Smith i la mirada de gènere a la col·lecció. També es treballen temes de salut i benestar amb el CAP de Cerdanyola-Ripollet i l'Associació d'Amics del Museu (projecte "La mirada de l'altre", 2016-2018, amb persones afectades per trastorns de salut mental, i diverses intervencions i projectes posteriors). Aquesta col·laboració és un dels tres projectes pilot del programa sobre museus i salut que impulsen a nivell català l'Institut Català de la Salut i la Subdirecció General de Promoció de la Salut.

Progressivament s'ha guanyat en visibilitat i reconeixement fora de Cerdanyola, i també hi ha hagut un interès creixent de diversos serveis municipals per col·laborar amb el MAC en activitats de tot tipus. En aquest sentit, el museu actua com a "connector" de múltiples agents. Un altre exemple d'això seria el cicle "Tots els móns al MAC" (Primavera Solidària i Tardor Solidària), que és producte de la col·laboració entre el MAC i la Regidoria de Cooperació i Solidaritat de l'Ajuntament, i en el qual participen nombroses ONG i institucions.

El MAC forma part de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona i destaca per fer un bon ús de les exposicions itinerants que ofereixen la Diputació i la Generalitat, i de les oportunitats de col·laborar en xarxa. També ha produït exposicions, com "L'home nu", sobre els arquetips de la masculinitat, que estan itinerant en altres municipis.

El Museu es va posar en marxa amb una col·lecció de 200 peces i, gràcies principalment a les donacions i els llegats rebuts, ara compta amb més de 2.500. Tot i que els espais s'hagin anat adaptant per tal d'aprofitar-los al màxim, en l'actualitat han quedat insuficients. D'altra banda, el fet d'estar situat en un edifici històric també planteja algunes dificultats pel que fa al manteniment.

Pel que fa a altres necessitats i projectes de futur, el MAC ha elaborat un projecte anomenat "Eix modernista, Eix del coneixement", que planteja l'ampliació dels espais d'exposició, reserva i magatzem, oficines i aula didàctica, així com actuacions urgents a les cobertes, el paviment i la instal·lació del clima. Aquests darrers aspectes ja s'estan abordant i han de servir per guanyar una mica d'espai a la recepció del Museu. En tot cas, el projecte també vol integrar el MAC en el desenvolupament de l'"eix modernista" de la ciutat, i establir connexions amb altres edificis de la zona, com la Torre Vermella (edifici de 1879, obra de Buïgas, Domènech i Muntaner i Balcells) o Can Llopis, un edifici modernista catalogat.

També en el marc del desenvolupament d'aquest projecte, el MAC contempla la conversió del taller de l'artista Elisa Arimany en un espai per a la creació i la difusió de l'art contemporani, a partir de les converses mantingudes en aquest sentit amb la família de l'artista. El projecte es podria dur a terme en col·laboració amb la UAB i oferiria la possibilitat de disposar d'espais expositius i aules per a cursos i tallers.

3.2.2.3. La Torre Vermella i Can Llopis

La Torre Vermella i Can Llopis són edificis adquirits per l'Ajuntament de Cerdanyola en els darrers anys, situats al centre de la ciutat, ambdós amb valor històric. En el cas de la Torre Vermella, i tot i que s'havia suggerit que pogués tenir finalitats principalment culturals, finalment s'ha optat per convertir-lo principalment en la seu de l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania (OAC) municipal, tot i que alhora hi haurà una sala polivalent per a activitats culturals i d'altra naturalesa. Les obres d'adaptació de l'edifici s'han d'iniciar properament. Per la seva banda, les funcions de Can Llopis encara no s'han definit; de manera provisional, el Servei de Cultura és responsable del seu manteniment. Des de la primavera de 2022 ja s'hi han organitzat algunes visites programades, obertes a la ciutadania, i en paral·lel se n'han de definir els futurs usos i les adaptacions necessàries. Entre d'altres, es contempla la possibilitat d'exposar-hi la col·lecció de l'il·lustrador *Beaumont* (Ángel Gómez de Segura Beaumont), que es va instal·lar a Cerdanyola a finals de la dècada de 1960 i va ser responsable, entre d'altres, de la versió espanyola de la sèrie *Mazinger Z*. Una altra planta podria tenir un caràcter polivalent, i també s'hi podria instal·lar un bar-cafeteria.

3.2.2.4. L'Arxiu Municipal

A més de tenir la comesa de gestionar, tractar, conservar i difondre la documentació produïda per l'Ajuntament, l'Arxiu Municipal també vetlla per la recuperació del patrimoni documental significatiu de la ciutat, inclòs aquell d'interès cultural. Forma part de la Xarxa d'Arxius Municipals (XAM) de la Diputació de Barcelona. Algunes entitats de l'àmbit patrimonial han suggerit que, per tal d'enfortir la funció d'arxiu històric, caldria contemplar un vincle més directe amb el Museu d'Història, que es podria traduir en un espai específic a la seu de Ca n'Ortadó un cop se n'enllesteixi la reforma.

3.2.3. Equipaments bibliotecaris

La Biblioteca Central de Cerdanyola forma part de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) de la Diputació de Barcelona i és gestionada mitjançant un conveni entre la Diputació i l'Ajuntament. Està ubicada al centre del municipi, en un edifici que l'any 2015 es va reconvertir des del seu antic ús com a gimnàs municipal per esdevenir equipament bibliotecari. Fins llavors la biblioteca municipal estava allotjada a l'edifici de Ca n'Altimira, que actualment, després d'una reforma, s'està reconvertint en un Civic Lab, equipament de participació ciutadana, tecnologia i arts.

L'actual Biblioteca Central disposa de planta baixa, soterrani i dos pisos i, a més dels serveis pròpiament bibliotecaris, compta amb una sala d'actes (que pot acollir un màxim de 100 persones), una sala d'exposicions (la Sala Elisa Arimany, que gestiona el MAC juntament amb l'Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola), un espai per a activitats d'innovació social i ciència ciutadana (vinculat al programa ISC2 en què col·laboren la UAB i diverses biblioteques del Vallès Occidental, les quals han participat en el programa de ciència ciutadana BiblioLab) i diversos espais per a activitats.

La Biblioteca Central té un fons especial de música blues i disposa dels següents centres d'interès: món laboral, fil i agulla, cuina i gastronomia, guies de viatge i excursionisme, racó de famílies, aprendre a llegir, imatges i lletres, primeres passes, nadons, i recull de contes. Està oberta al públic 45 hores a la setmana i ofereix autoservei de préstec.

De la seva Memòria de servei corresponent a 2020 se'n desprenen els aspectes següents:

- La Biblioteca Central és molt conscient del seu paper integrador de les dinàmiques culturals a la ciutat: en la seva missió s'hi esmenta el foment de la lectura i el consum cultural i la voluntat d'afavorir la participació ciutadana i esdevenir un espai de trobada, expressió i debat, clau en la formació dels ciutadans. D'aquí se'n desprenen els programes de col·laboració amb altres agents (projectes de col·laboració amb el Festival de Blues, el MAC a través de les exposicions, o la Masia de Can Coll, entre d'altres), i també la participació en dates clau com el Dia de la Dona i el Dia LGTBIQ+, etc.
- És un espai amb consciència actual i d'innovació, conscient del nou paper de les biblioteques i amb voluntat de encapçalar aquesta transformació del seu paper a la societat. En aquest sentit destaquen projectes com *Contes per a nadons*, la realització d'escape rooms, recitals poètics, etc. A més, el propi equipament veu com una oportunitat el treball col·laboratiu amb les entitats i departaments municipals.
- La bona acollida de la tasca de la biblioteca es veu reflectida en una alta participació ciutadana: l'any 2021 comptava amb 30.193 usuaris inscrits i el 52 % dels habitants de Cerdanyola tenien carnet, xifra que superava el 44% dels municipis del seu mateix tram al 2020. En el conjunt de l'any 2021, la Biblioteca va rebre 1,66 visites per habitant de Cerdanyola.

En l'actualitat, la Biblioteca Central té prevista una reforma del segon pis, amb el suport de la Gerència de Serveis de Biblioteques, per tal d'establir-hi un espai orientat als joves, atès que s'han detectat les dificultats per mantenir l'interès d'aquest col·lectiu a partir dels 12 anys. Per això, se separaran les col·leccions infantils i juvenils en espais diferents, i es voldria crear un espai de videojocs. També hi haurà un espai específic per a les col·leccions LGTBIQ+.

La Biblioteca juga un paper molt important en la implantació del Pla Director de Lectura de Cerdanyola, un document elaborat el 2014 i que orienta les polítiques municipals en aquest àmbit. Així, la Biblioteca Central és mensualment la seu del “Cafè amb lletres”, una activitat de difusió de la literatura catalana que cada mes convida un escriptor o escriptora amb una novetat recent, per tal de conversar amb el públic local. “Cafè amb lletres” arriba aquest 2022 al seu 15è aniversari, ja que de fet existia abans del Pla Director, i és una de les activitats més emblemàtiques de l’acció municipal en l’àmbit de la literatura (juntament amb el cicle “Més que lletres”, que reuneix diverses activitats entre març i abril, i la “Marató de lletres”, inclosa en aquest cicle i que coincideix amb Sant Jordi). De fet, ha donat lloc a una versió adreçada al públic infantil, “Suc amb lletres”, els dissabtes al matí. La programació de “Cafè amb lletres” l’elabora conjuntament una “taula literària” en la qual participen el Servei de Cultura, la Biblioteca Central, el Servei de Català, escriptors locals, dues llibreries de la ciutat, etc.

El Mapa de Lectura Pública de Catalunya, en la versió actualitzada el 2014, indica que les ciutats de més de 30.000 habitants, com seria el cas de Cerdanyola, han de comptar amb serveis de biblioteca pública descentralitzats, com a part d’un conjunt de serveis bibliotecaris que han de treballar de manera coordinada. Així, cal comptar amb una biblioteca central i amb altres biblioteques de proximitat, tot tenint en compte també la ràtio documents/habitant que correspon al municipi (en el cas dels municipis de la mida de Cerdanyola, es tracta de 2 documents de lliure accés per habitant). Tenint en compte això, el Mapa plantejava que a Cerdanyola, calia ampliar o traslladar la biblioteca existent fins llavors perquè no assolís els estàndards necessaris (un fet que es va realitzar el 2015, amb la inauguració de la nova) i també construir-ne una més: una biblioteca local de proximitat. Aquesta segona acció, que fins ara no s’ha realitzat, està incorporada també al Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, que fa referència a les orientacions del Mapa de Lectura Pública de Catalunya. Tant el govern municipal com la majoria dels grups polítics representats al consistori en l’actualitat han expressat el seu compromís amb aquest nou espai de cara als propers anys. El Mapa de Lectura Pública també proposava l’elaboració de plans de biblioteques per definir a cada municipi el nombre d’equipaments necessari i oferir un servei de biblioteca pública adaptat a la seva realitat.³²

La necessitat d’una biblioteca de proximitat, que es podria ubicar a la zona del “centre direccional” pendent d’urbanització o en un entorn proper, per assegurar que el conjunt de la població tingui una biblioteca a una distància raonable, és una de les principals mancances detectades en aquest àmbit. Pel que fa a la Biblioteca Central, a més de la reforma dels espais per disposar de serveis

³² Departament de Cultura (2014), *Mapa de la Lectura Pública de Catalunya (actualització 2014)*. Barcelona: Departament de Cultura.

adreçats al públic jove, una de les qüestions que han sorgit en algunes de les entrevistes realitzades durant l'elaboració d'aquesta diagnosi és la conveniència d'ampliar els horaris d'obertura.

3.2.4. Equipaments d'arts visuals

Cerdanyola compta amb tres espais per fer exposicions d'arts visuals que, però, tenen tots algunes limitacions i no responen en conjunt al desitjable per a una ciutat d'aquesta mida.

A l'Ateneu hi ha una sala d'exposicions, que acull mostres de les entitats o vinculades a les activitats de l'Escola de les Arts, a més de mostres temàtiques d'educació, salut i altres qüestions. Amb tot, no disposa de personal de sala ni de sistema de vigilància, fet que impedeix exposar-hi peces que requereixin una especial cura. A més, la manca de ventilació adequada ha obligat a deixar de fer-hi activitats després de l'arribada de la COVID-19, fins que es reformi el sistema de ventilació del soterrani de l'Ateneu. Al mateix edifici, el bar acostuma a acollir exposicions de petit format, que gestiona l'Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola.

D'altra banda, com hem esmentat abans, la Sala Elisa Arimany de la Biblioteca Central acull exposicions d'arts visuals de manera regular. És gestionada pel MAC, en col·laboració amb l'Associació d'Artistes Plàstics. A més de les exposicions, puntualment s'hi fan altres activitats organitzades per l'Ajuntament.

Malgrat que aquests espais permeten exposar obres de creadors locals, en general es tracta de sales de format petit i que no reuneixen les condicions necessàries per donar sortida al potencial existent a la ciutat, en àmbits com l'art de carrer i la il·lustració, entre d'altres.

3.2.5. Altres equipaments i espais

A més dels espais assenyalats fins ara, tot seguit en presentem alguns altres que també són significatius des de la perspectiva de la vida cultural a la ciutat.

3.2.5.1. L'Escola Municipal de Música

L'Escola Municipal de Música "Aulos", adscrita a la Regidoria d'Educació, és un centre d'ensenyaments musicals reconegut com a tal pel Departament d'Educació de la Generalitat. Va iniciar la seva activitat l'any 1983, dins l'oferta de l'Ateneu, i des de l'any 1991 té la seu en dos edificis contigus del carrer de Sant Enric, construïts respectivament els anys 1918 i 1969, el segon dels quals correspon a una antiga escola.

El centre ofereix formació per a totes les edats: programes d'iniciació (per a infants de 4 a 7 anys), ensenyaments avançats (quatre cursos de formació musical bàsica, que compaginen el llenguatge musical i el cant coral amb la pràctica de l'instrument), ensenyaments d'aprofundiment (quatre cursos pensats per aprofundir en àmbits de la formació bàsica), i una línia per a adults (per a majors de 16 anys, amb 6 cursos). Compta aproximadament amb 450 alumnes, i a més ofereix activitats per a totes les escoles i instituts, fet que li permet arribar a unes 4500 persones cada curs. La bona acollida de l'oferta existent es fa palesa també amb l'elevada demanda d'inscripcions (si els espais ho permetessin, l'escola podria oferir una tercera línia). A més, la consolidació al llarg dels anys fa que antics alumnes hagin constituït conjunts musicals, alguns dels quals usen les instal·lacions de l'escola per assajar.

L'escola Aulos compta amb una plantilla de 24 persones contractades per a l'Ajuntament, a través del Servei d'Educació, com a personal laboral, amb diferents dedicacions horàries. Tot el personal és professorat, excepte un conserge; d'aquesta manera, és el mateix professorat que assumeix tasques administratives, com per exemple les inscripcions. Els recursos humans són una de les mancances observades a l'escola, com també les mides reduïdes dels espais. Les instal·lacions alhora fan evidents algunes problemàtiques: d'una banda, els edificis no són gaire accessibles per a persones amb problemes de mobilitat, i una part dels espais (antics) no ofereix prou mesures de seguretat. En un dels dos edificis, la instal·lació elèctrica és deficient. La sala que s'utilitza com a petit auditori per a alguns concerts és molt calorosa. Progressivament s'han insonoritzat algunes sales, però està pendent fer-ho en d'altres. També hi hauria la possibilitat d'aprofitar millor l'exterior de l'escola, que és ampli i s'utilitza puntualment per a algun acte, però no està habilitat per a fer-hi activitats de manera regular. El Pla d'equipaments encarregat per l'Ajuntament l'any 2019 assenyalava que l'equipament no era adient i havia quedat obsolet.

3.2.5.2. El Casal de Joves

El Casal de Joves, adscrit a la secció de Participació, Centres Cívics i Joventut, ofereix activitats adreçades a jovent, a partir dels 12 anys. Estructura les seves activitats en quatre programes, distribuïts en funció del grup d'edat (12-16, 17+) al qual s'adrecen i del caràcter del servei (lleure-dinamització, o orientació-assessorament); així, hi podem distingir els programes següents:

- Espai jove i Estiu Jove (12-16, lleure): l'Espai Jove és un projecte socioeducatiu en el lleure, que ofereix diverses activitats cada tarda de dilluns a divendres; al mes de juliol hi ha una programació diferent.
- Serveis d'orientació per a joves de 12 a 16 anys: informació sobre sortides formatives, etc., amb una psicopedagoga que també està en contacte amb els instituts.
- Projecte +17: diverses propostes d'iniciativa juvenil. S'hi està desenvolupant el projecte d'art jove, amb la idea de crear una xarxa de recursos; de moment es col·labora amb els dos IES que ofereixen batxillerat escènic i plàstic. També generen molt interès els *show-cookings*. Entre les altres activitats que s'ofereixen, amb voluntat d'assegurar diversitat, hi ha batalles de galls, etc.
- Serveis d'orientació per a joves de 17 anys i més, centrat sobretot en l'àmbit laboral, també amb acompanyament per part d'una psicopedagoga.

La majoria de les activitats són facilitades per personal extern. L'edifici compta amb un espai de trobada, que permet fer activitats informals (futbolí, billar, ping-pong, etc.), una cuina, una sala polivalent gran (que acull assemblees, tallers, actuacions, xerrades, etc.), diversos bucs d'assaig (accessibles des de l'exterior), i altres sales polivalents i de reunions. L'espai exterior també és una zona d'activitats i de trobada informal.

Històricament, del Casal n'han sorgit nombroses iniciatives i col·lectius significatius per a la vida cultural de la ciutat; entre d'altres, el festival Fantos Freak de curtmetratges fantàstics i *freaks* va néixer aquí i continua relacionant-se amb l'Ajuntament a través de la Secció de Joventut, tot i que en l'actualitat s'adreci tant a un públic jove com a un públic adult.

L'edifici es va reformar fa 5-6 anys. Fins llavors comptava amb una sala de concerts, que ocupava una part important de la planta baixa i que no complia la normativa en matèria de seguretat. Aquests fets, i la constatació que havia anat baixant progressivament l'edat dels usuaris del Casal, van portar a replantejar els usos. El fet que a Cerdanyola no hi hagi altres sales de concerts equiparables, amb tot, fa que la desaparició d'aquell espai hagi aparegut en diverses entrevistes mantingudes durant l'elaboració d'aquest document.

3.2.5.3. La Masia de Can Coll

La Masia de Can Coll, un edifici documentat ja l'any 1495, funciona des de 1988 com a centre d'educació ambiental, propietat de l'Ajuntament de Cerdanyola però gestionat pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola mitjançant un conveni. La planta baixa de l'edifici conserva l'estructura de les masies de finals de segle XVII i XVIII, i a la primera planta s'hi aprecia l'aspecte més senyorial que va anar adquirint a mitjans del segle XIX i principis del XX.

S'hi exposen continguts relacionats amb les diverses etapes històriques per les quals ha passat Can Coll, continguts relacionats amb el Parc de Collserola, i elements relacionats amb l'horta i els corrals propis de la zona, incloses les espècies que s'estan recuperant. També hi té seu el Centre de Documentació i Recursos Educatius del Parc. La masia se situa en una finca de més de 260 hectàrees, que també inclou una zona de pícnic i lleure.

El Parc de Collserola ofereix un programa d'educació ambiental anomenat "El curs al Parc", amb activitats que es reparteixen entre el Centre d'Informació de Vallvidrera (on, en general, es fan les activitats inicials i hi ha serveis d'informació) i Can Coll (que principalment acull activitats pensades per a diversos nivells escolars i familiars). Can Coll ofereix més de 20 propostes educatives diferents, des del coneixement de la granja i el bosc (per a educació infantil) fins a les estades en pràctiques (per a alumnes de FP, universitat i ensenyaments especialitzats), passant per activitats d'experimentació de la granja, la masia i el bosc i de pràctiques artístiques vinculades al bosc. A l'hort també es fan tallers adreçats al professorat, de cara als horts escolars.

Per Can Coll hi passen unes 20.000 persones cada curs. L'oferta adreçada a escoles atreu centres de tota l'AMB; hi destaquen les visites de centres amb seu a Barcelona (60-65% del total), i Cerdanyola és el segon municipi amb major provinença. Sempre hi ha classes que queden en llista d'espera. Hi ha un acord amb el programa municipal Cerdanyola Educa per tal que tots els grups de 2n de primària vagin a conèixer la Masia. Els grups d'educació infantil també hi van, per fer descoberta de l'entorn. Històricament molts dels nous programes d'educació ambiental s'han provat en primer lloc amb les escoles de Cerdanyola.

Així, l'equip responsable de la Masia es relaciona principalment amb els serveis d'Educació, Medi Ambient i Cultura de l'Ajuntament. En el cas de Cultura, és principalment a través del Museu d'Història, amb iniciatives com el programa de la vinya i el vi a Collserola, que analitza el recorregut històric des del temps dels íbers. També hi ha hagut algunes col·laboracions amb el MAC: en la seva exposició sobre art i natura, hi havia un racó expositiu amb mostres portades des de Can Coll, i es va fer un itinerari per la zona. Pel que fa a les entitats, s'han fet col·laboracions amb la Constància, AFOCER, i altres. La masia forma part també

del futur projecte del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola, en el qual es preveu potenciar-hi la dimensió museística i expositiva, per tal d'exposar el passat viticultor de Cerdanyola.

Entre les necessitats detectades per millorar els espais n'hi ha de relacionats amb el manteniment i la millora de l'edifici (humitats, etc.), el transport (la línia d'autobús que connecta Cerdanyola amb Can Coll no funciona els diumenges) i els recursos humans.

3.2.5.4. Espais a l'aire lliure i altres equipaments i recintes d'interès

Finalment, hi ha altres espais i equipaments significatius pel que fa a la vida cultural de Cerdanyola, que esmentem breument a continuació:

- **Espai del Parc del Turonet:** Espai gran a l'aire lliure en el qual es programen activitats o esdeveniments culturals de gran aforament (Fantos Freak, festa major, Mostra Internacional de Dansa Popular, etc.), atès que té una capacitat de fins a 3.000 persones. Amb tot, la proximitat a alguns blocs habitats genera problemes pel soroll causat.
- **Espai de Can Xarau:** Espai gran a l'aire lliure en el qual es programen activitats o esdeveniments culturals de gran aforament (Flama del Canigó, foguera de Sant Joan, etc.), tot i que també causa problemes en el veïnat a causa del soroll.
- **Pl. de l'Ajuntament/Pl. Abat Oliba:** Espai a l'aire lliure en el qual es programen activitats o esdeveniments culturals d'aforament mitjà.
- **Pl. de Sant Ramon:** Espai a l'aire lliure en el qual es programen activitats o esdeveniments culturals d'aforament mitjà; entre d'altres, s'hi instal·la una carpa durant les Festes de Sant Martí.
- **Pl. de la Constitució:** Espai mitjà a l'aire lliure en el qual es programen activitats o esdeveniments culturals d'aforament mitjà.
- **Pl. del Mercat de Fontetes:** Espai mitjà a l'aire lliure que s'utilitza ocasionalment per a activitats culturals.
- **Avinguda de Sant Iscle:** connecta la zona del Parc del Turonet amb el centre de la ciutat, i s'utilitza per a les fires modernista i medieval durant la Festa Major i les Festes de Sant Martí, així com per la rua de Carnaval i altres activitats.
- Dins el **Parc Tecnològic del Vallès**, hi ha diferents edificis i espais, tant interiors com exteriors, gestionats pel Consorci del Parc Tecnològic, que s'utilitzen de manera puntual per a activitats culturals. Hi destaquen la **Masia de Can Fatjó del Molí**, que disposa de varies sales i un jardí exterior (i que s'utilitza per al Festival Internacional de Blues), i la **Carpa del Parc Tecnològic**, un espai cobert.

- **Amfiteatre de Can Serraperera:** la Masia de Can Serraperera és una de les construccions històriques més importants de Cerdanyola, considerada l'origen del primer agrupament urbà a partir de 1828. És gestionada pel Servei de Promoció Econòmica de l'Ajuntament. En una de les últimes reformes s'hi van construir unes grades a mode de teatre grec, i aquest espai s'utilitza per a algunes activitats culturals, per exemple durant el Festival Internacional de Blues.
- Per últim, i tot i que no els hem visitat durant l'elaboració de la diagnosi, algunes persones entrevistades han esmentat la vàlua de les **biblioteques d'alguns centres d'educació secundària** (com els IES Mimó i Banús) com a espais que es podrien obrir a la ciutadania.

3.2.6. Valoracions

El Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PecCat) aprovat pel Departament de Cultura de la Generalitat l'any 2010 aporta orientacions pel que fa a la dotació d'equipaments culturals amb què haurien de comptar els municipis catalans en funció de les seves característiques.³³ El contrast entre aquestes pautes i la realitat actual a Cerdanyola, que es mostra a la taula 16, proporciona algunes idees sobre les fortaleeses i mancances de la ciutat en matèria d'espais per a la cultura:

Taula 16. Relació d'equipaments segon PecCat i els equipaments de Cerdanyola (2022)

Equipaments segons PecCat	Equipaments de Cerdanyola del Vallès (2022)
Arxiu Municipal (AM)	Arxiu Municipal de Cerdanyola del Vallès
Biblioteca Central Urbana (BCU) – sistema local BCU municipis de més de 30.000 habitants.	Biblioteca Central de Cerdanyola - 3.600 m ²
Centre Cultural Polivalent 3 Un nombre de 4 bàsics o 3 bàsics i 1 ampliat. Estructura: - Recepció, espai social, exposició - Sala polivalent - Coordinació - Tallers i sales de reunions i entitats - Logística i locals tècnics	Un total de 7 centres cívics que depenen de l'Àrea de Participació i que són gestionats per les diferents associacions veïnals.
Espai escenicomusical local multifunciona - Teatre de tipus frontal de 700 espectadors i sala de volum únic de 300 espectadors. - Amb una superfície construïda de 6.400-7350 m² - Sala d'assaigs	Ateneu Cerdanyola - Teatre amb aforament de 434 persones - Espais expositius - Sales de reunions - Espai per entitats - Aules
Espai Arts Visuals - S'especifica que ha de ser un centre d'art complet. Es a dir, un equipament especialitzat. - Sala d'exposició, sala polivalent, taller multiusos i espai de noves tecnologies.	Museu d'Art de Cerdanyola Compta amb : - Sala d'exposició permanent - Sala exposicions temporals - Sala d'actes - Sala polivalent Tot i que no compta amb una aula taller ni un espai de noves tecnologies.

Font: elaboració pròpia, a partir de les observacions realitzades i de Martínez i Illa (2010)

A partir d'aquest contrast, així com de les observacions fetes en el transcurs de la diagnosi i de les valoracions de l'equip responsable de l'elaboració del PAC, podem extreure les conclusions següents:

³³ Martínez i Illa, S. (2010), *Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (2010-2020)*. Barcelona: Departament de Cultura.

- Cerdanyola té mancances especialment visibles en l'àmbit escènic. El PecCat estableix, per a un municipi de la mida de Cerdanyola, la conveniència de disposar d'un teatre de tipus frontal de 700 espectadors i d'una sala de volum únic de 300 espectadors, a més d'una sala d'assaigs. L'Ateneu, amb un teatre que pot acollir 434 persones, compleix només parcialment aquestes necessitats, i d'altra banda té mancances tècniques i un envelliment que n'inhabiliten l'ús per a moltes activitats professionals i el fan poc operatiu atès el volum d'activitat existent a la ciutat. Seria convenient plantejar-ne una reforma en profunditat per resoldre les mancances detectades i apropar-se als estàndards.
- En l'àmbit dels centres cívics, el PecCat suggereix que els municipis de les dimensions de Cerdanyola haurien de comptar amb quatre centres culturals polivalents de tipus bàsic o bé tres de bàsics i un d'ampliat. Tot i que en el transcurs d'aquesta diagnosi no hem pogut analitzar de manera detallada els centres cívics existents, la xarxa actual, per bé que superi en nombre la proposta del PecCat, no sembla que ofereixi les prestacions necessàries per ser un espai cultural, amb capacitat d'acollir exposicions, tallers i activitats pròpies d'una sala polivalent. L'Ateneu, en el seu vessant d'Escola de les Arts i d'hotel d'entitats, es podria interpretar com un centre cultural polivalent ampliat, però les mancances existents en la resta d'equipaments fan pensar que caldria revisar les dotacions en aquest àmbit. El Pla d'equipaments de 2019 plantejava la possibilitat de reduir el nombre de centres cívics per tal de disposar de menys espais però amb més capacitat, i una orientació a la promoció i divulgació cultural, mentre que alguns dels centres cívics existents fins ara podrien esdevenir casals de barri, amb una funció que combinés les activitats de les AV, l'acollida d'entitats i els serveis satèl·lit de Serveis Socials i d'Oficines d'Atenció a la Ciutadania. La futura obertura del Civic Lab de Ca n'Altmiria, presentat com una "nova generació de centre cívic", també permet repensar aquest conjunt d'equipaments com una xarxa integrada, que aculli espais amb finalitats i dotacions diferenciades i complementàries.
- A nivell museístic, tant el Museu d'Història com el MAC han desenvolupat discursos ben definits en els seus àmbits d'incidència. A més, destaquen per disposar de bons programes educatius (Museu d'Història) i d'acció social (MAC), bones relacions amb diverses entitats culturals, una bona acollida ciutadana i certa visibilitat més enllà de la ciutat. Amb tot, tant un com l'altre han de fer front a mancances pel que fa als recursos humans i alguns aspectes relacionats amb els edificis (les limitacions de l'espai en el cas del MAC, la necessitat de recuperar Ca n'Ortadó en el cas del Museu d'Història), qüestions que haurien de ser prioritàries en els propers anys. També podria ser convenient articular millor el discurs sobre la identitat i història de la ciutat, d'una manera que incorpori els vessants ibèric, modernista i del període contemporani i que permeti integrar-hi diverses sensibilitats.

- En l'àmbit bibliotecari, la Biblioteca Central té una molt bona acollida ciutadana i desenvolupa programes sòlids en els seus àmbits d'incidència. Amb tot, com apunta el Mapa de Lectura Pública i com han assumit la major part dels interlocutors entrevistats, a mitjà termini cal contemplar una biblioteca de proximitat, atesa la dimensió demogràfica i territorial de Cerdanyola.
- Pel que fa a les arts visuals, i més enllà de la tasca del MAC en la difusió de col·leccions artístiques, les sales d'exposicions existents són insuficients, pel que fa a dimensió i dotacions. El PecCat planteja l'existència d'un "centre d'art complet", que compregui una sala d'exposició, una sala polivalent, un taller multiusos i un espai de noves tecnologies. Per bé que el MAC cobreixi algunes d'aquestes funcions (la sala d'exposició i la sala polivalent, per exemple), no s'orienta especialment a les arts visuals contemporànies. En aquest sentit, podria convenir disposar, a mitjà termini, d'un equipament d'aquesta naturalesa, o bé ampliar la capacitat del MAC per poder assumir un radi d'activitat més divers.
- Quant a la resta d'equipaments existents, sembla necessari plantejar una millora de les instal·lacions de l'Escola Municipal de Música, que podria comportar el trasllat a un altre edifici o la construcció d'un edifici de nova planta.
- D'altra banda, en el marc de les futures inversions en espais caldria considerar la conveniència de disposar d'un hotel d'entitats específic, o bé d'integrar espais que puguin acollir entitats en diversos equipaments, per exemple un Ateneu millorat o les eventuais reformes en centres cívics i equipaments de participació ciutadana.
- Tant a l'Ateneu com en altres espais (l'Escola de Música, per exemple), les dificultats per conciliar múltiples usos fan pensar que podria ser convenient revisar els reglaments d'usos dels espais, tot i que pugui ser difícil incrementar-ne l'ús.
- Finalment, algunes de les persones entrevistades en el transcurs d'aquesta diagnosi han suggerit la conveniència de comptar amb més espais per a la gent gran, de la mateixa manera que existeix un Casal de Joves. Altres, amb tot, han considerat que calia fer èmfasi en l'accessibilitat dels espais existents i futurs (accessibilitat física, espais agradables, personal de suport, etc.), una opció que sembla probablement més interessant. De fet, i pel que fa a l'existència d'espais específics per a la gent gran, cal dir que l'espai que l'Ateneu reservava per a aquest col·lectiu fins abans de la COVID-19 es deixarà d'utilitzar com a tal properament, atès que ha disminuït la freqüència d'ús per part d'aquesta població.

3.3. Activitat cultural

Després d'haver-ne analitzat els agents i espais, en les properes pàgines es fa un repàs a les principals activitats culturals de la ciutat, estructurades sectorialment.

3.3.1. Cultura popular

El cicle festiu és un dels principals elements dinamitzadors de la vida cultural a Cerdanyola, marcat, en graus diversos segons l'activitat, per la implicació de les entitats culturals i l'Ajuntament i per la participació ciutadana. Seguint el curs de l'any natural, cal destacar especialment la Cavalcada de Reis, els Tres Tombs, el Carnaval, la Festa Major del Roser de Maig (primer cap de setmana de maig), la Festa de Tardor de Sant Martí (que se celebra pels volts de l'11 de novembre), l'Aplec de Sant Iscle (el tercer diumenge de novembre), i el Nadal. Diversos barris també celebren festes majors, organitzades per les AV amb suport de l'Ajuntament.

El desenvolupament d'aquestes activitats es recolza en nombroses aportacions i col·laboracions. En alguns casos, els canvis en les formes de gestió i organització de les activitats generen diversitat d'opinions: l'aposta el 2022 per una Cavalcada de Reis amb una direcció artística més marcada va permetre elevar-ne la qualitat, per alguns, i va fer que se'n parlés més positivament en alguns entorns, mentre altres lamentaven que s'hagués perdut capacitat d'incidir-hi des de les entitats o d'espais de participació com el que representa el Consell d'Infants i Adolescents de Cerdanyola (CIAC). Cal dir, en tot cas, que la situació derivada de la COVID-19 en aquell moment també dificultava la planificació i participació.

Pel que fa a altres activitats, com ara la Festa de Tardor de Sant Martí o la Festa Major, també hi ha qui considera que històricament s'han identificat amb determinats segments de la ciutadania, mentre altres les senten poc seves. Finalment, algunes persones lamenten la desaparició d'espais com els que havien representat antigament les festes majors alternatives, que oferien altres tipus d'activitat cultural.

Més enllà de les dates assenyalades, l'activitat en matèria de cultura popular compta amb un elevat ventall d'entitats. Aquest és l'àmbit en el qual es registren més entitats culturals: els Arriers de Sant Antoni Abat, impulsors dels Tres Tombs; l'Esbart Dansaire de Sant Marçal, que organitza la Mostra Internacional de Dansa Popular cada juliol, en la qual participen companyies de tot el món; els Castellers de Cerdanyola (els "Martinets"), els Joves Diables de Cerdanyola, l'Agrupació Cultural Sardanista, la Colla Gegantera de Cerdanyola, la Comissió de Festes de Sant Martí, la Colla de Trabucaires, la Colla de la bèstia de foc de La Martineta, o la Colla de gitanes i antics dansaires.

A més de la cultura popular i tradicional de Catalunya, hi ha entitats que representen cultures populars d'altres orígens, com la Casa de Andalusia o la Casa de Aragón, que des de fa dècades han estat agents importants en la promoció cultural a la ciutat. En canvi, en general hi ha poc associacionisme, i no gaires activitats visibles, pel que fa a la població arribada d'altres països des de finals dels anys 90. El MAC ha iniciat alguns projectes en aquest sentit, en col·laboració entre d'altres amb el Servei de Cooperació i Solidaritat. També s'ha detectat el potencial per desenvolupar aproximacions interculturals que connectin les cultures catalana i d'altres orígens, una qüestió que s'havia treballat puntualment fa uns anys i que hauria de merèixer més atenció en els propers anys.

3.3.2. Arts escèniques

Pel que fa a l'activitat escènica, cal destacar, d'una banda, el paper de l'Ateneu, com a únic equipament d'arts escèniques a la ciutat que ofereix programació continuada, i, de l'altra, el paper d'entitats com Bambalina, el Grup Artístic Teatral (GAT), Passi-ho bé Teatre o Caulababa, i artistes com el mag Ígor.

Bambalina, que forma part de la Fundació Xarxa d'Espectacle Infantil i Juvenil de Catalunya, ofereix activitats de teatre infantil i familiar tot l'any, amb una programació de primera qualitat, nivells molt alts de participació i una aportació important a la formació de públics. Cal destacar també que l'entitat organitza cada mes de setembre el Festival Internacional de Teatre infantil i juvenil (FIT), una de les activitats més significatives de la vida cultural a Cerdanyola, que ja ha arribat a les 16 edicions.

Des del vessant municipal, cal destacar també l'oferta d'activitats per a escoles que ofereix el programa Cerdanyola Educa del Servei d'Educació. Es tracta d'una oferta singular i d'elevada qualitat, que s'ofereix de manera gratuïta (un fet poc habitual en altres municipis, i una aposta que explica que Cerdanyola no participi al programa "Anem al teatre" de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona) i que busca afavorir el desenvolupament d'un sentit crític. El programa Cerdanyola Educa, que ofereix activitats en molts àmbits d'aprenentatge, més enllà de la cultura, s'adreça a tots els centres escolars de la ciutat, i a l'alumnat de 3 a 16 anys.

Pel que fa a l'Ateneu, a més de la programació cal esmentar el paper de l'Aula de Teatre de l'Ateneu com a espai de formació, adreçada a infants, joves i adults, pel qual han passat més de 2.000 persones al llarg de 35 anys. L'Aula de Dansa també ofereix dansa creativa, clàssica, jazz i *dance emotion*, amb diversos nivells.

Cal dir, amb tot, que la dansa contemporània i moderna no es una expressió artística que tingui especial protagonisme en les dinàmiques culturals de la ciutat; des de l'Ateneu s'ha intentat programar dansa però sense gaire èxit. El principal esdeveniment en matèria de dansa es l'esmentada Mostra Internacional de Dansa Popular, que cada any permet conèixer la cultura i el folklore de diversos indrets del món.

3.3.3. Arts visuals

En l'àmbit de les arts visuals, a Cerdanyola cal destacar, entre d'altres, una destacada tradició en el camp del còmic i de la il·lustració narrativa, així com una sèrie d'entitats, esdeveniments i activitats destacades.

Pel que fa al primer aspecte, Cerdanyola és un municipi amb una destacada tradició en el camp del còmic i de la il·lustració narrativa. Des de la família Buïgas i el TBO passant per Valentí Castanys, fins arribar als actuals valors emergents d'Iban Coello, Victor Maldonado i Jordi Tarragona, exemples d'una extraordinària qualitat. Cal esmentar també el cas d'Àngel Beaumont, responsable de l'adaptació de *Mazinger Z* per a Hispanoamèrica. La recuperació del seu fons, actualment en mans privades, podria servir per situar Cerdanyola com a punt de referència del còmic.

Pel que fa a les entitats, cal parlar sobretot de l'Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola, l'Agrupació Foto-Cine Cerdanyola-Ripollet (AFOCER), l'associació XISC i Plat Artístic. Com ja s'ha indicat, l'Associació d'Artistes Plàstics participa, entre d'altres coses, en l'organització d'exposicions al bar de l'Ateneu i a la sala Elisa Arimany de la Biblioteca, i col·labora amb el MAC. Per la seva banda, AFOCER impulsa, des de 2013, la biennial de fotografia de reportatge en format digital Aphotoreporter, que va prendre el relleu de la Biennial Aqüeducte, que s'havia organitzat des de 1969. Mentrestant, el Cineclub Xiscnèfils de XISC, que té lloc setmanalment a l'Ateneu i programa cinema d'autor, és en l'actualitat l'única programació estable de cinema a la ciutat, després de l'enderrocament dels històrics Cinemes El Punt l'any 2020. Finalment, cal esmentar el festival semestral de curtmetratges [C]Screen, que organitza l'associació Plat Artístic i té lloc al Casal de Joves.

Entre les altres activitats significatives de l'àmbit de les arts visuals hi ha el festival internacional de curtmetratges fantàstics i *freaks* Fantos Freak. Està adherit a les plataformes Catalunya Film Festivals i Terror arreu de Catalunya. Es tracta d'un festival molt arrelat a la ciutat i amb una gran capacitat d'atreure públic de fora, consolidat al llarg de 22 edicions i que durant 5 dies a l'any atreu unes 1.800 persones cada nit. Programa activitats al Parc del Turonet i al Casal de Joves, d'on va sorgir. Havent començat com una iniciativa d'un grup de joves, posteriorment se'n va fer càrrec l'Ajuntament, que el gestiona des del Servei de

Joventut, en col·laboració amb un col·lectiu de persones coneixedores del gènere. Tot i que se'l pot considerar, juntament amb el FIT i el FIB, un dels tres grans festivals culturals de la ciutat, hi ha qui considera que l'atenció que rep per part de les institucions és menor, sobretot si es té en compte la visibilitat que dona a la ciutat en el seu àmbit específic.

En l'àmbit de la formació, cal esmentar l'Escola d'Arts Plàstiques de l'Ateneu, que amb més de 30 anys d'història ofereix tallers per a tots els públics en un ampli ventall de disciplines: pintura, dibuix, estampació i gravat, disseny gràfic; ceràmica, escultura, joieria, art tèxtil; arts decoratives o art digital. AFOCER també organitza tallers i cursos sobre fotografia, impressió fotogràfica, etc. L'Aula d'Extensió Universitària de Cerdanyola del Vallès, dintre del seu programa de conferències i col·loquis, n'ofereix algunes sobre arts plàstiques i visuals. Finalment, pel que fa als joves, cal indicar que l'Institut Jaume Miró ofereix el batxillerat en la seva branca artística i el cicle de formació superior en gràfica publicitària, mentre que el Casal de Joves també ofereix algunes activitats formatives en àmbits artístics.

Les principals mancances detectades en aquest àmbit, com ja hem indicat, tenen a veure amb l'absència d'espais adequats d'exposició, així com de mecanismes de suport per a creadors emergents (tallers, etc.).

3.3.4. Música

La música té una presència molt important en la vida cultural de Cerdanyola, amb nombroses activitats de diferents estils i formats repartides al llarg de l'any i diverses entitats actives, a més de la feina que, com ja hem indicat, realitza l'Escola Municipal de Música.

Pel que fa a les activitats regulars, cal esmentar en primer lloc el Festival Internacional de Blues (FIB), que després de passar per diverses etapes ha recuperat la freqüència anual i el reconeixement de públic i crítica, fins al punt de ser considerat el segon millor festival musical de l'Estat espanyol l'any 2021, segons la revista *Ruta 66*. És organitzat pel Servei de Cultura de l'Ajuntament, juntament amb la Comissió del FIB, i hi participen altres entitats i col·lectius. El Servei de Cultura també promou cada any el Cicle de Música de Cambra, que tradicionalment té lloc a la sala d'actes del MAC i que ha aconseguit fidelitzar un públic; i el cicle ArtPegi, que programa concerts en espais d'interès patrimonial i busca donar oportunitats a nous valors de la música. També es programen concerts en el marc de la Festa Major i d'altres grans esdeveniments de la ciutat.

També hi ha diverses activitats impulsades des de les entitats. La Casa de Andalusia organitza una nit de *cante jondo* cada mes de maig a l'Ateneu, que ja ha arribat a les 35 edicions, i també promou les jornades culturals flamenques de Cerdanyola. Per la seva banda, l'Agrupació Musical de Cerdanyola, que compta amb una banda de música i una coral, celebra cada mes de juliol el Concert al Castell de Sant Marçal, que atreu un miler de persones. L'entitat Musikaos organitza el festival de rock, punk i metal Altimira Fest, que té lloc al Parc del Turonet al mes de maig. Finalment, la Jove Orquestra de Cerdanyola, que el 2009 van impulsar alguns alumnes de l'Escola Municipal de Música, celebra concerts i altres activitats en diversos espais de la ciutat, com també ho fan la trentena de corals amb què compta la ciutat.

Pel que fa a la formació musical, a més de l'Escola Municipal de Música cal esmentar la presència de tres escoles de música privades. No obstant això, l'absència de sales per fer música en directe és una de les principals mancances detectades en aquest sector, que ha aparegut en diversos moments durant la diagnosi.

3.3.5. Foment de la lectura

Les principals activitats observades en l'àmbit de la literatura tenen a veure amb la Biblioteca Central i amb el desplegament del Pla Director de Lectura. Com ja s'ha esmentat, el cicle "Cafè amb lletres" té 15 anys d'existència i compta amb un públic fidel, a més d'altres públics més fluctuants, que hi assisteixen en funció de l'interès que generi la persona convidada. Per altra banda, la Marató de Lectura que se celebra coincidint amb Sant Jordi, i que consisteix en 12 hores de lectura des d'un escenari, pel qual van passant tot tipus de persona, des d'infants fins a gent gran, és també una cita molt esperada. La lectura se centra cada any en un autor o autora a qui s'homenatja, i l'acte serveix per cloure el cicle "Més que lletres", que s'inicia al mes de març coincidint amb el Dia Internacional de la Poesia.

El Servei de Cultura també promou iniciatives d'altra naturalesa, com la "tancada" de joves interessats en l'escriptura i la il·lustració NitLab, feta en col·laboració amb el MAC, en la qual professionals d'aquests àmbits acompanyen alumnat entre 15 i 18 anys en la creació d'una obra; o els Premis Literaris de Cerdanyola, organitzats en col·laboració amb la UAB, que reconeixen obres de novel·la, poesia i narrativa breu per a joves.

D'altra banda, com ja s'ha indicat, aquest 2022 està previst celebrar la primera edició del Festival de Literatura i Ciència, organitzat per l'Ajuntament amb la UAB, el Parc Científic i el Sincrotró Alba, i que ha de servir per remarcar la dimensió cultural i artística de la definició de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement.

Finalment, el Servei de Cultura contempla la possibilitat de demanar la realització d'una enquesta sobre hàbits lectors, com a eina per poder diagnosticar la situació específica en aquest àmbit i desplegar polítiques en consonància.

També en l'àmbit públic, cal recordar la presència de biblioteques en diversos centres escolars (educació infantil i primària; i educació secundària), que compleixen una funció molt important pel que fa al foment de la lectura.

Deixant de banda el sector públic, cal esmentar que també hi ha entitats que duen a terme activitats en aquest àmbit. N'és un exemple Vespres Literaris, que organitza xerrades, presentacions de llibres i espais de debat, entre d'altres activitats, que generalment tenen lloc al Museu de Ca n'Oliver. Mentrestant, la Constància Factoria Cultural és una entitat activa en diversos àmbits de la vida cultural (patrimoni, trobades populars, etc.), entre els quals hi ha també la literatura, on cal esmentar els recitals de poesia i les sessions de micro obert de poesia.

Així mateix, a la ciutat hi ha cinc llibreries, algunes de les quals duen a terme activitats de difusió de la lectura, com ara presentacions de llibres.

3.3.6. Patrimoni cultural

Les activitats vinculades al patrimoni tenen lloc en una part molt significativa a l'entorn dels museus municipals, dels quals hem parlat en un apartat anterior. Amb tot, cal ressenyar el paper important que juguen algunes entitats d'aquest àmbit, que acompanyen i donen suport a la tasca de les institucions museístiques.

En particular, el CRAC es troba a l'origen de les excavacions arqueològiques a Ca n'Oliver i continua essent molt important tant en les activitats del Museu i Poblat Ibèric com en altres activitats de divulgació que hi tenen relació. El GREC, una entitat més recent, treballa principalment en l'àmbit del patrimoni documental, i busca inventariar i conservar fonts significatives de la història de Cerdanyola i posar-les a l'abast del públic mitjançant, entre d'altres, un ampli arxiu en línia, vídeos i publicacions. Per la seva banda, l'Associació d'Amics del MAC desenvolupa activitats pròpies al museu i li dona suport en la difusió i el desplegament de la programació.

3.3.7. Valoracions finals

Cerdanyola disposa d'una diversitat i un volum d'activitats culturals significatives, en tots els àmbits de la vida cultural, amb un bon equilibri entre les iniciatives de caire municipal i aquelles que impulsen les entitats. El resum que n'hem fet a les darreres pàgines no és exhaustiu i deixa, sens dubte, altres activitats importants de banda.

A més de l'anàlisi sectorial, l'activitat cultural es pot analitzar des de la perspectiva de la cadena de valor, és a dir el procés que va des de la creació, passant per la producció i la distribució i difusió, fins a l'accés a la cultura. Des d'aquesta perspectiva, podríem afegir les observacions següents:

- En l'àmbit de la creació, hi ha una oferta bàsica en formació, amb molt bona acollida pel que fa a l'Escola de Música així com, quant a formació no reglada, a l'Escola de les Arts de l'Ateneu. Es detecta també un bon teixit d'iniciatives en l'àmbit de la creació (arts visuals, música, etc.), però els recursos públics per a acompanyar-les, tant econòmics com quant a infraestructures, són escassos (deixant potser de banda els bucs d'assaig del Casal de Joves, i les aules posades a disposició en diversos equipaments per assajar), una qüestió a la qual seria convenient fer front en els propers anys.
- Pel que fa a la producció, sobresurt l'organització de moltes activitats (concerts, cicles, programació escènica, exposicions, etc.), per iniciativa tant de l'administració municipal com de les entitats, i sovint a través de la col·laboració entre ambdues. Tot i que, com hem dit, el nombre i la diversitat de les activitats sembli notable, també podria convenir una major innovació: l'Informe d'Activitats Culturals de l'any 2015 elaborat per diverses entitats culturals de la ciutat, que volia ser la base d'un pla d'acció cultural participatiu, considerava que “en general, les activitats acostumen a ser molt repetitives i convencionals, molt poc trencadores o avantguardistes”.³⁴ Tot i els anys transcorreguts, és possible que alguns mantinguessin avui en dia aquesta opinió. D'altra banda, anant més enllà de les activitats puntuals, podrien fer falta espais i recursos adequats per facilitar que la creació existent es transformi en elements comercialitzables d'altra naturalesa (enregistraments, publicacions, productes digitals, etc.). En aquest sentit, el Casal de Joves s'ha plantejat substituir algun dels bucs d'assaig existents per un estudi de gravació, per tal d'acompanyar els grups en processos envers la professionalització.
- En termes de difusió i distribució, una de les inquietuds detectades durant la diagnosi té a veure amb la comunicació cultural: la percepció d'alguns que l'oferta cultural existent no arriba al públic, i que no s'aprofiten al màxim els canals de difusió existents. Aquesta percepció és, cal dir-ho, comuna a moltes

³⁴ Autor desconegut (c. 2015), “Informe de les activitats culturals de l'any 2015. Cerdanyola del Vallès. Pla d'acció cultural participatiu”.

ciutats i pobles, i no disposem de dades gaire concretes per fer-ne una avaluació concreta. De fet, el web de l'Ajuntament difon una agenda cultural, que també s'inclou a les dues revistes privades gratuïtes de la ciutat (*Tot Cerdanyola* i *Cerdanyola al dia*). Moltes activitats es difonen als perfils del Servei de Cultura a les xarxes *Facebook* i *Instagram* i, sovint, també als perfils de l'Ajuntament. En alguns casos també hi ha cartellera distribuïda per la ciutat. Amb tot, podria ser convenient revisar els sistemes de comunicació cultural. D'altra banda, pel que fa a la distribució, l'oferta cultural tendeix a concentrar-se al centre de la ciutat, un fet vinculat a la xarxa d'equipaments existent i sobre el qual caldrà reflexionar en les propostes del present Pla.

- Finalment, pel que fa a l'accés, hi ha constància de la bona acollida de nombroses activitats, com aquelles que conformen el cicle festiu o els principals festivals de la ciutat (FIT, FIB, Fantos Freak), així com molts altres cicles (ArtPegi, Cafè amb lletres, etc.), programacions estables (l'Ateneu o l'oferta de Cerdanyola Educa, per exemple) i activitats puntuals (com l'oferta educativa dels museus, entre d'altres). No hi ha gaires dades per poder conèixer els perfils dels públics usuaris. Amb tot, algunes opinions expressades en el transcurs de l'elaboració de la diagnosi han suggerit que l'oferta existent té poc interès per al públic jove (una qüestió que ja apuntava l'Informe d'Activitats Culturals de 2015). Així mateix, hi ha qui considera que algunes celebracions, com ara la Festa Major o la Festa de Tardor de Sant Martí, tendeixen a associar-se amb determinats grups de la població i no han sabut arribar a altres segments de la ciutadania. De nou, la diversificació de públics serà una de les qüestions que caldrà abordar en la fase de propostes d'aquest Pla.

3.4. La perspectiva de les polítiques municipals

A més de la informació que s'ha presentat anteriorment pel que fa al marc estratègic, amb elements com el *Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030*, pel que fa a l'acció del Servei de Cultura, hi ha altres aspectes de les polítiques municipals que incideixen en la vida cultural. En aquest apartat s'analitzen aspectes com la transversalitat amb altres àmbits de l'acció municipal, els mecanismes de governança o alguns projectes plantejats per al desenvolupament futur de la ciutat.

3.4.1. Principals àrees de transversalitat

Més enllà del desplegament present i futur de l'estratègia Cerdanyola 2030, el marc actual ja mostra com diversos serveis municipals participen en el desenvolupament de la vida cultural de Cerdanyola. Tot i no haver-ne pogut fer una anàlisi exhaustiva, les connexions identificades evidencien que molts agents són significatius en aquest sentit. També s'ha observat, amb tot, que en general els espais formals de coordinació són pocs, en part perquè les limitacions pel que fa als recursos humans no ho faciliten.

3.4.1.1. Educació

El Servei d'Educació de l'Ajuntament gestiona el programa Cerdanyola Educa, una iniciativa amb més de 25 anys d'història que ofereix cada any un catàleg de 300 activitats complementàries al currículum escolar, perquè l'alumnat de 3 a 16 anys pugui ampliar la seva percepció de la realitat i multiplicar les seves oportunitats d'aprenentatge. Cerdanyola Educa incorpora propostes de la major part de serveis municipals, entre els quals el Servei de Cultura, amb activitats que es duen a terme als museus municipals o a l'Ateneu, així com altres que tenen a veure amb els principals esdeveniments culturals de la ciutat, com el FIB. A més, també hi ha les activitats d'"Aulos ciutat" (l'oferta per a escoles de l'Escola Municipal de Música, adscrita al Servei d'Educació), i propostes d'altres serveis municipals en àmbits com l'educació ambiental o la convivència que inclouen llenguatges artístics i elements culturals en les seves activitats educatives. Per la seva magnitud i consolidació, i el fet que s'ofereixi de manera universal a un sector de la població molt ampli, Cerdanyola Educa es pot considerar un pilar de les polítiques culturals de Cerdanyola.

D'altra banda, en el marc del Pla Educatiu d'Entorn, un instrument que vol donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives d'infants i joves, mitjançant la coordinació entre nombrosos agents, hi ha oportunitats per a l'acció cultural, que, en la pràctica, i segons diverses opinions, no s'aprofiten prou. El Pla Educatiu d'Entorn de Cerdanyola, per exemple, compta amb objectius relatius a potenciar la participació d'infants i joves en activitats i espais

de convivència de l'entorn escolar; millorar la presència i l'ús social de la llengua catalana com a llengua compartida i de cohesió, en un marc de respecte i valoració de la diversitat lingüística; potenciar l'educació en valors i el compromís cívic; o potenciar l'educació en el lleure, que en alguns casos han integrat activitats culturals (teatre en anglès, difusió del fet casteller, etc.) i que podrien oferir oportunitats per a propostes de les entitats i els equipaments culturals.

3.4.1.2. Participació i Joventut

Com ja hem indicat abans, el Casal de Joves ofereix diversos recursos i activitats rellevants pel que fa a la vida cultural. L'Espai Jove, adreçat a joves de 12 a 17 anys, per exemple, compta amb tallers de teatre, màgia, breakdance o bateria, entre d'altres. Per la seva banda, el projecte +17 té la cultura i la creativitat com un dels seus tres eixos, tot programant activitats, oferint bucs d'assaig musical i preveient noves activitats per acompanyar els joves amb inquietuds artístiques.

A més, la Secció de Participació i Joventut és responsable d'organitzar el festival anual Fantos Freak, juntament amb un col·lectiu de persones amb coneixements en aquest àmbit. També depenen d'aquesta Secció els centres cívics i iniciatives com el Civic Lab que s'està instal·lant a Ca n'Altimira.

Tant la previsió de desenvolupar un Pla Local de Joventut, contemplada al Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 i que fa referència a la dimensió cultural, com la necessitat de revisar la xarxa d'equipaments cívics i de proximitat, on caldria potenciar els aspectes culturals, fan necessari potenciar la interlocució i coordinació amb aquest servei de cara als propers anys.

3.4.1.3. Igualtat, Benestar Social i Salut

El conjunt de programes relacionats amb dones i igualtat, amb benestar social (gent gran, immigració i solidaritat internacional, etc.), i amb salut incorporen algunes activitats culturals a les seves actuacions, per bé que en general no hi hagi mecanismes formals de coordinació amb el Servei de Cultura.

Des del Programa de Dones i Polítiques d'Igualtat, per exemple, el cicle trimestral "Dijous Feminista" programa activitats mensuals, algunes de les quals tenen caire cultural i es coordinen amb equipaments o personal del Servei de Cultura: presentacions de llibres en el marc del cicle Cafè amb Lletres, per exemple, o activitats dutes a terme a la sala d'actes del MAC, entre d'altres.

El MAC també és un aliat de programes com el cicle "Tots els mons al MAC", que organitza el Servei d'Immigració i Solidaritat Internacional en col·laboració amb el Museu, i que ha permès donar impuls i ampliar els públics de la programació d'activitats de les ONG de cooperació internacional i drets humans.

El Servei d'Immigració i Solidaritat Internacional també ha organitzat activitats en altres equipaments culturals, com l'Ateneu o la Biblioteca Central.

Pel que fa a l'àmbit de la salut, cal esmentar la col·laboració entre el programa de lletres i literatura, el MAC i el Servei de Salut, per oferir "receptes de benestar", que inclouen recomanacions literàries, a persones amb problemes de salut mental. A més, el MAC i l'Associació d'Amics del MAC han col·laborat amb el CAP de Cerdanyola-Ripollet en projectes com. "La mirada de l'altre" (dut a terme entre 2016-2018 amb persones afectades per trastorns de salut mental), una col·laboració que ha esdevingut un dels tres projectes pilot del programa sobre museus i salut que impulsen a nivell català l'Institut Català de la Salut i la Subdirecció General de Promoció de la Salut.

3.4.1.4. Oficina de Planificació Estratègica

L'Oficina de Planificació Estratègica de l'Ajuntament neix en el marc de l'elaboració i implantació del Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, a partir d'una unitat preexistent que s'encarregava del seguiment dels plans d'actuació municipal. A més de fer el seguiment del nou Pla, entre les seves funcions hi ha millorar la disponibilitat de dades per afavorir l'avaluació i la planificació del conjunt de polítiques municipals, i treballar amb tots els serveis de l'administració.

En aquest sentit, i per bé que fins ara no hagi treballat amb el Servei de Cultura, la mancança de dades relatives a l'acció cultural que s'ha detectat durant l'elaboració d'aquesta diagnosi fa creure que aquest àmbit hauria de rebre atenció en els propers anys. A més d'ajudar a consolidar una bateria d'indicadors que permeti fer seguiment d'aquest Pla d'acció cultural, algunes de les eines que contempla l'Oficina de Planificació Estratègica, com l'elaboració d'una enquesta òmnibus a la població de Cerdanyola, podrien oferir oportunitats per a incrementar el coneixement de la realitat cultural de la ciutat.

3.4.2. Governança de la cultura

La governança de la cultura comprèn el conjunt de processos i mecanismes que contribueixen a la reflexió, la presa de decisions, la implementació i l'avaluació de les polítiques i els programes culturals. Diversos dels elements analitzats en apartats anteriors, com ara els agents culturals (administració municipal, entitats, etc.) o els mecanismes de transversalitat dins l'estructura municipal, formen part d'aquesta governança. En aquest apartat ens centrem, així, en aspectes més específics i no tractats fins ara.

En especial, el Consell Municipal de Cultura és el principal espai d'interlocució entre la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament i la ciutadania de Cerdanyola, i especialment les entitats i els agents culturals. El Consell es va crear l'any 2003, amb un Reglament que establia el Consell de Cultura, Joventut i Participació Territorial. En la pràctica, els consells de Cultura i de Joventut operen de manera separada, com dos de la desena de consells municipals de participació amb què compta l'Ajuntament.

El Consell de Cultura s'acostuma a reunir semestralment, a convocatòria de la Regidoria de Cultura, i hi participen nombroses entitats culturals. Tot i que se n'han revisat els procediments en diverses ocasions, la percepció generalitzada és que no ha esdevingut un veritable espai de diàleg o reflexió compartida, sinó que hi predomina la funció informativa per part de la Regidoria i el Servei de Cultura. En aquest sentit, semblaria necessari replantejar-ne el funcionament o, si més no, acompanyar el treball en sessions plenàries de grups de treball o altres mecanismes, amb mandats més concrets i potser temporals, per establir relacions més equitatives entre administració i entitats. Hi ha precedents de processos participatius, per exemple al voltant del disseny i la gestió de la Festa Major, que semblen ben valorats.

Per tal d'afavorir la concertació entre administració i entitats, també seria desitjable que la coordinació entre entitats esdevingués més estable. Iniciatives com la Taula de Patrimoni, que agrupa diverses entitats d'aquest sector i altres que li són properes, ofereixen models interessants en aquest sentit.

Finalment, la governança de la cultura sortiria beneficiada d'una major disponibilitat de dades sobre la realitat cultural del municipi. De fet, poder treballar amb més dades tindria diversos beneficis, també en termes de planificació estratègica, millora del funcionament intern i avaluació de les necessitats i de l'acció municipal realitzada. En l'actualitat, la sobrecàrrega de treball del personal municipal ha portat a deixar de banda la recollida de dades i, amb comptades excepcions, l'elaboració d'informes o memòries de les activitats realitzades, un fet que dificulta tant la planificació de cada servei com l'elaboració de diagnòstic com aquesta. Amb tot, també es detecta la consciència que cal reprendre aquesta feina, tant a nivell intern com a través de la participació en iniciatives supramunicipals com el Cercle de Comparació Intermunicipal de serveis culturals de la Diputació. Aquesta qüestió hauria de rebre també prioritat en els propers anys.

3.4.3. Projectes de futur

Per cloure aquest apartat, tot seguit es descriuen dos projectes municipals, dissenyats però encara no implantats, que aborden qüestions importants del desenvolupament cultural de Cerdanyola i que podrien tenir una especial significació en l'estructuració de la vida cultural a la ciutat en els propers anys.

3.4.3.1. El Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola

Aquest projecte, elaborat pel Museu d'Història de Cerdanyola, busca integrar diversos elements culturals i naturals de Cerdanyola i el Parc de Collserola, per afavorir-ne una visió integrada, que contribueixi alhora a la protecció del patrimoni cultural i natural, a la comprensió de les seves interrelacions i a l'oferta de noves oportunitats de lleure i turisme en l'entorn metropolità. En concret, el projecte pivota sobre els elements següents:

- Ca n'Oliver, seu de l'actual Museu d'Història i Poblat Ibèric
- Masia de Can Canaletes, una masia catalogada, que funcionaria com a “porta d'entrada” al Parc de Collserola, aprofitant els arcs d'un antic aqüeducte. La zona disposa de restes romanes, i hi ha espais pendents d'excavar on es creu que hi podria haver elements prehistòrics, de l'Edat de Bronze. L'Ajuntament ha aprovat una partida pressupostària per adquirir el terreny, actualment en mans privades, i confia comptar amb suport de l'AMB i la Diputació de Barcelona per a desenvolupar el projecte. També es preveu demanar a la Generalitat l'ampliació de l'àmbit del Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) que envolta el Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver per incloure-hi Can Canaletes.
- Masia de Can Coll, que, a més de les funcions d'educació ambiental que ja desenvolupa en el marc del Parc de Collserola, seria l'espai d'exposició de les col·leccions etnogràfiques, així com les restes arqueològiques relatives a l'edat mitjana i moderna, per poder explicar la història local i poder funcionar com a centre d'interpretació.
- A més d'aquests tres elements centrals del projecte, hi ha altres edificis que podrien completar el recorregut històric: per exemple, la masia barroca de Can Catà; la masia de Can Valldaura, construïda al segle XIX a partir d'un antic monestir cistercenc; l'ermita de Santa Maria de les Feixes, de propietat privada, que ha estat restaurada a través dels tallers ocupacionals, gràcies a un conveni amb l'Ajuntament; i l'església vella de Sant Martí, de propietat municipal, també restaurada, un lloc simbòlic tant pel seu vincle amb la Guerra Civil (durant la qual s'hi van fer afusellaments) com per la implicació ciutadana en el procés de recuperació. Es preveu que aquesta darrera església sigui un espai de memòria democràtica i es podria incorporar a la xarxa d'espais del Memorial Democràtic, que té pocs elements a l'àrea metropolitana.

El projecte es planteja en tres fases: posada en valor dels elements patrimonials; connexió dels diversos elements entre ells; i consolidació dels tres equipaments patrimonials principals (Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver; Masia de Can Canaletes; i Masia de Can Coll).

En general, el patrimoni cultural de la Serra de Collserola s'ha explorat poc, fet que pot ser vist com una oportunitat. Crear el Parc Històric-Arqueològic podria permetre que alguns edificis d'interès històric a la zona tinguessin altres usos vinculats (cases de colònies, turisme rural, serveis per a hípiques o tartanes, etc.). La combinació amb serveis d'hostaleria o similars (espais de formació, trobades, etc.) podria permetre generar ingressos.

Les properes passes per a avançar en el projecte serien l'adquisició de la finca de Can Canaletes i la formalització d'un Pla Director del Parc, per concretar-ne els diversos elements i planificar les fases següents.

3.4.3.2. Eix Modernista / Eix del Coneixement

Aquest projecte, desenvolupat pel MAC, té com a objectiu connectar i donar sentit a un conjunt patrimonial que conforma la identitat de la ciutat, mitjançant la dinamització i difusió de l'anomenat "eix modernista i del coneixement", que connecta el centre de la ciutat amb els espais relacionats amb el coneixement, com la UAB. En aquest sentit, el projecte busca establir una connexió entre el patrimoni de finals del segle XIX i principi del XX i la visió de Cerdanyola com una "Ciutat del Coneixement". Els principals elements que s'hi inclouen són els següents:

- Ca n'Altimira, en la seva nova funció de "Civic Lab" però, alhora, el seu significat històric.
- MAC, que combina el fet de tenir la seu en un edifici de valor històric amb la seva acció cultural amb vocació social, i la possibilitat de connectar-se amb diversos edificis patrimonials del seu entorn més immediat.
- Torre Vermella, adquirida per l'Ajuntament i que hauria d'esdevenir seu de l'Oficina d'Atenció Ciutadana i podria assumir altres funcions culturals.
- Can Llopis, també adquirida per l'Ajuntament, i que el projecte proposa convertir en un laboratori d'art contemporani i espai expositiu dedicat a les arts contemporànies actuals i joves.
- Ca n'Ortadó, que, d'acord amb aquest projecte, hauria de recuperar les seves funcions museístiques, com a espai centrat en la memòria cultural i democràtica (Guerra Civil, dictadura, migracions, i altres aspectes de la història contemporània), i que podria acollir també l'Arxiu Històric, a més de recuperar el jardí com a espai per a la ciutadania.
- El taller de l'artista Elisa Arimany, que podria esdevenir un espai per a la creació i la difusió de l'art contemporani, en col·laboració amb la UAB.

- El Parc d'Escultures de la UAB, que compta amb obres, entre d'altres, d'Andreu Alfaro, Anthony Caro, Xavier Corberó, Perejaume, Elisa Arimany o Jordi Benito.

En termes de desenvolupament urbà, el projecte busca ser l'inici d'un procés de dinamització d'un eix que connecta les naus de l'antiga fàbrica d'Uralita fins el carrer Sant Ramon, al centre de la ciutat (plaça de Sant Ramon, on hi ha Ca n'Ortadó), tot establint connexions amb altres elements de l'entorn, com la UAB o el Parc Tecnològic. Es tracta, així, de veure elements de valor patrimonial com a vectors de desenvolupament urbà.

4. Conclusions de la diagnosi

El conjunt de dades i valoracions que hem presentat al llarg d'aquesta diagnosi apunten la conveniència de revisar en profunditat el model d'acció cultural vigent a Cerdanyola fins ara. Des d'una perspectiva institucional i política, tant la nova visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement com la centralitat que els aspectes relacionats amb la inclusió, el benestar i la sostenibilitat ambiental reben en el Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 suggereixen que caldria re situar la cultura en relació amb aquests eixos. Des de la perspectiva organitzativa, aspectes com les limitacions de recursos humans a l'administració municipal, la percepció d'una sobrecàrrega de procediments administratius que impedeix una acció àgil, i la conveniència de potenciar la col·laboració horitzontal entre administració i societat civil i entre les mateixes entitats també indiquen que convé revisar les estructures de funcionament i la governança de la cultura. Des d'una perspectiva pròpiament cultural, els impactes de la COVID-19 en les formes de participació i en la sostenibilitat de les iniciatives culturals i la percepció que, malgrat la seva riquesa, potser caldria més diversitat i renovació en l'esfera visible de la cultura a la ciutat fan pensar que cal revisar les formes d'acompanyament i suport. Des de la perspectiva dels recursos tècnics, hi ha consens que cal ampliar i posar al dia la xarxa d'equipaments culturals.

Remarcar la conveniència de canviar no comporta deixar de banda els molts actius amb què compta Cerdanyola, que, ben al contrari, són essencials per a tota acció futura. D'entrada, cal destacar el compromís i la dedicació tant del personal del Servei de Cultura i d'altres serveis municipals que també contribueixen a la vida cultural (Educació, Joventut i Participació, etc.) com de les moltes entitats que ajuden a construir una cultura forta, participativa i connectada amb la gent. Així mateix, Cerdanyola compta amb una riquesa patrimonial molt important, amb potencial encara no prou aprofitat, i un conjunt d'equipaments i activitats culturals que afavoreixen l'accés a la cultura i fomenten la cohesió de la ciutat. És sobre aquests elements que cal bastir el desenvolupament cultural futur de Cerdanyola, tot connectant-lo amb el conjunt dels reptes de ciutat i abordant alhora les debilitats esmentades abans.

Així, la diagnosi remarca, en primer lloc, la necessitat d'atorgar un paper més estratègic a la cultura, que la connecti amb el conjunt de reptes als quals Cerdanyola ha de fer front ara i en els propers anys. Com suggereix el Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, la cultura ha de tenir un paper clau si es vol una ciutat compromesa amb la inclusió social i el benestar, que afronti l'envelliment de la població i que garanteixi la igualtat de gènere. Això comporta també integrar compromisos en aquest sentit en les maneres de fer de l'acció cultural, tant des de l'administració com des de les entitats: potenciar el treball de proximitat, comprometre's amb la igualtat, afavorir la participació activa de la

ciutadania, etc. Així mateix, hi ha reptes globals, com la crisi climàtica i la sostenibilitat ambiental, que afecten tots els àmbits d'intervenció, i que caldrà incorporar també en les aproximacions a les polítiques culturals. D'altra banda, la cultura hauria de tenir un lloc significatiu en la manera com es concep la Ciutat del Coneixement: les arts i les humanitats formen part d'una noció àmplia del coneixement, la innovació i la tecnologia. Tots aquests aspectes reclamen, des del punt de vista organitzatiu, formes de treball més transversals dins l'administració i una major capacitat del teixit associatiu de col·laborar internament per situar la cultura al lloc que li correspon.

En segon lloc, repensar la xarxa d'espais i equipaments de la cultura hauria de ser un aspecte prioritari en els propers anys. Pràcticament en tots els àmbits analitzats caldria posar al dia les infraestructures: abordar els dèficits en matèria escènica i reduir la dependència de l'Ateneu; afavorir la descentralització dels espais de la cultura; construir una segona biblioteca; dotar els museus dels recursos humans i tècnics necessaris; i ampliar la superfície dedicada a les arts visuals. Apostar per una vida cultural menys orientada a la producció d'activitats, i que afavoreixi la creació i la reflexió, hauria de comportar dotar-se d'equipaments més versàtils i que facilitin el treball continuat tant d'entitats com de professionals, i les seves interaccions. Pel que fa a la programació, això també pot comportar deixar de fer algunes activitats si d'aquesta manera es pot incrementar la qualitat i l'impacte de la resta.

D'aquestes observacions se'n desprèn també, com a tercer àmbit important, la conveniència de revisar els models i els procediments de l'acció cultural. Aquest Pla d'acció cultural, i especialment el conjunt de propostes que es presentaran al proper capítol, hauria d'aportar direccions concretes a mitjà i llarg termini per a les polítiques culturals municipals. Per tal d'avançar efectivament en aquest sentit, serà imprescindible revisar les dotacions en recursos humans i fer canvis en el model d'organització del Servei de Cultura i en els procediments existents. Així mateix, caldrà repensar el Consell de Cultura per fer-lo més participatiu i eficaç. També convindria disposar de més dades per avaluar i comprendre la realitat cultural de la ciutat, donar més protagonisme a nous agents culturals, i potenciar noves formes de comunicació cultural.

Finalment, la diagnosi també ha servit per identificar alguns projectes amb potencial transformador pel que fa a la dimensió cultural, com ara la proposta del Parc Històric-Arqueològic. Iniciatives d'aquesta naturalesa poden ser simbòliques pel que fa al nou paper de la cultura a la ciutat i, tot i que cal donar-los un espai just, que no impedeixi avançar també en altres àmbits prioritaris, haurien de rebre una atenció important, sostinguda en el mitjà i llarg termini.

PART II: ESTRATÈGIA I PROPOSTES

5. Introducció

A partir de la diagnosi realitzada, aquesta segona part desenvolupa el marc d'acció proposat per al desplegament del Pla a mitjà i llarg termini. D'acord amb el context que estableix el Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 i la voluntat de ser-hi coherent, les propostes que a continuació es formulen tenen el mateix horitzó temporal, entre 2022 i 2030. Atès aquest marc prolongat, cal entendre el Pla d'acció cultural com un procés que s'inicia amb la diagnosi, que continua amb l'aprovació d'aquest document estratègic i la implantació d'una primera bateria de mesures i que progressivament anirà detectant nous reptes i definint-hi respostes.

A les properes pàgines es presentaran, d'entrada, l'objectiu general i els específics i, tot seguit, la proposta d'accions que se'n desprèn, estructurada en tres nivells: 4 eixos temàtics, que es despleguen en 27 línies de treball, cadascuna de les quals comprèn una o diverses accions o mesures concretes.

PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE Cerdanyola del Vallès

EIX 1: DINAMITZACIÓ CULTURAL	EIX 2: CULTURA I REPTES DE CIUTAT	EIX 3: MILLORES EN ELS EQUIPAMENTS I ESPais CULTURALS	EIX 4: MARC DE LES POLÍTIQUES CULTURALS I GOVERNANÇA DE LA CULTURA
1.1. Enfortiment del teixit cultural en el context post-COVID 1.2. Suport a iniciatives noves, emergents o en desenvolupament 1.3. Innovació en els formats de l'oferta cultural 1.4. Diversificació i desenvolupament de públics 1.5. Adopció d'un rol més facilitador, i menys productor, per part del Servei de Cultura	2.1. Desplegament del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola 2.2. Incorporació dels aspectes culturals en el desplegament de la visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement 2.3. Millora de les eines de protecció del patrimoni i de foment del seu valor públic 2.4. Foment de la presència de la cultura en entorns poc habituals, amb perspectiva d'inclusió, salut i benestar 2.5. Foment de la igualtat de gènere des de la vida cultural 2.6. Integració dels aspectes culturals en la visió d'una Cerdanyola més sostenible ambientalment 2.7. Foment de les col·laboracions i la projecció en l'entorn metropolità i a Catalunya 2.8. Foment de la transversalitat i les col·laboracions amb altres serveis municipals	3.1. Actualització i millora dels espais escènics 3.2. Actualització i millora dels museus 3.3. Actualització del servei bibliotecari 3.4. Adequació dels espais per a les arts visuals 3.5. Reforma dels espais d'educació i formació artística i cultural 3.6. Reorganització dels espais polivalents i de proximitat 3.7. Millor dotació d'espais de treball per a les entitats culturals 3.8. Millora en la sostenibilitat ambiental dels equipaments i espais 3.9. Foment de l'activitat cultural a l'espai públic	4.1. Increment dels recursos humans al Servei Municipal de Cultura 4.2. Valoració d'opcions alternatives pel que fa a l'organització administrativa 4.3. Enfortiment de la governança participativa de la cultura, a través del relançament del Consell de Cultura i altres mecanismes 4.4. Foment de les col·laboracions entre entitats 4.5. Millora de la recollida de dades i la integració del coneixement en els processos de reflexió, política i gestió cultural

6. Objectius

L'objectiu general d'aquest Pla d'acció cultural és contribuir a una vida cultural més diversa, participativa i connectada amb els reptes de la ciutat de Cerdanyola a mitjà i llarg termini, mitjançant una posada al dia dels recursos, les polítiques i els procediments.

D'aquest objectiu general se'n desprenen els quatre objectius específics següents:

1. Dinamitzar la vida cultural a la ciutat, mitjançant accions que enforteixin els agents culturals, contribueixin a la diversitat de l'oferta i fomentin la proximitat i la participació de la ciutadania.
2. Enfortir el paper de la cultura respecte els reptes de present i futur de Cerdanyola, mitjançant una major presència dels projectes culturals en la visió de la ciutat i la incorporació de compromisos en matèria social, econòmica i mediambiental en l'acció cultural.
3. Millorar la qualitat, accessibilitat, versatilitat i eficiència dels equipaments i espais culturals de la ciutat, mitjançant l'establiment de nous espais, l'adaptació dels existents i la revisió dels procediments de funcionament i utilització.
4. Transformar els models de polítiques, administració i governança de la cultura, mitjançant un augment dels recursos humans, el foment de les col·laboracions i la revisió dels procediments interns.

Els quatre objectius específics corresponen cadascun a un dels eixos temàtics que es presenten a les properes pàgines. Els eixos es concreten també en línies de treball i en accions. Cal recordar que, atès que aquest és un pla per al conjunt de la ciutat, les responsabilitats per dur-lo a terme queden repartides entre múltiples agents, tal com s'assenyalarà en la descripció de les accions. Així, i per bé que l'Ajuntament de Cerdanyola, a través especialment del Servei de Cultura i d'altres serveis municipals, n'és el principal garant, l'èxit del Pla rau en la implicació i la col·laboració de tots els agents que configuren l'ecosistema cultural a la ciutat.

7. Eixos, línies de treball i accions

Eix 1: Dinamització cultural

La vida cultural en ciutats com Cerdanyola s'enfronta, avui, a reptes importants en àmbits com el relleu generacional a les entitats, la represa de l'activitat en el context posterior a la COVID-19, l'accés a la cultura per part dels públics menys habituals o la diversificació i renovació de l'oferta cultural en les diverses disciplines i àmbits. Es tracta de reptes que sovint s'entrecreuen, i que poden tenir un grau d'incidència variable segons el municipi i moment. En tot cas, la diagnosi realitzada en aquest Pla mostra que la realitat a Cerdanyola no hi és aliena.

D'aquesta manera, aquest eix d'acció contempla un conjunt de mesures que volen contribuir a enfortir els agents culturals i a diversificar i fer més atractiva l'oferta d'activitats culturals per al conjunt de la ciutadania. Per tal de contribuir a dinamitzar la vida cultural a Cerdanyola, el Pla proposa les següents línies de treball:

- 1.1. Enfortiment del teixit cultural en el context post-COVID.
- 1.2. Suport a iniciatives noves, emergents o en desenvolupament.
- 1.3. Innovació en els formats de l'oferta cultural.
- 1.4. Diversificació i desenvolupament de públics.
- 1.5. Adopció d'un rol més facilitador, i menys productor, per part del Servei de Cultura.

A les properes pàgines es concreten les accions i mesures proposades en cadascuna d'aquestes línies de treball.

Línia de treball 1.1: Enfortiment del teixit cultural en el context post-COVID

Com ha mostrat la diagnosi, la COVID-19 i les restriccions provocades han tingut un efecte significatiu en les entitats, en aspectes com ara la continuïtat de les seves activitats quotidianes, la pèrdua de membres, el grau d'implicació, la pèrdua de cohesió o la disminució d'ingressos. Fer front a aquestes dificultats requereix una acció decidida tant per part de les mateixes entitats com de l'administració municipal.

Acció 1.1.1: Formació i acompanyament de les entitats

Més enllà de les dificultats genèriques que s'han apuntat al paràgraf anterior, convindria desenvolupar una diagnosi més específica de les necessitats de les entitats, mitjançant un qüestionari o una sessió de debat, com a pas previ per al disseny d'algunes accions d'acompanyament. Així, es podrien contemplar activitats de formació o assessoraments específics que busquin contribuir, segons el cas, a la sostenibilitat de les entitats, a la captació de nous membres, la definició de noves línies de treball o el relleu generacional.

Seria convenient definir aquesta acció a partir d'un diàleg en el marc del Consell de Cultura, i comptar amb l'assessorament per part d'altres serveis municipals amb experiència en el suport associatiu, que també podrien participar en les activitats formatives o d'acompanyament, en funció de les necessitats detectades.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals representades al Consell de Cultura, altres serveis municipals amb experiència en el suport a entitats.

Acció 1.1.2: Foment de sinergies entre els agents culturals

A mitjà termini, caldria que el suport que l'Ajuntament ofereix a les entitats adoptés un caire més estratègic, orientat a afavorir les sinergies entre la tasca de diverses entitats i la coherència i encaix amb projectes i iniciatives d'interès a nivell de ciutat. Aquí també s'hi podrien encabir les col·laboracions entre entitats culturals de Cerdanyola i companyies o grups culturals d'altres indrets que visitin la ciutat; per exemple, entre les orquestres o els conjunts musicals de la ciutat i altres conjunts musicals vinguts de fora.

D'alguna manera, es tractaria d'incentivar els projectes que permetin innovar en les activitats de les entitats i que alhora les enforteixin a través de les col·laboracions; això es podria reflectir en els convenis amb les entitats, per exemple. Alhora, atès que els graus de desenvolupament de les entitats són diversos, cal evitar que introduir criteris d'aquest tipus pugui afectar la continuïtat de les entitats més petites o emergents. En aquest sentit, caldria aprofitar l'espai que ofereix el Consell de Cultura per consensuar els criteris de suport. També cal que, complementant la tasca de formació i acompanyament esmentada a l'acció anterior, el Servei de Cultura pugui detectar oportunitats i febleses en les entitats de la ciutat i vetllar per enfortir-les, per tal que a mitjà termini tinguin més capacitats de fer activitats en col·laboració.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals representades al Consell de Cultura.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
1.1.1. Formació i acompanyament de les entitats			
1.1.2. Foment de sinergies entre els agents culturals			

Línia de treball 1.2: Suport a iniciatives noves, emergents o en desenvolupament

Un dels àmbits d'incidència de la dinamització de la vida cultural hauria de passar per ajudar a diversificar l'ecosistema cultural, tot afavorint l'aparició de nous agents i el creixement d'aquells que ja existeixen i tenen potencial per avançar més.

Acció 1.2.1: Programa de suport a les iniciatives culturals emergents

Entre els àmbits on podria convenir afavorir el sorgiment de noves iniciatives culturals hi ha la població jove (fent que col·lectius informals o persones amb inquietuds artístiques puguin formalitzar projectes en forma d'entitat o empresa, per exemple), com també altres entorns que permetin connectar l'activitat cultural amb àmbits d'interès social (cultura i gent gran, cultura i salut, interculturalitat, etc.) o amb la innovació empresarial. A més d'identificar iniciatives emergents o incentivar-ne l'aparició, seria convenient establir un acompanyament en termes de formació especialitzada (gestió d'entitats, desenvolupament de plans d'empresa, etc.) i serveis d'assessorament. Aquests serveis de suport es podrien oferir de manera conjunta amb altres serveis municipals que tenen experiència en la matèria, tot assegurant alhora que s'hi tenen en compte les especificitats pròpies de l'àmbit cultural.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura, Secció de Participació Ciutadana, Centres Cívics i Joventut, i altres).

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
1.2.1. Programa de suport a les iniciatives culturals emergents			

Línia de treball 1.3: Innovació en els formats de l'oferta cultural

Aquesta línia de treball se centra en la diversificació del disseny de les activitats culturals i la manera com es presenten a la població. S'hi inclouen tant les activitats culturals més tradicionals, en algunes de les quals ja s'han anat introduint canvis els darrers anys, com el possible disseny de noves activitats als equipaments culturals de Cerdanyola.

Acció 1.3.1: Revisió participativa dels formats de les activitats del cicle festiu

En els darrers anys, activitats com la Cavalcada de Reis o les Festes del Roser de maig han viscut canvis pel que fa als processos de preparació i de gestió o el concepte artístic, que han estat rebuts amb diversitat d'opinions segons el cas. Atesa la centralitat d'aquestes activitats i d'altres (com ara el Carnaval o les Festes de Sant Martí) en la vida cultural de la ciutat, sembla convenient fomentar un debat amb les entitats per tal d'intentar consensuar-ne els elements principals i, sempre que sigui possible, mirar d'establir mecanismes participatius de preparació de les activitats. Aquest procés es podria desenvolupar de manera progressiva, començant per aquelles activitats que puguin generar més interès. El Consell de Cultura, a través d'una comissió específica, podria ser un bon entorn en el qual debatre i dissenyar aquestes noves orientacions.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals representades al Consell de Cultura.

Acció 1.3.2: Foment de nous programes en l'oferta dels equipaments culturals

Un dels reptes de futur dels equipaments culturals municipals passa per innovar en la seva programació cultural. Això no ha de comportar deixar de fer activitats consolidades i que mantenen una bona acollida, però sí que podria demanar reduir el pes d'alguns cicles o activitats perquè es puguin dedicar temps i recursos a noves activitats que dinamitzin la vida cultural (formats diferents, usos de les tecnologies digitals, etc.) i ajudin a diversificar l'oferta cultural i els públics, a imatge d'iniciatives ja en curs com el cicle "Tots els mons al MAC" o l'activitat NitLab d'escriptura i il·lustració per a joves. En aquest procés caldria buscar aliances amb les entitats culturals i amb altres serveis municipals, així com amb professionals de la cultura de Cerdanyola i amb altres iniciatives socials, com també amb altres municipis de l'entorn metropolità. Es tracta d'un procés de millora constant, que cada equipament públic (l'Ateneu, la Biblioteca Central, els museus, etc.) hauria de poder introduir d'acord amb les seves possibilitats i amb les oportunitats que detecti.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals, altres serveis municipals, altres municipis.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
1.3.1. Revisió participativa dels formats de les activitats del cicle festiu			
1.3.2. Foment de nous programes en l'oferta dels equipaments culturals			

Línia de treball 1.4: Diversificació i desenvolupament de públics

Mitjançant una revisió i millora dels canals de comunicació, un millor ús de les dades que permetin conèixer els públics de la cultura i el desenvolupament de projectes que busquin arribar a públics no habituals, aquesta línia de treball vol contribuir a la diversificació i la fidelització de les persones que participen en les activitats culturals de Cerdanyola. D'aquesta manera es vol fer front a la percepció que el públic de la cultura és relativament estable i poc variat i que, en canvi, hi ha segments importants de la població que no acostumen a participar en la vida cultural de la ciutat.

Acció 1.4.1: Revisió dels canals de difusió cultural existents

En el transcurs de la diagnosi s'han recollit diverses opinions que apunten que caldria millorar les vies mitjançant les quals s'informa la població de l'oferta cultural existent: més ús de canals digitals i tecnologies mòbils (informació en xarxes socials, etc.), informació més qualitativa als mitjans tradicionals, etc. En aquest sentit, sembla convenient, d'entrada, avaluar de manera més detallada la situació actual i, tot seguit, introduir nous canals i formats per tal d'intentar arribar a públics més diversos.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Servei de Comunicació).

Acció 1.4.2: Millor ús de les dades de públics als equipaments culturals

En els propers anys, els equipaments culturals públics de Cerdanyola haurien de vetllar per recollir i gestionar millor les dades relacionades amb el perfil de les persones que els visiten. El treball en aquest sentit, que forma part del conjunt de mesures encaminades a millorar la informació cultural per a enfortir la gestió i les polítiques culturals (vegeu les referències que s'hi fan a l'eix 4), ha de permetre, d'una banda, avaluar adequadament la tasca dels equipaments culturals i, de l'altra, relacionar-se millor amb els públics i identificar de manera més precisa aquells segments de la població que participen menys sovint en les activitats culturals que els ofereix la ciutat.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: Oficina de Planificació Estratègica de l'Ajuntament.

Acció 1.4.3: Desenvolupament de projectes per atreure els públics menys habituals

En el marc de la voluntat de diversificar els públics de la cultura i trencar la percepció que les activitats culturals atreuen un públic relativament homogeni, i tot recolzant-se en la millora de la disponibilitat de dades que s'ha esmentat al punt anterior, en els propers anys el Servei de Cultura de l'Ajuntament hauria de vetllar per innovar en el disseny de projectes, a la recerca de nous públics. El treball en aquest sentit hauria de comportar col·laboracions amb altres serveis municipals (Educació, Salut, Benestar Social, etc.) i també es podria recolzar en la col·laboració amb entitats de diversos àmbits.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: Ajuntament de Cerdanyola (diversos serveis), entitats, etc.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
1.4.1. Revisió dels canals de difusió existents			
1.4.2. Millor ús de les dades de públics als equipaments culturals			
1.4.3. Desenvolupament de projectes per atreure els públics menys habituals			

Línia de treball 1.5: Adopció d'un rol més facilitador, i menys productor, per part del Servei de Cultura

Aquesta línia de treball vol contribuir a un ecosistema cultural més igualitari i on el pes del Servei de Cultura sigui menys determinant per al desenvolupament i la sostenibilitat de la vida cultural de la ciutat. En altres termes, es tracta d'aconseguir que, en concloure l'execució del Pla, el Servei de Cultura sigui el responsable directe de menys activitats, sense que això comporti que a la ciutat hi hagi menys activitat cultural: tot i no deixar de ser-hi present, l'Ajuntament hauria de facilitar els recursos i les competències perquè altres agents puguin assumir més lideratge en els àmbits que els afecten de manera més directa.

Aquesta finalitat s'hauria de reflectir en múltiples nivells; d'aquesta manera, les accions que s'apunten tot seguit són únicament simbòliques d'una manera de fer que també s'hauria de traslladar als àmbits de la governança, el suport a les entitats, i altres processos.

Acció 1.5.1: Definició de models alternatius de gestió per a algunes programacions culturals

Una de les mesures que podria il·lustrar la transició envers un model menys “productor” per part del Servei de Cultura passaria per analitzar el conjunt d’activitats que actualment gestiona directament el personal municipal, amb l’objectiu de valorar si n’hi ha que es podrien passar a gestionar progressivament des de l’àmbit privat o associatiu. Tot i que sembla recomanable que l’Ajuntament mantingui un rol important en moltes activitats, també hi pot haver marge per compartir les responsabilitats amb altres agents culturals de la ciutat. Si bé el Servei de Cultura hauria de liderar el procés de valoració d’alternatives, seria pertinent fer partícip el Consell de Cultura d’aquesta iniciativa.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals representades al Consell de Cultura.

Acció 1.5.2: Possible posada a disposició de les entitats culturals de recursos tècnics compartits

El Servei de Cultura podria valorar la possibilitat d’establir un banc de recursos tècnics (equips de so i llum, etc.) que es puguin posar a disposició de les entitats culturals i altres col·lectius per a la realització d’activitats en l’espai públic. Aquesta iniciativa podria permetre, d’una banda, reduir despeses que sovint s’han d’incloure als convenis municipals amb les entitats i, de l’altra, facilitar la realització d’activitats culturals en entorns diversos, amb un paper clau però de menor lideratge per part del Servei de Cultura.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals i altres col·lectius o grups que organitzin activitats culturals.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
1.5.1. Definició de models alternatius de gestió per a algunes programacions culturals			
1.5.2. Possible posada a disposició de les entitats de recursos tècnics compartits			

Eix 2: Cultura i reptes de ciutat

Com ha evidenciat la diagnosi, la vida cultural s'entrecreu en la pràctica amb nombroses dinàmiques de tipus social, econòmic i mediambiental, que determinen aspectes com qui i de quina manera participa en la vida cultural, quines manifestacions culturals tenen més visibilitat a la ciutat, etc. D'altra banda, les activitats culturals poden afavorir el desenvolupament de la ciutat en múltiples sentits, tant a través de l'exercici dels drets culturals de la població com per les seves derivades en termes d'inclusió social, igualtat o ampliació d'oportunitats econòmiques. En aquest sentit, el Pla d'acció cultural no és aliè als compromisos adquirits per l'Ajuntament i per les entitats i altres agents de la ciutat per al seu desenvolupament sostenible futur, com ara el Pla Cerdanyola 2030.

Així, aquest eix d'acció busca enfortir el paper de la cultura en el tractament dels reptes de present i futur de Cerdanyola, mitjançant una major presència dels projectes culturals en la visió de la ciutat i la incorporació a l'acció cultural dels compromisos en matèria social, econòmica i mediambiental establerts al Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030. Per tal d'avançar en aquest sentit, el Pla d'acció cultural proposa les següents línies de treball:

- 2.1. Desplegament del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola.
- 2.2. Incorporació dels aspectes culturals en la visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement.
- 2.3. Millora de les eines de protecció del patrimoni i de foment del seu valor públic.
- 2.4. Foment de la presència de la cultura en entorns poc habituals, amb perspectiva d'inclusió, salut i benestar.
- 2.5. Foment de la igualtat de gènere des de la vida cultural.
- 2.6. Integració dels aspectes culturals en la visió d'una Cerdanyola més sostenible ambientalment.
- 2.7. Foment de les col·laboracions i la projecció en l'entorn metropolità i a Catalunya.
- 2.8. Foment de la transversalitat i les col·laboracions amb altres serveis municipals.

A les properes pàgines es concreten les accions i mesures proposades en cadascuna d'aquestes línies de treball.

Línia de treball 2.1: Desplegament del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola

El Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola apareix com un element determinant per il·lustrar la vocació de canvi pel que fa al paper de la cultura en la visió i la realitat de la ciutat que proposa aquest Pla. En el transcurs de la seva implantació caldria que el Parc fos realitat.

Acció 2.1.1: Adquisició dels terrenys de Can Canaletes

L'adquisició dels terrenys de Can Canaletes, ja prevista al pressupost municipal, hauria de ser el primer pas per avançar en el desplegament el Parc Històric-Arqueològic.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola.

Acció 2.1.2: Elaboració del Pla director del Parc

Fins ara, hi ha diversos documents que apunten els objectius generals i els components principals del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola. Amb tot, caldria comptar amb un document estratègic i operatiu més concret, amb el nom de pla director o similar, que detalli la previsió de desplegament progressiu del Parc i que en concreti les implicacions pel que fa als recursos. És important realitzar aquest pas abans de seguir avançant en el desenvolupament de la iniciativa.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 2.1.3: Implantació del Pla director

A partir de les orientacions derivades del document estratègic, caldria avançar progressivament en el desplegament del Parc Històric-Arqueològic.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres)

Altres agents implicats: altres entitats, empreses i agents, segons es determini.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.1.1. Adquisició dels terrenys de Can Canaletes			
2.1.2. Elaboració del Pla director del Parc			
2.1.3. Implementació del Pla director			

Línia de treball 2.2: Incorporació dels aspectes culturals en el desplegament de la visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement

El segon repte del Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 vol convertir la ciutat en un dels principals pols científic, tecnològic i de coneixement de Catalunya mitjançant, entre d'altres, el foment del vincle entre les activitats científiques i tecnològiques i les polítiques educatives, culturals i de sostenibilitat ambiental. En aquest sentit, el Pla d'acció cultural ha de contribuir a l'assoliment d'aquests objectius, i a remarcar que els aspectes humanístics i culturals també formen part del món del coneixement.

Acció 2.2.1: Festival de Literatura i Ciència

El Festival de Literatura i Ciència de Cerdanyola, que celebrarà la seva primera edició la tardor de 2022, hauria de ser un exemple il·lustratiu de la manera com l'acció cultural es vincula amb la reafirmació de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement. En aquest sentit, cal esperar que el festival es consolidi en els propers anys.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres), UAB, Parc Científic i Sincrotró Alba.

Acció 2.2.2: Altres activitats de connexió entre cultura i coneixement

En la mateixa línia de l'activitat anterior, en els propers anys caldria vetllar per identificar oportunitats que situïn la vida cultural en el marc de la promoció del coneixement i la identificació de Cerdanyola en aquest àmbit. En aquest sentit, convindria establir diàlegs entre el Servei de Cultura (i els equipaments que en depenen) i altres agents vinculats a la promoció de la Ciutat del Coneixement, i especialment la UAB (grups de recerca, aules artístiques, grups d'estudiants,

etc.). Així mateix, en cas que es desenvolupi una estratègia específica de ciutat en matèria de coneixement, seria important que s'hi reflectís la dimensió cultural del coneixement.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres) i altres agents vinculats a l'àmbit del coneixement.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.2.1. Festival de Literatura i Ciència			
2.2.2. Altres activitats de connexió entre cultura i coneixement			

Línia de treball 2.3: Millora de les eines de protecció del patrimoni i de foment del seu valor públic

El Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 contempla l'actualització del pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic i arqueològic i l'elaboració d'un nou catàleg de patrimoni. D'altra banda, atesa l'adquisició per part de l'Ajuntament de diversos edificis d'interès històric, la possibilitat que en el futur se n'adquireixin d'altres, i la necessitat de fer un bon ús d'aquests espais, en els propers anys caldria determinar criteris i prioritats pel que fa als edificis històrics, i definir els usos d'aquells que ja s'han comprat.

Acció 2.3.1: Actualització de les eines de protecció del patrimoni cultural

En els propers anys caldria procedir a l'elaboració d'un Mapa de Patrimoni Cultural Local, una eina que ha de permetre disposar d'una relació actualitzada i ordenada del patrimoni immoble, moble, documental i immaterial. D'aquesta manera i tal com estableix el Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, es podria actualitzar el pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic i arqueològic de la ciutat (que ha de servir per posar en valor el patrimoni cultural i natural i establir les directrius per conservar-lo, protegir-lo i difondre'l en benefici del desenvolupament sociocultural de la ciutat) i elaborar un nou catàleg de patrimoni.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 2.3.2: Definició d'usos dels edificis patrimonials adquirits per l'Ajuntament

Entre els edificis històrics que han passat a ser propietat municipal en els últims anys hi ha la Torre Vermella i Can Llopis. La primera esdevindrà la seu de l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania i s'ha previst que compti també amb una sala polivalent, on es podrien realitzar activitats culturals. Tenint en compte el valor patrimonial de l'edifici, seria convenient definir el tipus d'activitats que s'hi podrien dur a terme, com també valorar altres opcions que permetin apropar-se al seu significat històric (visites, etc.).

Pel que fa a Can Llopis, com s'ha indicat anteriorment, podria ser un edifici adequat per a l'ampliació dels espais del Museu d'Art de Cerdanyola o per a disposar d'una sala d'exposicions per a les arts visuals. Aquestes i altres possibilitats (una sala per a activitats educatives, una sala d'actes, etc.) s'haurien de precisar en un futur pla d'usos de l'edifici.

Tant en un cas com en l'altre, totes les actuacions haurien de tenir en compte la protecció dels valors patrimonials dels edificis.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 2.3.3: Definició de criteris i prioritats per a l'eventual adquisició d'altres edificis

Per tal de determinar de manera objectiva els edificis històrics que es podrien adquirir, en base a criteris precisos, i ajudar a planificar operacions futures, seria convenient que el Servei de Cultura col·laborés amb altres serveis municipals en l'elaboració d'un document que estableixi criteris i prioritats en aquest àmbit, en base al seu interès patrimonial, els recursos disponibles, les necessitats i oportunitats existents i altres aspectes que es considerin pertinents. Aquest procés podria incloure consultes, entre d'altres, amb les entitats de l'àmbit del patrimoni representades al Consell de Cultura. També hauria de comptar amb el suport de la Diputació de Barcelona i les seves oficines, com ara l'Oficina del Patrimoni Cultural (OPC).

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Altres agents implicats: entitats culturals de l'àmbit del patrimoni representades al Consell de Cultura.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.3.1. Actualització de les eines de protecció del patrimoni cultural			
2.3.2. Definició d'usos dels edificis patrimonials adquirits per l'Aj.			
2.3.3. Definició de criteris i prioritats per a l'eventual adquisició d'altres edificis			

Línia de treball 2.4: Foment de la presència de la cultura en entorns poc habituals, amb perspectiva d'inclusió, salut i benestar

Amb la voluntat de diversificar els espais per a la cultura i els públics que participen en activitats culturals, remarcar el vincle entre cultura i desenvolupament social, i ampliar oportunitats per als agents culturals, en els propers anys caldria vetllar per enfortir el vincle entre la cultura i els espais de caire educatiu, sanitari i de desenvolupament social i comunitari. Les accions que es descriuen tot seguit són il·lustratives d'aquesta orientació general, que es podria traduir també en mesures d'altra naturalesa en funció de les oportunitats detectades i els diàlegs que es puguin establir amb altres serveis municipals i agents. Aquesta línia de treball encaixa especialment amb el primer repte del Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, relatiu a la garantia i millora del benestar de la ciutadania. També ha de servir per consolidar i aprofundir experiències ja existents en matèria de cultura, educació i col·laboració amb entitats, per exemple les que es duen a terme en el marc de Cerdanyola Educa o en les col·laboracions entre els museus municipal i diverses entitats socials i veïnals.

Acció 2.4.1: Suport a les activitats d'entitats i col·lectius culturals en patis escolars i altres activitats del Pla educatiu d'entorn

El Pla educatiu d'entorn de Cerdanyola té diversos objectius, com ara potenciar la participació d'infants i joves en activitats i espais de convivència de l'entorn escolar, o potenciar l'educació en el lleure, que ofereixen oportunitats per als agents culturals i que fins ara s'han aprofitat poc. Davant d'això, caldria potenciar el treball en aquest àmbit, a través del diàleg entre els serveis municipals d'educació i cultura, la informació a les entitats culturals (per exemple, a través d'un petit grup de treball o sessió informativa específica en el marc del Consell de Cultura) o l'incentiu d'aquestes activitats en el marc dels convenis entre l'Ajuntament i les entitats.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Serveis de Cultura i Educació).

Altres agents implicats: entitats culturals, escoles i altres agents educatius.

Acció 2.4.2: Programa de cultura i gent gran

Les dades relatives a l'índex d'envelliment de la població de Cerdanyola que s'han exposat a la diagnosi, i la tendència a l'envelliment de la població que prosseguirà els propers anys, fan que aquest aspecte hagi de rebre atenció per part del conjunt de polítiques municipals, inclosa la cultura. La relació entre la cultura i la gent gran es pot establir en múltiples plans: la posada en valor dels coneixements i la memòria de la població de més edat, el disseny d'activitats que responguin als seus interessos, els projectes que busquin afavorir la col·laboració intergeneracional, les col·laboracions entre entitats i equipaments culturals i els serveis que atenen la gent gran, etc.

Seria convenient explorar, mitjançant un diàleg amb el Programa de Gent Gran de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament, i altres agents pertinents, la possibilitat de desenvolupar un programa, o un conjunt d'activitats, en aquest àmbit.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Àrea de Benestar Social).

Acció 2.4.3. Enfortiment del treball al voltant de la cultura i la salut

El treball del MAC al voltant de la relació entre art i salut ("La mirada de l'altre", proposta de "receptes de salut" per a persones amb problemes de salut mental, etc.) i l'acció d'altres equipaments per tal d'acollir persones amb algun tipus de discapacitat són una mostra de les possibles col·laboracions que es poden establir entre aquests àmbits, una qüestió que ha generat interès creixent a nivell internacional en els darrers anys. Així, en els propers anys es podria buscar potenciar el vincle entre cultura i salut, mitjançant una exploració de les oportunitats existents i tot destacant-ne els beneficis generats.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Servei de Salut Pública).

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.4.1. Suport a les activitats culturals en patis escolars i altres activitats del Pla educatiu d'entorn			
2.4.2. Programa de cultura i gent gran			
2.4.3. Enfortiment del treball al voltant de la cultura i la salut			

Línia de treball 2.5: Foment de la igualtat de gènere des de la vida cultural

L'àmbit cultural és un espai on es reproduïxen i es poden transformar els valors i els estereotips, i que sovint, igual que passa en el conjunt d'esferes de la vida, reflecteix rols desiguals de gènere. En aquest sentit, i en consonància amb l'objectiu, establert al Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, d'integrar la perspectiva feminista transversalment en les polítiques municipals, el PAC ha de contemplar algunes accions en aquest àmbit. Aquesta línia prosseguirà el treball en matèria de gènere ja encetat per part del MAC o pel programa "Cafè amb Lletres", o bé en el marc del cicle "Dijous Feminista".

Acció 2.5.1: Disseny d'accions que contribueixin a la igualtat de gènere des de la vida cultural

Mitjançant el diàleg amb el Programa de Dones i Polítiques d'Igualtat, o bé amb entitats culturals i socials interessades en aquesta temàtica, el Servei de Cultura i els equipaments que en depenen podrien definir accions que exemplifiquin la integració d'una perspectiva de gènere en la vida cultural i que mostrin la manera com des de la cultura es pot contribuir a la igualtat de gènere. Es podria tractar, per exemple, de mesures que contribueixin a la recuperació i posada en valor de figures històriques poc conegudes o que incrementin la presència de dones en aquelles programacions on tradicionalment hagin estat menys presents.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Programa de Dones i Polítiques d'Igualtat).

Altres agents implicats: entitats culturals i de l'àmbit de la dona i el gènere.

Acció 2.5.2: Desagregació de dades segons gènere

En el marc de la voluntat de millorar la informació especialitzada en cultura i ajudar a la planificació i l'avaluació, seria convenient assegurar la desagregació de dades segons gènere en tots aquells àmbits on sigui possible (pel que fa als públics dels equipaments i activitats culturals, per exemple).

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: Oficina de Planificació Estratègica de l'Ajuntament.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.5.1. Disseny d'accions que contribueixin a la igualtat de gènere des de la vida cultural			
2.5.2. Desagregació de dades segons gènere			

Línia de treball 2.6: Integració dels aspectes culturals en la visió d'una Cerdanyola més sostenible ambientalment

Els aspectes culturals incideixen en valors, aspiracions i models de vida i, per tant, tenen una relació directa amb la construcció de societats més o menys sostenibles ambientalment. A més, hi ha coneixements i formes integrats al patrimoni cultural que poden fer aportacions útils en termes de sostenibilitat. Així mateix, l'acció dels agents culturals té impactes en el medi ambient i cal aplicar-hi les mateixes reflexions i principis d'ambientalització que s'aplicarien en altres àmbits.

En aquest sentit, el compromís del Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 de fer de Cerdanyola un referent metropolità pel que fa a la sostenibilitat ambiental, la transició energètica i la mitigació i adaptació al canvi climàtic s'ha d'incorporar també a la implantació del PAC. Tot i que aquesta relació s'hagi treballat poc fins ara, tant a Cerdanyola com en molts altres municipis, els reptes del context actual fa que sigui imprescindible abordar-la.

Acció 2.6.1: Posada en valor d'elements del patrimoni immaterial significatius per a la sostenibilitat ambiental

La història agrícola de Cerdanyola i la important presència de la serra de Collserola al terme municipal fan que una part del patrimoni cultural de la ciutat, especialment pel que fa al seu vessant immaterial, tingui un vincle molt estret amb la natura. En un context de crisi climàtica com l'actual, cal posar en valor els coneixements i les pràctiques pròpies del passat que puguin aportar aprenentatges significatius per a una relació més sostenible amb l'entorn natural. En aquest sentit, convindria identificar i posar en valor, a través de publicacions, exposicions, materials formatius o altres eines, aquells elements del patrimoni immaterial que puguin ser significatius des de la perspectiva de la sostenibilitat ambiental.

Igual com passa en altres accions incloses en aquesta línia de treball, els avenços en aquest sentit haurien de comportar la col·laboració entre agents de diversos àmbits, i especialment la cultura (a través del Museu d'Història i entitats del patrimoni) i el medi ambient (Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament, Parc de Collserola, entitats, experts, etc.).

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i serveis de sostenibilitat i transició energètica) i Parc Natural de Collserola.

Altres agents implicats: entitats i experts dels àmbits del patrimoni cultural i natural i el medi ambient.

Acció 2.6.2: Foment de projectes creatius i d'educació ambiental i ciència ciutadana des de la cultura

A través de la Masia de Can Coll, gestionada pel Parc de Collserola, Cerdanyola disposa d'un recurs excel·lent en matèria d'educació ambiental, que aborda entre d'altres coses aspectes relacionats amb el patrimoni cultural. Així mateix, la Biblioteca Central de Cerdanyola ha participat en projectes de ciència ciutadana que aborden la crisi climàtica des d'un equipament cultural i els seus recursos.

Cal prosseguir aquesta feina i ampliar-la a altres equipaments i entorns. Per exemple, el procés de desenvolupament de l'anomenada "Avinguda del Vallès", que connecta Cerdanyola, Barberà, Ripollet, i Montcada i Reixac per tal de fer de la Carretera Nacional 150 un espai més amable i compromès amb la sostenibilitat, es podria acompanyar d'activitats culturals d'aprofitament de l'espai públic, i d'exploracions creatives que, a través de l'educació ambiental i la generació d'espais lúdics, ajudin a pensar de manera diferent la relació amb l'entorn.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Serveis de Cultura, Educació, Sostenibilitat i Transició Energètica, etc.) i Parc Natural de Collserola.

Altres agents implicats: entitats culturals, mediambientals i socials, agents educatius, etc.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.6.1. Posada en valor d'elements del patrimoni immaterial significatius per a la sostenibilitat ambiental			
2.6.2. Foment de projectes creatius i d'educació ambiental i ciència ciutadana des de la cultura			

Línia de treball 2.7: Foment de les col·laboracions i la projecció en l'entorn metropolità i a Catalunya

El Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 planteja objectius estratègics relatius, entre d'altres, a l'impuls del lideratge de Cerdanyola en l'entorn metropolità i regional. En aquest sentit, les accions que proposa aquesta línia de treball busquen contribuir a la connectivitat i la visibilitat de Cerdanyola més enllà de la ciutat, a través de l'acció cultural.

Acció 2.7.1: Col·laboracions amb iniciatives culturals de Ripollet i altres municipis propers

Tot i la continuïtat del teixit urbà, en general la cooperació cultural entre Cerdanyola i Ripollet és limitada, una valoració que es podria fer extensiva a altres municipis del subàmbit metropolità on es troba Cerdanyola (Sant Cugat, Montcada i Reixac, Barberà del Vallès, Badia del Vallès, Sabadell, etc.). Com a reflexió general, podria ser convenient impulsar un diàleg amb alguns o tots aquests municipis a partir d'interessos comuns i oportunitats detectades. A mitjà termini, es podria contemplar la configuració d'un consell cultural d'àmbit comarcal o subcomarcal, en una línia similar a la que ha iniciat el Consell Cultural del Maresme.³⁵

³⁵ Vegeu <https://www.ccmaresme.cat/cultura/consell-de-cultura-del-maresme/>

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 2.7.2: Impuls a la difusió exterior de l'oferta cultural singular de Cerdanyola

Diverses de les activitats tradicionals de la vida cultural de Cerdanyola, especialment els festivals (FIT, FIB, FantosFreak) i l'oferta existent als museus, i projectes de futur com el Parc Històric-Arqueològic tenen el potencial de generar interès més enllà de la població de la seva ciutat. En aquest sentit, en els propers anys caldria analitzar opcions per fer més visible als mitjans catalans de les propostes culturals singulars que hi ha a Cerdanyola.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Servei de Comunicació) i entitats responsables de les activitats culturals que es difonguin.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.7.1. Col·laboracions amb iniciatives culturals de Ripollet i altres municipis propers			
2.7.2. Impuls a la difusió exterior de l'oferta cultural singular de Cerdanyola			

Línia de treball 2.8: Foment de la transversalitat i les col·laboracions amb altres serveis municipals

Les línies de treball que s'han exposat al llarg d'aquest eix ja han evidenciat la voluntat de potenciar la transversalitat de la cultura respecte el conjunt dels reptes de ciutat. Més enllà de les col·laboracions ja esmentades, i d'aquelles que ja existeixen (Cerdanyola Educa, "Dijous feminista", "Tots els mons al MAC", etc.) caldria que el diàleg amb altres serveis municipals esdevingués habitual, i que d'aquest marc en sorgissin moltes altres iniciatives. Aquesta lògica respon també a la voluntat del Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 d'avançar envers una administració més àgil, eficient i eficaç, que millori la prestació de serveis públics posant la ciutadania al centre; en aquest sentit, és una responsabilitat compartida per part de tots els serveis municipals.

Acció 2.8.1: Desenvolupament de projectes conjunts amb altres serveis municipals

Aquesta acció s'ha d'entendre com un impuls genèric a buscar i detectar oportunitats perquè el Servei de Cultura de l'Ajuntament i els altres serveis municipals puguin col·laborar en projectes conjunts. Aquestes col·laboracions poden ser més senzilles en el cas dels serveis de l'esfera social (Educació, Joventut, Participació Ciutadana, Benestar Social, etc.) però, en la mesura del possible, convindria explorar oportunitats també en altres àmbits.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
2.8.1. Desenvolupament de projectes conjunts amb altres serveis municipals			

Eix 3: Millores en els equipaments i espais culturals

La diagnosi ha posat de manifest que, en pràcticament tots els àmbits analitzats, Cerdanyola té mancances significatives pel que fa als equipaments i espais per a la cultura. D'aquesta manera, posar al dia la xarxa d'espais culturals és un pas clau per avançar en la resta de reptes als quals vol fer front el Pla d'acció cultural.

Ahora, i atesa la magnitud de les necessitats existents en aquest àmbit, cal entendre que les mesures proposades s'haurien d'anar desplegant progressivament i es combinarien amb avenços en la resta dels eixos del PAC. Posar al dia el parc d'equipaments i espais per a la cultura requereix un augment en el capítol d'inversions a curt, mitjà i llarg termini, amb esforços que caldrà distribuir de manera raonable.

Per tal de contribuir a millorar la qualitat, l'accessibilitat, la versatilitat i l'eficiència dels equipaments i els espais culturals, el Pla proposa les següents línies de treball:

- 3.1. Actualització i millora dels espais escènics
- 3.2. Actualització i millora dels museus
- 3.3. Actualització del servei bibliotecari
- 3.4. Adequació dels espais per a les arts visuals
- 3.5. Reforma dels espais d'educació i formació artística i cultural
- 3.6. Reorganització dels espais polivalents i de proximitat
- 3.7. Millor dotació d'espais de treball per a les entitats culturals
- 3.8. Millora en la sostenibilitat ambiental dels equipaments i espais
- 3.9. Foment de l'activitat cultural a l'espai públic

A les properes pàgines es concreten les accions proposades en cadascuna d'aquestes línies de treball.

Línia de treball 3.1: Actualització i millora dels espais escènics

En l'àmbit escènic, Cerdanyola hauria de reformar l'Ateneu i revisar-ne el funcionament, comptar amb almenys dos espais versàtils, que puguin donar resposta tant a les necessitats de les entitats, col·lectius i companyies de la ciutat com a les propostes invitades, que s'adeqüin a diversos formats i tipus d'activitats i que garanteixin qualitat i confort per al públic. En aquest sentit, cal contemplar les dues accions següents:

Acció 3.1.1: Reforma de l'Ateneu

L'Ateneu requereix una reforma de l'espai escènic, per tal d'adequar-ne les prestacions a una oferta d'activitats professionals: caixa escènica, camerinos, accessos des de l'exterior, etc. Les reformes, que s'afegirien a les que ja hi ha previstes pel que fa al sistema de ventilació i les sortides d'emergència, haurien de servir per ampliar-ne l'aforament i per poder acollir activitats escèniques que fins ara, per la manca de condicions, no s'hi poden presentar. En paral·lel, la previsió de millorar les prestacions als equipaments polivalents també hauria de permetre reduir el volum d'activitat de caire no professional i no escènica a l'Ateneu, i afavoriria la diversificació de l'oferta.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 3.1.2: Valoració de la conveniència d'un segon equipament escènic i polivalent

Com ha evidenciat la diagnosi, la conveniència de disposar d'un segon equipament escènic apareix de forma regular en els debats sobre la vida cultural a Cerdanyola, i en diversos moments s'han plantejat projectes específics en aquest sentit, per tal de donar resposta a la necessitat d'espais d'assaig i d'activitats públiques per part d'entitats, l'administració municipal i els col·lectius professionals. Establir un nou espai, amb tot, planteja qüestions importants pel que fa a la seva sostenibilitat futura (derivat de la necessitat de dotar-lo de personal, equipament i recursos per a la programació i el manteniment) i des del punt de vista de les dinàmiques culturals (en el context post-COVID, caldrà veure com evolucionen les formes de participació cultural, assistència a activitats, etc.).

En aquest sentit, en paral·lel a la reforma de l'Ateneu caldrà determinar si és convenient i viable establir un segon espai, amb quines característiques (un edifici d'obra nova o una estructura modular prefabricada, com s'ha contemplat) i funcions (prioritat en activitats formatives, d'assaig o de caire professional, garantint en qualsevol cas la complementarietat amb l'Ateneu i amb la resta d'equipaments pertinents) i de quina manera se'n garanteix la sostenibilitat a mitjà i llarg termini. En aquest sentit, aquest Pla suggereix que es valorin les diverses opcions possibles i que, en qualsevol cas, es tinguin en compte criteris de sostenibilitat i de complementarietat en la definició d'escenaris.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Altres agents implicats: entitats, companyies i professionals de les arts escèniques i la música.

Acció 3.1.3: Revisió del funcionament de l'Ateneu i els altres equipaments polivalents

D'acord amb el que s'ha apuntat a les accions anteriors, i a la previsió de millorar les prestacions i reorganitzar el funcionament dels equipaments polivalents i de proximitat (vegeu la línia 3.6), en els propers anys caldria racionalitzar els usos de l'Ateneu, prioritzant-hi, en la seva dimensió escènica, l'activitat professional, i tendint a aprofitar millor altres espais (equipaments polivalents, sales d'actes dels edificis patrimonials recuperats, etc.) per a activitats de caire associatiu o no artístic. Aquest canvi s'hauria de reflectir també en una revisió dels reglaments d'usos de l'Ateneu i dels altres equipaments afectats.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.1.1. Reforma de l'Ateneu			
3.1.2. Valoració de la conveniència d'un segon equipament escènic i polivalent			
3.1.3. Revisió del funcionament de l'Ateneu i els altres equipaments polivalents			

Línia de treball 3.2: Actualització i millora dels museus

Les accions proposades en aquest àmbit han de permetre que els museus municipals comptin amb unes instal·lacions adequades a la qualitat de les activitats que desenvolupen. Això també serviria per fer arribar en millors condicions les col·leccions i les activitats que hi tenen relació a la població de Cerdanyola i a qui visiti la ciutat.

Acció 3.2.1: Recuperació de Ca n'Ortadó com a espai museístic

Caldria garantir la recuperació de Ca n'Ortadó com a part del Museu d'Història, fent-hi primer les reformes necessàries per garantir-hi la seguretat i l'adequació a aquestes funcions i, després, instal·lant-hi una exposició permanent relacionada amb la història contemporània de Cerdanyola o "la Cerdanyola ciutat", en relació amb la industrialització, la Guerra Civil, el franquisme i les migracions, entre d'altres. La reobertura d'aquest espai també hauria d'anar acompanyada d'una major dotació de personal, com s'explicarà després.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 3.2.2: Millores al Museu i Poblal Ibèric de Ca n'Oliver

El Museu de Ca n'Oliver ha d'abordar de manera urgent algunes problemàtiques, com ara el funcionament de l'ascensor. També podria contemplar una ampliació dels espais dedicats a magatzem, una tasca que pot requerir més temps.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i serveis de manteniment).

Acció 3.2.3: Millores i ampliació d'espais del Museu d'Art de Cerdanyola

El Museu d'Art necessita, en primer lloc, que s'hi facin actuacions urgents a les cobertes, el paviment i la climatització, unes millores ja previstes. A més, el Museu hauria d'ampliar els espais d'exposició, reserva i magatzem, com també l'espai d'oficina i el que es destina a activitats educatives. Atès que l'edifici modernista obra de Gaietà Buïgas on se situa en l'actualitat té unes possibilitats de creixement limitades, caldria contemplar que l'ampliació d'aquestes funcions anés vinculada a altres espais de l'anomenat "eix modernista" de la ciutat. Un d'aquests podria ser l'edifici de Can Llopis, també modernista, adquirit per l'Ajuntament i que per les seves característiques podria permetre instal·lar-hi espais expositius, oficines de treball o aules per a activitats divulgatives i de difusió. També es podria incloure aquí un eventual acord amb la família de l'artista Elisa Arimany per a la conversió del seu taller en un espai per a la creació i la difusió de l'art contemporani, en col·laboració amb la UAB.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.2.1. Recuperació de Ca n'Ortadó com a espai museístic			
3.2.2. Millores al Museu i Poblal Ibèric de Ca n'Oliver			
3.2.3. Millores i ampliació d'espais del Museu d'Art de Cerdanyola			

Línia de treball 3.3: Actualització del servei bibliotecari

Pel que fa al servei bibliotecari, caldria en primer lloc preveure la realització d'un pla de biblioteques municipal, en la línia del que proposa el Mapa de Lectura Pública de Catalunya. Aquest pla hauria de validar la hipòtesi, també contemplada al Mapa, de comptar amb una biblioteca de proximitat, que, com ja contempla l'Ajuntament, s'afegiria a la Biblioteca Central. D'altra banda, cal considerar també algunes millores en aquesta darrera, com s'indica a continuació.

Acció 3.3.1: Elaboració d'un pla de biblioteques

D'acord amb el que proposa el Mapa de Lectura Pública de Catalunya per tal d'afavorir la diagnosi i la planificació en l'àmbit bibliotecari i, especialment, abans d'impulsar nous projectes de gran magnitud, com seria el cas si s'ha de construir un nou equipament, convindria elaborar un pla de biblioteques d'àmbit municipal. La proposta d'aquest nou espai bibliotecari hauria de ser validada pel pla de biblioteques.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura) i Diputació de Barcelona (Gerència de Serveis de Biblioteques).

Acció 3.3.2: Millores a la Biblioteca Central

El bon ús de la Biblioteca Central i el fet que, com passa en altres municipis, les demandes de la població pel que fa als equipaments bibliotecaris variïn al llarg del temps, fa que calgui contemplar-hi canvis periòdics. En aquest sentit, a més de les reformes ja previstes al segon pis, per tal de comptar amb un espai més específics per a la població jove, sembla convenient contemplar una ampliació dels horaris d'obertura de l'edifici, especialment pel que fa als migdies i algunes nits, com també durant el període d'estiu. Aquesta ampliació d'horaris podria requerir una major dotació de personal per cobrir les franges horàries afectades.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura) i Diputació de Barcelona (Gerència de Serveis de Biblioteques).

Acció 3.3.3: Planificació i construcció d'una biblioteca de proximitat

La construcció d'aquest segon espai bibliotecari, que hauria de ser avalat pel pla de biblioteques esmentat anteriorment, és coherent amb les previsions de creixement territorial i demogràfic de Cerdanyola. Així, d'entrada sembla que s'hauria d'ubicar o bé en la zona de desenvolupament urbà de l'anomenat "centre direccional" o bé en zones que hi siguin properes, per garantir un accés equitatiu a la lectura pública per al conjunt de la població.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura) i Diputació de Barcelona (Gerència de Serveis de Biblioteques).

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.3.1. Elaboració d'un pla de biblioteques			
3.3.2. Millores a la Biblioteca Central			
3.3.3. Planificació i construcció d'una biblioteca de proximitat			

Línia de treball 3.4: Adequació dels espais per a les arts visuals

En els propers anys, caldria millorar les dotacions amb què compta Cerdanyola per a la producció i l'exposició d'arts visuals, per tal de resoldre les mancances existents, poder oferir exposicions de qualitat per al públic i donar sortida al teixit artístic local. Aquesta funció hauria de pivotar al voltant del MAC, com a equipament de referència, i comportaria dotar-lo de més recursos humans, així com d'espais més adequats.

Acció 3.4.1: Ampliació dels espais per a les arts visuals contemporànies

A mitjà termini, Cerdanyola hauria de comptar amb un espai identificable per a arts visuals contemporànies, dotat d'una sala d'exposicions i d'espais annexos (una sala per a fer-hi activitats educatives, etc.). La gestió d'aquest espai hauria de recaure en el MAC, amb l'increment pertinent de recursos humans, i en col·laboració amb l'Associació d'Artistes Plàstics. El nou espai es podria ubicar en un dels edificis històrics adquirits per l'Ajuntament, com ara Can Llopis, si les dimensions ho permeten.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Altres agents implicats: Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola i Associació d'Amics del MAC.

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.4.1. Ampliació dels espais per a les arts visuals contemporànies			

Línia de treball 3.5: Reforma dels espais d'educació i formació artística i cultural

En l'àmbit de l'educació i formació artística i cultural, és especialment necessari adequar les instal·lacions de l'Escola Municipal de Música a les seves necessitats i volum d'ús. També caldria preveure canvis en els espais de l'Escola de les Arts, en funció de les reformes que es facin a l'Ateneu i tenint en compte alhora la voluntat de fer més accessible l'oferta existent, de manera descentralitzada, al conjunt de la població.

Acció 3.5.1: Reforma de l'Escola Municipal de Música

Els edificis que actualment acullen l'Escola Municipal de Música no compleixen les condicions de seguretat, mida i climatització adequades per als usos que se'n fan. En aquest sentit, cal contemplar o bé una reforma integral dels edificis que els adequi a les seves necessitats o bé la construcció o el trasllat a un altre edifici que pugui acollir les activitats d'educació musical actuals i que contempli un possible creixement a mitjà termini.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei d'Educació, Servei de Cultura i altres).

Acció 3.5.2: Descentralització dels espais de l'Escola de les Arts

Atesa la reforma prevista a l'Ateneu, que podria comportar una ampliació de l'espai escènic, i els canvis previstos pel que fa als equipaments de proximitat, a la recerca d'una major descentralització dels espais i l'oferta d'activitats, caldria valorar la possibilitat d'introduir canvis en l'actual model de l'Escola de les Arts. En concret, convindria contemplar, que almenys dos dels centres cívics de la ciutat s'adaptessin per poder oferir activitats de formació artística i cultural, afavorint la proximitat a nivell de barri.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura, Secció de Participació Ciutadana, Centres Cívics i Joventut, i altres).

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.5.1. Reforma de l'Escola Municipal de Música			
3.5.2. Descentralització dels espais de l'Escola de les Arts			

Línia de treball 3.6: Reorganització dels espais polivalents i de proximitat

L'objectiu principal del treball en aquest àmbit hauria de ser connectar millor el conjunt d'equipaments vinculats a la participació ciutadana, que, com en el cas dels centres cívics o del futur Civic Lab de Ca n'Altimira, contribueixen també a la participació en la vida cultural. El treball en aquest àmbit hauria de contribuir a la descentralització de la vida cultural i a accions d'altres àmbits, com ara la diversificació i descentralització de l'oferta d'educació i formació cultural (línia de treball 3.5). Igual com passa en altres línies de treball, aquest àmbit comporta la col·laboració entre diversos serveis municipals.

Acció 3.6.1: Desplegament d'una xarxa integrada d'equipaments de proximitat

A mitjà termini, Cerdanyola hauria d'integrar en una sola xarxa diversos equipaments que compleixen funcions relacionades amb la prestació de serveis de proximitat i el foment de la participació ciutadana, per tal de garantir la coherència del conjunt (tipologies diferents d'activitats, equilibri entre l'oferta a nivell de ciutat i a nivell de barri, etc.) i afavorir la participació i la descentralització de la vida cultural.

Aquest procés comporta la posada en funcionament del nou Civic Lab de Ca n'Altimira, amb funcions de foment de la innovació, participació ciutadana i producció artística, la revisió del model de centres cívics, per adaptar-lo a noves funcions i permetre-hi la convivència d'activitats de les associacions de veïns i d'altres impulsades per l'Ajuntament o per altres entitats, i la descentralització de l'oferta formativa que s'ha esmentat a la línia de treball anterior. També s'hi podria vincular el Casal de Joves, atès que hi pot haver algunes coincidències pel que fa a l'oferta d'activitats.

Caldrà determinar mecanismes adequats de coordinació entre els serveis municipals afectats: especialment, entre la Secció de Participació Ciutadana, Centres Cívics i Joventut i el Servei de Cultura, així com amb altres serveis municipals, si s'escau. Així mateix, seria convenient determinar formes de participació de la ciutadania, de manera individual i a través de les entitats, que reflecteixin la missió d'aquests equipaments i la diversitat d'interessos i demandes que s'hi troben. Aquests aspectes haurien de quedar reflectits en una actualització dels reglaments d'usos dels equipaments afectats.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura, Secció de Participació Ciutadana, Centres Cívics i Joventut, i altres).

Altres agents implicats: Associacions de Veïns i altres entitats i col·lectius usuaris dels equipaments.

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.6.1. Desplegament d'una xarxa integrada d'equipaments de proximitat			

Línia de treball 3.7: Millor dotació d'espais de treball per a les entitats culturals

Les limitacions d'espai a l'Ateneu i el fet que els centres cívics hagin funcionat des de fa anys com a seu de les associacions de veïns, però s'hagin obert poc a les altres entitats fan que els espais de treball de les entitats culturals siguin limitats i condueixen a la petició freqüent de comptar amb un hotel d'entitats o espai amb funcions assimilables. Així, cal contemplar una millora en la dotació d'espais de treball per a les entitats; atenent les implicacions que construir un nou espai tindria a nivell de recursos, sembla més oportú afavorir l'existència de diversos espais descentralitzats i en condicions.

Acció 3.7.1: Adaptació d'espais per al treball de les entitats

Aquesta acció podria comportar que les entitats disposessin de diversos espais, repartits entre l'Ateneu reformat i altres edificis (com ara els equipaments de proximitat esmentats a la línia de treball anterior), per tal de poder realitzar reunions, activitats públiques, etc. L'adaptació de diversos espais per permetre un treball en condicions de les entitats hauria de prioritzar la polivalència dels espais (que puguin acollir activitats de diversos tipus), l'eficiència dels usos (maximització dels temps d'ús, fent compatibles els usos per part de diverses entitats) i la col·laboració entre entitats, tot evitant la identificació única de cada espai amb col·lectius o entitats concrets. A l'hora de fer les adaptacions i valorar les necessitats, també caldrà tenir en compte l'evolució de les entitats i les seves activitats en els propers anys, atès que el context de la COVID-19 ha comportat canvis en el nombre d'activitats i el tipus de trobades, un fet que podria fer modificar les necessitats de les entitats en els propers anys. Aquest fet també reforça la idea d'optar per un model modest, més que no la construcció d'un nou equipament.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Altres agents implicats: entitats culturals i altres entitats i col·lectius usuaris dels equipaments.

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.7.1. Adaptació d'espais per al treball de les entitats			

Línia de treball 3.8: Millora en la sostenibilitat ambiental dels equipaments i espais

D'acord amb el context de crisi climàtica i amb els compromisos de sostenibilitat ambiental, transició energètica i lluita contra el canvi climàtic establerts al Pla estratègic Cerdanyola del Vallès 2030, en els propers anys caldrà vetllar per les millores en la sostenibilitat ambiental (o "ambientalització") dels equipaments i espais que es dediquen a la cultura.

Acció 3.8.1: Ambientalització dels equipaments i espais existents i nous

Les millores en aquest àmbit s'haurien d'aplicar, d'ofici, a la construcció de nous edificis i a les reformes que es facin en edificis existents, i progressivament haurien de comportar millores també en la resta d'espais. En concret, i sempre que no s'hi hagin aplicat ja, es podrien contemplar revisions en aspectes com l'estalvi d'aigua i d'energia, el bon ús dels equips informàtics i altres aparells de consum, l'estalvi i la reutilització de paper, el bon ús dels materials, la prevenció i gestió de residus o la incorporació de criteris ambientals a les compres, d'acord amb les pautes i criteris que s'estableixin a nivell municipal.³⁶

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.8.1. Ambientalització dels equipaments i espais existents i nous			

Línia de treball 3.9: Foment de l'activitat cultural a l'espai públic

Aquesta línia de treball busca facilitar que determinats espais públics de la ciutat puguin esdevenir escenari periòdic d'activitats culturals, de manera planificada, que respecti la compatibilitat d'usos i el dret al descans per part dels veïns, i que alhora afavoreixi l'accés a les activitats culturals en barris i llocs poc habituals.

Acció 3.9.1: Adaptació d'espais públics per a usos culturals

Aquesta acció hauria de comportar, en un primer moment, la identificació de dos o tres espais, en diversos barris de la ciutat, que puguin permetre la realització d'activitats culturals en l'espai públic. En segon lloc, caldria fer-hi les adaptacions pertinents (connexió elèctrica, enllumenat, petit escenari si s'escau, etc.) perquè de manera periòdica s'hi poguessin realitzar activitats culturals (en el marc de les festivitats locals o no) amb un cost mínim. De cara a la dinamització posterior, es podria contemplar la possibilitat que les entitats culturals dels diversos sectors (música, arts escèniques, etc.) assumissin la gestió de les programacions de manera mancomunada, en col·laboració amb l'Ajuntament i tot garantint criteris de diversitat i de connexió amb els barris.

³⁶ Per a més referències en aquest àmbit, vegeu Baltà Portolés, J.; i Bashiron Mendolicchio, H. (2021), *Cultura, medi ambient i emergència climàtica: Com actuar en l'àmbit de la gestió i les polítiques culturals locals*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Disponible a https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/cultura-medi-ambient-i-emergencia-climatica_66310

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Altres agents implicats: entitats culturals i associacions de veïns.

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
3.9.1. Adaptació d'espais públics per a usos culturals			

Eix 4: Marc de les polítiques culturals i governança de la cultura

El conjunt de reptes i objectius establerts als eixos anteriors i la constatació que els mecanismes de planificació, disseny, implantació i seguiment de l'acció cultural vigents tenen mancances, com ha posat de manifest la diagnosi, fan necessari revisar el marc general de les polítiques culturals i la governança de la cultura a Cerdanyola. Entenem per governança el conjunt de processos que, a través de la interacció entre múltiples agents, contribueixen a la reflexió, la presa de decisions i la gestió de l'acció cultural.

Així, es fa imprescindible incrementar els recursos humans del Servei de Cultura, abordar la complexitat dels processos administratius que alenteixen la gestió cultural municipal, revisar el funcionament del Consell de Cultura per tal d'enfortir la governança participativa de la cultura, fomentar altres col·laboracions i millorar la recollida de dades i la gestió del coneixement.

Per tal d'avançar en aquest sentit, el Pla proposa les següents línies de treball:

- 4.1. Increment dels recursos humans al Servei de Cultura.
- 4.2. Valoració d'opcions alternatives a l'organització administrativa.
- 4.3. Enfortiment de la governança participativa de la cultura, a través del relançament del Consell de Cultura i altres mecanismes.
- 4.4. Foment de les col·laboracions entre entitats.
- 4.5. Millora de la recollida de dades i la integració del coneixement en els processos de reflexió, política i gestió cultural.

A les properes pàgines es concreten les accions i mesures proposades en cadascuna d'aquestes línies de treball.

Línia de treball 4.1: Increment dels recursos humans al Servei de Cultura

Aquesta línia de treball busca fer front, mitjançant una revisió i posterior desplegament de la Relació de llocs de treball (RLT) del Servei de Cultura, a les mancances detectades pel que fa al volum de recursos humans. Aquest procés és important per poder fer front a diverses de les tasques i propostes que s'han especificat als eixos anteriors d'aquest PAC.

Acció 4.1.1: Revisió de la Relació de Llocs de Treball vigent

La RLT vigent mostra mancances especialment en àmbits com la coordinació general del personal tècnic, el suport administratiu i els equipaments culturals municipals (especialment, el Museu d'Història i el MAC). Cal procedir a una revisió que contempli un augment progressiu en els propers anys, i que s'iniciï tan aviat com les circumstàncies ho permetin.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Acció 4.1.2: Desplegament progressiu de la nova Relació de llocs de treball

Un cop aprovada la nova RLT, caldria garantir-ne la implantació progressiva, mitjançant els processos pertinents de selecció i contractació.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres).

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
4.1.1. Revisió de la Relació de llocs de treball vigent			
4.1.2. Desplegament progressiu de la nova Relació de llocs de treball			

Línia de treball 4.2: Valoració d'opcions alternatives a l'organització administrativa

La diagnosi ha permès observar que la tramitació d'expedients per part del Servei de Cultura es troba molt sovint amb processos lents i nombroses revisions, que limiten l'eficàcia i eficiència de la gestió cultural. Per bé que algunes d'aquestes dificultats es deguin a la normativa vigent i afectin també altres serveis municipals, hi ha especificitats pròpies de l'àmbit cultural (decisions basades en criteris artístics, un nombre elevat de convenis amb entitats, etc.) que agreugen la situació en aquest cas. Davant d'això, i la constatació que es tracta d'una problemàtica clau per a molts tràmits quotidians, en els propers anys caldrà valorar altres opcions en aquest àmbit.

Acció 4.2.1: Anàlisi de la viabilitat de modificar els models de gestió vigents

Entre les opcions que podrien ajudar a fer el sistema de gestió més àgil hi hauria l'establiment d'un organisme autònom encarregat de la gestió de les polítiques i els programes culturals (en forma d'institut o patronat municipal, per exemple) o bé procediments de gestió que ajudessin a reduir la durada dels tràmits de contractació externa i altres expedients (mecanismes específics per tramitar expedients en matèria cultural, com podria ser una oficina de contractació específica per al Servei de Cultura, amb personal adscrit, o l'establiment d'una "finestreta única" per centralitzar la gestió dels convenis i ajuts a totes les entitats culturals, per exemple). Atesa la importància d'aquesta qüestió, caldria assegurar que rep la prioritat deguda.

Calendari

L'acció proposada en aquesta línia es podria desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
4.2.1. Anàlisi de la viabilitat de modificar els models de gestió vigents			

Línia de treball 4.3: Enfortiment de la governança participativa de la cultura, a través del relançament del Consell de Cultura i altres mecanismes

Aquesta línia de treball busca afavorir el diàleg, la col·laboració i la corresponsabilitat entre l'Ajuntament i les entitats culturals de la ciutat. Complementa, en aquest sentit, altres línies de treball i accions descrites en els eixos anteriors, on s'ha apuntat la necessitat de potenciar la col·laboració i s'ha identificat el Consell de Cultura com un escenari prioritari d'aquestes dinàmiques. Així, la revisió del funcionament del Consell de Cultura apareix com una acció clau per a transformar el model de governança i contribuir a unes relacions més "horitzontals" dins l'ecosistema de la cultura, per bé que calgui acompanyar-lo d'altres formes de col·laboració tant a nivell de planificació com de realització dels projectes.

Acció 4.3.1: Revisió del funcionament del Consell de Cultura

La revisió del Consell de Cultura busca que esdevingui alhora un espai de treball mancomanat i de reflexió al voltant de les polítiques culturals. Té com a reptes, d'una banda, superar les mirades particulars, pròpies de cada entitat o agent, per promoure perspectives de conjunt i, de l'altra, passar de les relacions jeràrquiques on predomina l'exposició d'informació per part de l'Ajuntament a una lògica d'equilibri, confiança i corresponsabilitat.

Entre les eines que haurien de contribuir a aquest canvi hi ha el foment del treball en comissions o grups de treball, donant mandats concrets, amb una temporalitat establerta (és a dir, projectes de 3, 6 mesos o 1 any, per exemple, segons les necessitats de cada cas), a cada comissió o grup. Sempre que sigui possible, la coordinació dels grups hauria de recaure en una entitat. Les comissions o grups haurien de retre comptes al plenari del Consell. Els seus programes de treball haurien de ser coherents amb els objectius, línies de treball i accions previstos en aquest PAC, de manera que el Consell de Cultura esdevindria clau per al desplegament del Pla.

En paral·lel, caldria valorar la possibilitat d'ampliar les entitats representades al Consell de Cultura. Això podria incloure la participació de col·lectius informals o d'entitats que intervenen en altres àmbits (Joventut, per exemple) però que per la tipologia d'activitats que realitzen contribueixen a la vida cultural a Cerdanyola.

Finalment, el Consell de Cultura hauria de poder participar en el seguiment i avaluació d'aquest PAC. En aquest sentit, caldria que anualment s'hi debatés la memòria d'actuació del Servei de Cultura i que el Consell pogués participar també en qualsevol exercici d'avaluació i de revisió del PAC a mitjà i llarg termini.

Qui ho impulsa: Consell de Cultura.

Acció 4.3.2: Foment d'altres oportunitats de reflexió i desenvolupament de projectes en col·laboració

Més enllà del marc específic del Consell de Cultura, la lògica de la col·laboració ha d'impregnar les relacions entre el Servei de Cultura i les entitats i agents culturals de la ciutat. Com passa en altres accions apuntades anteriorment, aquesta acció és un impuls genèric a veure en la col·laboració un marc habitual de treball. Cal dir, en realitat, que en l'actualitat ja hi ha molts exemples de col·laboració entre Ajuntament i entitats, en àmbits com les activitats de cultura popular en el marc del cycle festiu o la preparació i celebració de festivals; caldria, senzillament, potenciar-los en el marc del PAC.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura), entitats culturals i altres agents que participen en la vida cultural.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
4.3.1. Revisió del funcionament del Consell de Cultura			
4.3.2. Foment d'altres oportunitats de reflexió i desenvolupament de projectes en col·laboració			

Línia de treball 4.4: Foment de les col·laboracions entre entitats

Entre les mesures que han de contribuir a enfortir l'ecosistema de la cultura, i més especialment la capacitat de la societat civil organitzada d'establir una interlocució més equitativa amb l'administració municipal, hi ha el foment del treball en xarxa entre les entitats. En aquest àmbit s'hi inclouen tant les col·laboracions entre les entitats culturals com el foment de la cooperació amb entitats d'altres àmbits de la societat civil.

Acció 4.4.1: Incentius a les col·laboracions mitjançant els convenis i altres mecanismes de suport a les entitats

Una de les vies per fomentar les col·laboracions entre entitats passa per incentivar-les, donant-hi més puntuació a l'hora de valorar les sol·licituds o incrementant el suport econòmic, en l'establiment dels convenis amb les entitats culturals o en les línies de subvenció. De la mateixa manera, si s'estableix un Hotel d'Entitats o altres espais nous per al treball de les entitats, caldria vetllar per tal que, a l'hora de gestionar els espais, es pugui reconèixer aquelles iniciatives que es basin en la col·laboració i la conjunció d'esforços. La determinació dels criteris aplicables en aquest àmbit s'hauria de debatre prèviament al Consell de Cultura.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: entitats culturals.

Acció 4.4.2: Organització d'una jornada anual d'entitats

També amb la voluntat d'afavorir el coneixement mutu i la col·laboració i, alhora, de fomentar el coneixement del teixit associatiu per part de la població, seria convenient organitzar una jornada anual que reunís les entitats i els col·lectius culturals i d'altres àmbits, en format de fira i que alhora inclogués activitats de difusió per al públic (concerts, activitats de cultura popular, debats, etc.). La preparació i l'organització d'aquesta activitat s'hauria de fer de manera conjunta entre l'Ajuntament i les entitats culturals.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i altres) i entitats culturals.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
4.4.1. Incentiu a les col·laboracions mitjançant els convenis i altres mecanismes de suport a les entitats			
4.4.2. Organització d'una jornada anual d'entitats			

Línia de treball 4.5: Millora de la recollida de dades i la integració del coneixement en els processos de reflexió, política i gestió cultural

Com ja s'ha indicat en altres línies de treball i accions, la millora de la recollida de dades és un pas necessari per millorar l'avaluació dels processos i els resultats, així com per poder disposar d'una anàlisi més detallada de la vida cultural de la ciutat, planificar millor i retre comptes de manera transparent. A més de les mesures que ja s'han indicat anteriorment, caldria contemplar les activitats que es plantegen tot seguit.

Acció 4.5.1: Recollida i integració de dades culturals vinculades als marcs municipals i supramunicipals vigents

El Servei de Cultura i l'Oficina de Planificació Estratègica de l'Ajuntament de Cerdanyola haurien d'establir els mecanismes adequats per tal de poder recollir dades coherents amb els objectius d'aquest PAC, el Pla Estratègic Cerdanyola del Vallès 2030 i el Cercle de Comparació Intermunicipal de serveis culturals de la Diputació de Barcelona. Es tracta d'eines molt importants per poder fer un seguiment detallat del compliment dels objectius marcats, afavorir l'aprenentatge en els processos de planificació i gestió a tots els nivells i, en el cas del Cercle Comparació Intermunicipal, per poder comptar amb una mirada externa que situï Cerdanyola en relació amb altres municipis de característiques semblants. Caldria, així, assegurar que les dades recollides es traslladen als marcs pertinents, tant a nivell municipal com a la Diputació de Barcelona i a altres estaments que s'escaiguin.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Oficina de Planificació Estratègica).

Altres agents implicats: Diputació de Barcelona.

Acció 4.5.2: Inclusió de preguntes relatives a la participació cultural en l'enquesta municipal òmnibus

L'Oficina de Planificació Estratègica de l'Ajuntament contempla l'elaboració d'una enquesta òmnibus a la població de Cerdanyola. Això podria ser una bona ocasió per incloure-hi preguntes relacionades amb la participació de la ciutadania en la vida cultural, un fet que ajudaria a tenir un retrat més precís que no fins ara de les pautes de participació i no-participació en relació amb criteris de gènere, edat o origen. El disseny de les preguntes en matèria de participació cultural hauria de ser coherent amb la proposta d'*Enquesta de participació i hàbits culturals* publicada pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona.³⁷

Seria convenient mantenir el diàleg obert amb l'Oficina de Planificació Estratègica per tal d'explorar altres oportunitats semblants en el futur.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura i Oficina de Planificació Estratègica).

³⁷ Vegeu Domènech, M.; i Partal, A. (2020), *Enquesta de participació i hàbits culturals: Informe i proposta d'enquesta*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Disponible a https://llibreria.diba.cat/cat/livre/enquesta-de-participacio-i-habits-culturals_64104

Acció 4.5.3: Publicació d'una memòria anual del Servei de Cultura

El conjunt de dades recollides en funció de les mesures esmentades anteriorment, com també altres informacions i valoracions de caire qualitatiu, haurien de quedar recollides anualment en una memòria del Servei de Cultura. L'estructura de la memòria hauria de ser coherent amb els objectius i eixos que estructuraven aquest PAC, un fet que ajudaria a fer-ne eines de seguiment de la implantació del Pla, que servirien alhora per a una futura avaluació i per a exercicis de planificació futurs. Caldria que la memòria fos presentada i debatuda cada any en una reunió del Consell de Cultura.

Qui ho impulsa: Ajuntament de Cerdanyola (Servei de Cultura).

Altres agents implicats: altres serveis municipals, entitats culturals i altres agents que contribueixen a la vida cultural.

Calendari

Les accions proposades en aquesta línia es podrien desplegar de la manera següent:

	Curt termini (2022-23)	Mitjà termini (2024-26)	Llarg termini (2027-2030)
4.5.1. Recollida i integració de dades culturals vinculades als marcs municipals i supramunicipals vigents			
4.5.2. Inclusió de preguntes relatives a la participació cultural en l'enquesta municipal òmnibus			
4.5.3. Publicació d'una memòria anual del Servei de Cultura			

Calendari-resum dels eixos, línies de treball i accions

El quadre de les properes pàgines recull, de manera sintètica, el conjunt d'eixos, línies de treball i accions que proposa aquest Pla d'acció cultural a curt, mitjà i llarg termini.

	<i>Curt termini (2022-23)</i>	<i>Mitjà termini (2024-26)</i>	<i>Llarg termini (2027-2030)</i>
EIX 1: DINAMITZACIÓ CULTURAL			
Línia 1.1: Enfortiment del teixit cultural en el context post-COVID			
1.1.1. Formació i acompanyament de les entitats			
1.1.2. Foment de sinergies entre els agents culturals			
Línia 1.2: Suport a iniciatives noves, emergents o en desenvolupament			
1.2.1. Programa de suport a les iniciatives culturals emergents			
Línia 1.3: Innovació en els formats de l'oferta cultural			
1.3.1. Revisió participativa dels formats de les activitats del cicle festiu			
1.3.2. Foment de nous programes en l'oferta dels equipaments culturals			
Línia 1.4: Diversificació i desenvolupament de públics			
1.4.1. Revisió dels canals de difusió existents			
1.4.2. Millor ús de les dades de públics als equipaments culturals			
1.4.3. Desenvolupament de projectes per atreure els públics menys habituals			
Línia 1.5: Adopció d'un rol més facilitador, i menys productor, per part del Servei de Cultura			

	<i>Curt termini (2022-23)</i>	<i>Mitjà termini (2024-26)</i>	<i>Llarg termini (2027-2030)</i>
1.5.1. Definició de models alternatius de gestió per a algunes programacions culturals			
1.5.2. Possible posada a disposició de les entitats culturals de recursos tècnics compartits			
EIX 2: CULTURA I REPTES DE CIUTAT			
Línia 2.1: Desplegament del Parc Històric-Arqueològic de Cerdanyola			
2.1.1. Adquisició dels terrenys de Can Canaletes			
2.1.2. Elaboració del Pla director del Parc			
2.1.3. Implementació del Pla director			
Línia 2.2: Incorporació dels aspectes culturals en el desplegament de la visió de Cerdanyola com a Ciutat del Coneixement			
2.2.1. Festival de Literatura i Ciència			
2.2.2. Altres activitats de connexió entre cultura i coneixement			
Línia 2.3: Millora de les eines de protecció del patrimoni i de foment del seu valor públic			
2.3.1. Actualització de les eines de protecció del patrimoni cultural			
2.3.2. Definició d'usos dels edificis patrimonials adquirits per l'Ajuntament			
2.3.3. Definició de criteris i prioritats per a l'eventual adquisició d'altres edificis			
Línia 2.4: Foment de la presència de la cultura en entorns poc habituals, amb perspectiva d'inclusió, salut i benestar			

	<i>Curt termini (2022-23)</i>	<i>Mitjà termini (2024-26)</i>	<i>Llarg termini (2027-2030)</i>
2.4.1. Suport a les activitats culturals en patis escolars i altres activitats del Pla educatiu d'entorn			
2.4.2. Programa de cultura i gent gran			
2.4.3. Enfortiment del treball al voltant de la cultura i la salut			
Línia 2.5: Foment de la igualtat de gènere des de la vida cultural			
2.5.1. Disseny d'accions que contribueixin a la igualtat de gènere des de la vida cultural			
2.5.2. Desagregació de dades segons gènere			
Línia 2.6: integració dels aspectes culturals en la visió d'una Cerdanyola més sostenible ambientalment			
2.6.1. Posada en valor d'elements del patrimoni immaterial significatius per a la sostenibilitat ambiental			
2.6.2. Foment de projectes creatius i d'educació ambiental i ciència ciutadana des de la cultura			
Línia 2.7: Foment de les col·laboracions i la projecció en l'entorn metropolità i a Catalunya			
2.7.1. Col·laboracions amb iniciatives culturals de Ripollet i altres municipis propers			
2.7.2. Impuls a la difusió exterior de l'oferta cultural singular de Cerdanyola			
Línia 2.8: Foment de la transversalitat i les col·laboracions amb altres serveis municipals			
2.8.1. Desenvolupament de projectes conjunts amb altres serveis municipals			

EIX 3: MILLORES EN ELS EQUIPAMENTS I ESPAIS CULTURALS			
Línia 3.1: Actualització i millora dels espais escènics			
3.1.1. Reforma de l'Ateneu			
3.1.2. Valoració de la conveniència d'un segon equipament escènic i polivalent			
3.1.3. Revisió del funcionament de l'Ateneu i els altres equipaments polivalents			
Línia 3.2: Actualització i millora dels museus			
3.2.1. Recuperació de Ca n'Ortadó com a espai museístic			
3.2.2. Millores al Museu i Poblat Ibèric de Ca n'Oliver			
3.2.3. Millores i ampliació d'espais del Museu d'Art de Cerdanyola			
Línia 3.3: Actualització del servei bibliotecari			
3.3.1. Elaboració d'un pla de biblioteques			
3.3.2. Millores a la Biblioteca Central			
3.3.3. Planificació i construcció d'una biblioteca de proximitat			
Línia 3.4: Adequació dels espais per a les arts visuals			
3.4.1. Ampliació dels espais per a les arts visuals contemporànies			
Línia 3.5: Reforma dels espais d'educació i formació artística i cultural			
3.5.1. Reforma de l'Escola Municipal de Música			
3.5.2. Descentralització dels espais de l'Escola de les Arts			

Línia 3.6: Reorganització dels espais polivalents i de proximitat			
3.6.1. Desplegament d'una xarxa integrada d'equipaments de proximitat			
Línia 3.7: Millor dotació d'espais de treball per a les entitats culturals			
3.7.1. Adaptació d'espais per al treball de les entitats			
Línia 3.8: Millora en la sostenibilitat ambiental dels equipaments i espais			
3.8.1. Ambientalització dels equipaments i espais existents i nous			
Línia 3.9: Foment de l'activitat cultural a l'espai públic			
3.9.1. Adaptació d'espais públics per a usos culturals			
EIX 4: MARC DE LES POLÍTIQUES CULTURALS I GOVERNANÇA DE LA CULTURA			
Línia 4.1: Increment dels recursos humans al Servei de Cultura			
4.1.1. Revisió de la Relació de llocs de treball vigent			
4.1.2. Desplegament progressiu de la nova Relació de llocs de treball			
Línia 4.2: Valoració d'opcions alternatives a l'organització administrativa			
4.2.1. Anàlisi de la viabilitat de modificar els models de gestió vigents			
Línia 4.3: Enfortiment de la governança participativa de la cultura, a través del relleu del Consell de Cultura i altres mecanismes			
4.3.1. Revisió del funcionament del Consell de Cultura			
4.3.2. Foment d'altres oportunitats de reflexió i desenvolupament de projectes en col·laboració			

Línia 4.4: Foment de les col·laboracions entre entitats			
4.4.1. Incentiu a les col·laboracions mitjançant els convenis i altres mecanismes de suport a les entitats			
4.4.2. Organització d'una jornada anual d'entitats			
Línia 4.5: Millora de la recollida de dades i la integració del coneixement en els processos de reflexió, política i gestió cultural			
4.5.1. Recollida i integració de dades culturals vinculades als marcs municipals i supramunicipals vigents			
4.5.2. Inclusió de preguntes relatives a la participació cultural en l'enquesta municipal òmnibus			
4.5.3. Publicació d'una memòria anual del Servei de Cultura			

8. Crèdits

El Pla d'acció cultural de Cerdanyola del Vallès és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, que compta amb el suport de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona. El seu desenvolupament ha tingut lloc entre el setembre de 2021 i el setembre de 2022.

En l'elaboració d'aquest document han participat:

Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

Óscar Pons, Regidor delegat de Cultura

Santi Morera, Cap del Servei de Cultura

Vicenç Coscollà, Cap de la Secció Tècnica del Servei de Cultura

Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura)

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut:

Laia Gargallo, Cap de l'Oficina (CERC)

Aina Roig, Cap de la Secció Tècnica (CERC)

Juan Carlos Calvo, tècnic del Programa d'assessoraments culturals (CERC)

Rosa Ma. Mondéjar, tècnica del CERC

Amb la col·laboració dels serveis tècnics de l'Oficina de Difusió Artística (ODA), de l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) i de la Gerència de Serveis de Biblioteques (GSB).

ITD

Coordinació i redacció del document

Mariana Pfenniger, Directora

Jordi Baltà, Coordinador i consultor principal

Carlos Sancho, Consultor

Jordi Fàbregas, Facilitador del taller participatiu

David Ribes, Facilitador del taller participatiu

Relació de persones entrevistades i entitats consultades:

Personal tècnic de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

- Anna Angrill, Servei de Cultura (tècnic)
- Jose Guillem, Servei de Cultura (tècnic)
- Cristina Ruedas, Servei de Cultura (tècnic)
- Javier Báguena, Servei de Cultura (tècnic)
- Rosa Noguera, Servei de Cultura (Cap de la Secció Administrativa)

- Ramon Camprubí, Servei de Cultura (Ateneu)
- Joan Francès, Servei de Cultura (Museu d'Història)
- Marta Argelagués, Servei de Cultura (Museu d'Història)
- Txema Romero, Servei de Cultura (MAC)
- Quim Módenes, Servei de Cultura (MAC)
- Isaac Comas, Servei de Participació i Joventut
- Àngel Rossell, Servei de Participació i Joventut
- Luciana Neira, Àrea de Benestar Social
- Soraya Soler, Àrea de Benestar Social
- Rosa Maria Pallarès, Servei d'Educació
- Maria José Pérez, Servei d'Educació
- Óscar Sala, Servei d'Educació
- Toni Garrido, Oficina de Planificació Estratègica

Personal de la Masia de Can Coll

- Roser Armendares, coordinadora del Centre d'Educació Ambiental Can Coll
- Marta Doñoro, Cap del Servei d'Ús Públic, Divulgació i Educació Ambiental del Parc de Collserola

Personal de la Biblioteca Central de Cerdanyola

- Elisabet Farré, bibliotecària

Grups polítics representats al Ple municipal

- David González, Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)
- Montserrat Nieto i Albert Turon, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)
- Pau Ortolà i Gorka Samaniego, Ciutadans
- Laura Benseny, Guanyem Cerdanyola
- Cecilia Collado, Pilar Adell i Isaac Martínez, En Comú Podem Cerdanyola (ECP)
- Joan Sánchez, Junts per Cerdanyola (JxC)
- Ana Isabel Plans i Álvaro Hernández, Partit Popular (PP)

Entitats, col·lectius i persones que van participar a la sessió de treball a l'Ateneu de Cerdanyola (14 de març de 2022)

- Agrupació Cultural Sardanista
- Agrupació Foto-Cine Cerdanyola-Ripollet (AFOCER)
- Agrupació Musical de Cerdanyola del Vallès
- Associació d'Arriers de Sant Antoni Abat
- Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola
- Associació de Veïns de Canaletes
- Bambalina
- Castellors de Cerdanyola ("Martinets")
- Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola (CRAC)
- Comissió de Festes de Sant Martí
- Comissió del Festival Internacional de Blues de Cerdanyola
- GAT (Grup Artístic Teatral)
- Grup de Recerques i Estudis de Cerdanyola (GREC)
- Jove Orquestra de Cerdanyola
- Joves Diables de Cerdanyola
- La Constància Factoria Cultural
- Mag Ígor
- Orquestra de Cambra de Cerdanyola
- Passi-ho bé Teatre
- Plat Artístic
- Taula del Patrimoni de Cerdanyola
- Vespres Literaris
- XISC (Cineclub Xiscnèfils)

Altres persones consultades

- Oriol Cendra, gestor cultural i membre de l'Associació de Veïns de La Farigola

El Pla d'acció cultural de Cerdanyola del Vallès parteix de l'anàlisi del context cultural del municipi, les necessitats que s'hi detecten i les perspectives per als propers anys. El seu objectiu és contribuir a una vida cultural més diversa, participativa i connectada amb els reptes de la ciutat a mitjà i llarg termini, mitjançant una posada al dia dels recursos, les polítiques i els procediments. Per això, és coherent amb el *Pla estratègic Cerdanyola del Vallès 2030*, aprovat la tardor de 2021.

Situar el Pla d'acció cultural en el marc dels objectius estratègics de la ciutat també serveix per remarcar que aquest instrument no orienta únicament l'acció del Servei de Cultura, per bé que aquest sigui el principal agent responsable de les polítiques culturals i per tant tingui un paper determinant en la implantació del document. Així, tant altres serveis municipals que intervenen en la vida cultural (Educació, Participació i Joventut, etc.) com el conjunt d'agents culturals (entitats, empreses, la UAB, etc.) i la ciutadania juguen també un rol clau en l' assoliment dels objectius d'aquest document.

L'estratègia del Pla s'estructura al voltant de quatre eixos temàtics, dels quals es desprenen una sèrie de línies de treball i d'accions: dinamització cultural, cultura i reptes de ciutat, millores en els equipaments i espais culturals i marc de les polítiques culturals i governança de la cultura.

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Oficina d'Estudis i Recursos Culturals

Diputació de Barcelona

Montalegre, 7.

08001 Barcelona

o.estudisrc@diba.cat

www.diba.cat